

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
الكتاب العظيم

الذي هو نور للذين آمنوا
وهدى للذين آمنوا

كتابنا العظيم
الذي هو نور للذين آمنوا
وهدى للذين آمنوا

الذي هو نور للذين آمنوا
وهدى للذين آمنوا

الذي هو نور للذين آمنوا
وهدى للذين آمنوا

درد ابدی در سینه داغ مرا
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی

جوان سکنو کو کسے دی دیا تھا خونِ دل	جگرے بات ہم نہیں کہہ لی دیدہ فرما
یہی کہنا را اب چلی ہونگے اب زمین	شبِ عمدہ دلِ نیتاب کو دیدے دم بسا

نہ اندیشہ کیا سرکارہ پر خونِ الفت میں	جزا کے اند تو فی تعلق مردانہ قدم رکھا
---------------------------------------	---------------------------------------

کب تک ہی طالعِ داناں میں ح تو لجا یگا	لائیگا حسرت بہر اپرا رز و لجا یگا
عشق ہر جامی بتو کھا آبرو لجا یگا	دریدر خانہ بجانہ کو کولے جا یگا
ای کہوتر ہو مند رہی تو بالِ برطین	خاکِ نامہ میر سوزِ غم کا لٹے جا یگا
ماویہ دُخان سے بھی جھکے کتوتے عزیز	کیا خبر تھی ایک سوخِ تند خو لجا یگا
نازکی با زوئی قاتل سے ہوتا یقین	زخم کا مشاق داغ آرزو لجا یگا
تیکدی ہو اُسے کبھی زیارت کچھ	کیاں پر اشتیاق جستجو لجا یگا
جب کبھی آیا ترا دیوانہ قد باغ میں	قریبوں سے ہمیں کڑھوک لجا یگا
تیری چالاک سے ہوتا ہی یہ غمِ غریب	ماز پر جو رستم میں بیت تو لجا یگا
کیا خبر تھی ہم تو آوارہ ہیں گی اس صبا	تیرا جو کاراہ جلتے اوسلی بولے جا یگا
اُسے غمِ مہر سے تبا کیوں قتل کرتا ہوں	اوسکی مہندی گوند نہی کو کیا لجا یگا
بزدلے کا دل بڑا کر جان اوسکی پیچھے	جھمکے کیا باری جان باری عدو لجا یگا

نطق اگر چند رہی گا یوہن سودا کی کلام	طوری نہیں ہکو ذوقِ گفتگو لے جھٹکا
--------------------------------------	-----------------------------------

تو سادہ ہے مثلِ رخ او یار دل کا	کہ اکار بوسہ پہر اصرار دل کا
بلا دام ہے کیسوتے یار دل کا	کہ ہر حلقہ ہیندا ہے دو چار دل کا

درد ابدی در سینه داغ مرا
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی

درد ابدی در سینه داغ مرا
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی
 دل شکسته چرخ زلفی زلفی

[illegible]

نہ جائے مگر یہ بھی آزار دل کا
 بائیں خریدار گہرے ہوئے تین
 وہی عشق نگہ تیرے ہم کیوں جسکو
 ہوئے آپ یچیں اثر سے قلق کے
 گمان دل جو غم پہراں لکھا ہے
 پتا مال ہی کا تھیں گنسی قیمت
 پڑا اس میں برسوں کا کیا ہے
 خیلا ستا نادکسا ناما مسلم
 تجھے چھینا ہے تقاضوئے ہر دم

[illegible]

پوچھای سنا جو تہا را بہار کا
گلشن میں نگار گل کا اڑا دیا
سہلوی گل میں ہی مجھ مجھ سے خوار کو
گلشن میں کہتا ہے وہ گل جانندی کی
پیری میں ہی ہیں جوانی کے ولولے
جاتا را خون کا وہ شور و شرم تمام
دل میں خیال عارفین نکلیں یا رہے
بولے وہ دیکھ کر دل داغی کو جاکر جاں

وہاں سے لے کر اب تک
میں نے کئی کئی بار
اسی طرح کی بات
سنا ہے۔

عہد شبابِ رفتہ نے پہر کی نہ باز گشت
موسمِ نہ آن یا نطقِ دیوارِ اہبِ رکا

دکھلای زخمِ دل جو دل انگاز آپ کا
عالم ہے وقت سیرِ خردِ ارِ آپ کا
تو گری کر مٹن بندہ ہوں سرِ ایکا
پسیلی ہی چاندنی سے جو برقعِ اٹک یا
ہر دم کے انتظار نے ہلکویا ہلاک
خس گناہ ہم عوضِ خلد ہی ندین
چشمِ کرم ہو یا کہ نگاہِ قیاس ہو
دربانِ اودھماں در سے نہیں مٹی میں
انگڑائی کبھی تو دوپٹہ سنہال کر
پھیلا رہا جو دامِ فریبِ فایوہن
صورتِ خود کیلین کو تو جان نہیں کے
کر باندہ ہی نہیں کی نہ بوسی کو کر پر
آسیب بن کے ہلکھوڑا ہے جیت پ

بہوئے یہ سب تنہی لب سو فار آپ کا
 بازار گرم ہے سر بازار آپ کا
 آپ کیا میرے مین سو بار آپ کا
 باہ چہارہ ہے کہ خسار آپ کا
 انکار سے ہی قہر ہے اقران آپ کا
 محشر کو ہو گرم جو خیریدار آپ کا
 مد نظر ہوں میں ہی سر کار آپ کا
 انکسین گہائی وزن دیوار آپ کا
 سینہ کسین نیکہ لکین اغیار آپ کا
 ہو گا نہ کون کون گرفتار آپ کا
 کلمہ بیہین کا فرد نیاز آپ کا
 عمر نہ اوٹھے کے گایہ ہر وار آپ کا
 سر جڑہ گیا ہے سایہ دیوار آپ کا

مین فطرت کو قریب ہوتا تھا جان ہی
اسیستہ نام لیکر گئے مار آب کا

لهوین ویا بهوتن بخم مین اه بورنگ حشم بر کما
چهره قلکا بوانه خور بر تو نس کهنه مین

تو دیگر یا سیکا انجی لجا تہ میں سیکڑا کوئی
کوئی نام ہو پر گنا سکا علاج کر یا ہی درو سکر

وہ جو پیدا ہو کر اس کے لئے پیدا ہو گیا

نعمت کرمی که در این عالم
در این عالم که در این عالم

[illegible][illegible]

ہر لحظہ ہوتا رہے تھا کہ یہ تھی جو میں
چشمہ تبارک کو دیرین کچھ میر جڑا بہت

ہر دم او نہیں آئے کو تازہ ہما نہ تھا
اتنا تو آسمان کہی فتنہ راتہ رات

درپردہ عرض حال کا موقع ملا تھا مطلق
بہنگام خواب حاکم می شوق فنا نہ تھا

عصے ہو جو لیا بوسا حضور کا
پاتا ہے تیور و تے اشار حضور کا
جی چوٹ جاے آپ اگر امتحان لین
نتی مست حسن ہو گئے مست شام ہی
سوعیب میں جینو تین کا تو ذکر کیا
پوچھو نہ وجہ خندہ جیہا کی سیج ہے
لایا نہ تابق تجلی تو کیا عجب
کراہ کر دیا ہے فریب جمال نے
جو ہر مگر خدائے نکال ہے جان کا
جستگ کرین جو غیر تو کہیں ننگا لوں
کرنے ہے ملک شہر و حشت کا انتظام
چیکے نہ کوئی نہ کہہ کیجلی کی ہے جھک
بے رنگ کیف گریہ خوبی سے آہن میں
سورن ہو یہ آہ دل لوٹ ہو گیا
سچا میں جسں دادا دای حسن

کیسے کو اس میں خرچ ہو گیا حضور کا
مجھ پر کیسے شیر ہو گیا حضور کا
کیا تھوس ہے چاہنے والا حضور کا
اتو ہوا ہے نہ دو بالا حضور کا
تصویر کو بگاڑ دے چہر حضور کا
ہنسا ہوں دیکھ کر میں قیافہ حضور کا
موسی نہیں تھا دیکھنے والا حضور کا
بندے خدا کے پڑتے ہیں کلمہ حضور کا
کیسا لطیف جسم بنایا حضور کا
پا جاؤں اگر نہ ابھی اشار حضور کا
ہی آج قصد جانب محمد حضور کا
پردے سے دفعہ نکل آنا حضور کا
فریج پیابے جام ثنا حضور کا
آنسو غمیں پہر گیا قد بالا حضور کا
دل کر لیے تھا حسن قیاضا حضور کا

القصہ

گلشن میں باغ باغ ہو گئے کھل گیا
وہ بت بغل ہو گئے یہ فقرا کھل گیا
وعدہ خلافیوں سے ہوا حسن کو زوال
وہ مہربان تو اوس بت عیا یہ میں ختم
ایک بت جو خدا نے بغایت کیا وہ حسن
چادر جو باد صبح نے اوس رخ کو لٹھی
پیشا ہو گیا حال کچھ پوچھے حضور
اوس طفل کا تینک ہوا اس قدر بلند
کوئی زبرد کہانے دو سر کا رزق
توڑا ہوا چمن میں رنگ گل کا باغبان
رند و کئی ہوم تنکے نہ لایا حبس سے تاب
ہوں اب آئے ضعف میں میں نہیں ہوں
پر نہ رہتا یہ خوب ایضاً عشق سے
نارِ راز کھل گیا مگر الاضاف شمر طبع

صیا دے چلتے ہی کانٹا بچ گیا
چولی مری مسک گئی شاہانگل گیا
بگڑی جو ساکھ نوکانگ دو الانگل گیا
قابو میں آ کے دیکھنے کیسا بگل گیا
اُسے ترے حسینوں کا نقش انگل گیا
خوشید کا چمک کے نکلتا بگل گیا
او جیلا یہ رات منہ سے کلی انگل گیا
مگر اُسے آسمان سے ڈبا بگل گیا
جاکے کر منہ سے صاف نوالا بگل گیا
فصل خیران میں تیرا دو الانگل گیا
مسجد سے بیخ لیکے مصلانا بگل گیا
سینے سے تیرا کاپیا سا بگل گیا
غیر سے تیرے دم ہی مسیحا بگل گیا
میرج کتا تھا کرے کو نالانگل گیا

گہر دور منطق عرصہ معنی میں جہت میں

آگے ہمارے فکر کا موڑ انہیں گپ

از الفت چہیں کیا سب سمجھو سودا ہو گیا
سکے ملے حال شستہ بین او نہیں کیا ہو گیا
سیخ پر جل جل گئے تقدیر کے میسرے کہا

چاک ہو کر پیر بن نہ رہے ہمارے ہو گیا
کیا نہ وہ بدنام ہونے لگا جب میں ہوا ہو گیا
بادہ تھا انکو رہی میں سر کا ہو گیا

لکھن میں باغ باغ ہوں لکھنا نکل گیا
 وہ بت بغل ہو گیا یہ فقر ا نکل گیا
 وعدہ خلافیوں سے ہوا اسن کو زوال
 و مبارزین تو اوس بت عیا پرین ختم
 ای جت تجو خدا نے غایت کیا وہ حسن
 چادر جو باد صبح نے اوس رخ سواٹھی
 پٹیا بیونکا حال کیہ پوچھے حضور
 اوس طفل کا تینک ہوا اس قدر بلند
 کوئی بزور کما کے دوسر کا رزق
 توڑا ہوا چمن میں نکل کا باغبان
 رہنرو کی ہوم نکلے نہ لایا حد سے تاب
 ہوں اب آصف تیرن میں نکلے جو
 پیر نہر تہانہ خوب ایضان عشق سے
 مان راز کمل گیا مگر ایضان شہر ہے

صیاد کے کھلتے ہی کانٹا نکل گیا
 چولی مری مسک گئی شانا نکل گیا
 بگر مری جو سا کمرہ نوکا دوا نکل گیا
 قابو میں آ کے دیکھئے کیسا نکل گیا
 آگے ترے حسیںو نکا نقٹ نکل گیا
 خوشید کا چمک کے نکلتا نکل گیا
 او چلایہ رات منہ سے کلی نکل گیا
 مگر انکے آسمان سے ڈرنا نکل گیا
 چکی کے منہ سے صاف نوا نکل گیا
 قصص خزان میں تیرا دوا نکل گیا
 مسجد سے تیج یکے مضلا نکل گیا
 سینے سے تیرا ریا کیا سا نکل گیا
 غم سے تیرے دم ہی مسیحا نکل گیا
 مین کو کتا تھا گرے کو نانا نکل گیا

گھوڑوڑ طوق عرصہ معنی میں جی بٹی
 آگے ہمارے فکر کا گھوڑا نکل گیا

راز الفت چھپ گیا سب سمجھو سو دھو گیا
 سکے میر حیاں شستی میں اونمیں کیا ہو گیا
 سینہ پر جل جل گئے تقدیر کے میرے کہا

چاک ہو کر یہ زمین پردہ ہمارا ہو گیا
 کیا نہ وہ بدنام ہونے کے جین سوا ہو گیا
 یادہ تھا انکور ہی میں سر کا ہو گیا

بدلی جو تو نے آپجگنہ مانہ بدل گیا
الضاف سے لو او سکی ہیں خوبنیاں تجا
کیوں محمد ریڑنی جبین نیاز ہے
گو خاکسار یوں سے ہے گردن چمکی ہوئی
کیا اوم کیا ہے ناک میں طفل شیر رنے
مضمون یہی جوڑ کی بندش ہی حسیت تر
جو رو جھانے یہیم یا اوس طرف کو دل

تظنن پھر میں ملیں رخ شرک ان پر
 جب کو ہر ایک غصہ بدن آیت ملا
 سکایہ راستی میں ہمیں نقش پا ملا
 پرے نینا زلوئے میرے رخسار ملا
 آفت ملا ہے قہر ملا ہے ملا ملا
 کچھ بڑھ کے ذہن سے تمہیں کہیں ملا
 والد ان تونکے بدولت خدا ملا

ای نطق تو نے عمر حسینیوں میں کی بسر
پہچ کیوں انہیں کوئی تجھے با وفا ملا

کیا کرے کب تک سناؤ خود وہ چیراں کیا
 میں خود درہجہ سے اوس گلگڑیاں کیا
 ناقہ ایللی کا شاید کیا مجھوں کو پھان
 رات دو دو آہ پہلیا سنا عمر خسار میں
 رہے پرہی چھوٹا خستہ و کا رت با
 تمی امید آیا کر گیا گور پروہ بھی گئے
 دلفریز سکا ہے ہر شہوہ کہ میں جو رہے
 سیرین سو اتھا کہیں کا کل کا پر صغف سے
 وحشت دل دہیں جیل میں اچا تو ہے
 بہا گئی آفتنگی نسبت تو زلف یار کی

چاہے ظلم مجھ کو ارج جان ہو گیا
رات بھگی اس قدر شبنم سے طمان ہو گیا
یا کہ کتنی تھانا یا ماحدی خوان ہو گیا
اس کھٹ ہو کس کیسویں نشان ہو گیا
جو بہاری کا ذرہ تھا افشان ہو گیا
کیا غضبے قتل کر کے وہ لیجان ہو گیا
غم ہی اس انداز سے آیا کہ ارمان ہو گیا
دہلیان ہوا و ترا ہو احوال لیجان ہو گیا
گر کا نقشہ ہو کر پیر کیا بان ہو گیا
دل پریشان ہو کے اپنا سنبلستان ہو گیا

نور

[illegible]

[illegible]

دل سے لیکر تا بزمِ دیدان رشتہ خیر تھا

بایقمان پروتا

بجاریہ / سید

سید احمد رضا

مفتی محمد رفیع

مجلس شورای اسلامی

١٠٠

سید محمد علی

160120

۱۰۰

100

میدشہ فرمادی جو نقش کہو داسنگ پر
نطق وہ آرایش عشرتک پر ویرتہا

<p>دیکھی اوکچال گرفتار ہو گیا تو بوجو کی تو تو بہ کا پسندار ہو گیا سیرین ہوا میں نہ لے جو تیری ہو جنون کل تک نسیم میری رسائی محال ہے یہ سوچتے نہیں ہیں کہ یان گل ح کو لٹا جو اس سے ترک کیا درد دل بڑھا فرط قلق سے رات کو کپڑے دل و جگر بہنجیر پانوں میں ہے علی بند کی پڑی بہر کم کراہتا ہے دل زار درد سے شونخ سے نسل برق ندی نصبت گھا الہی تابخ کہ نظر کو ہے خیرگی جسد لے تاک جہانک لپکا تجھے بڑا رسوائی جنون نے یہ چاہ کیا سلوک زہنار سے ہوئے تے رسالت آشنا وہ دے میری نالوں کے سوا بعد و کراہ کچھ ماجرا کے گریہ تو ایسا نہیں ہو چھ ایزیت یہ تیری شوق ہم آغوش نہیں</p>	<p>بہنجیر دل کو موجد رفتار ہو گیا ہلکا گم سے ہو کے گران بار ہو گیا دل میں خیال تو آزار ہو گیا خار و خس چین کا ہوا دار ہو گیا جی میں ہیں خوش کہ وصل کا قرار ہو گیا پر ہنر سے میں اور ہی ہمار ہو گیا تیری تھکی میں میں کوئی سوار ہو گیا مضد ہی کا چور تاج گرفتار ہو گیا بہلو ہمارا خسانہ بمبار ہو گیا خود حسن ہے نقاب رخ یار ہو گیا درہی فروغ حسن سے دیوار ہو گیا غوفی کا نام مطلع انوار ہو گیا اوقل تو شان بڑھ گئی میں خواہ ہو گیا خود ظلم سے وہ ترک کلم آزار ہو گیا سکا نصیب کیئے بیدار ہو گیا پالی سو ہو سرتے وہ آزار ہو گیا جسم نزار حلقہ زہنار ہو گیا</p>
---	--

افسانہ کی نگاہ سے دیکھا جائے تو یہ ایک ایسا عجیب و غریب اور دلکش کہانی ہے جس کا ہر شخص کو پڑھنا چاہیے۔
 اس کتاب کی نگاہ سے دیکھا جائے تو یہ ایک ایسا عجیب و غریب اور دلکش کہانی ہے جس کا ہر شخص کو پڑھنا چاہیے۔
 اس کتاب کی نگاہ سے دیکھا جائے تو یہ ایک ایسا عجیب و غریب اور دلکش کہانی ہے جس کا ہر شخص کو پڑھنا چاہیے۔

بیاضی شوق سے تاب نظر نہتی | دیدار آپ پر وہ دیدار ہو گیا

وصف دہن میں بند ہی میری بان بھونک
کیتے ہیں لوگ صاحب سرار ہو گیا

اے میں کیوں حجبی آج تساہل ہو سکا
 کیوں مجھ پر التفات و تفضل نہ ہو سکا
 کرتے ہیں خد کا ظلم پور سپرہ فعلن ہے
 بیضہ دل نے اتنی ہی بند ظن ہو گیا
 نچکھو ظن تہی جو رہا ایا سے فخر کے
 اوس لب کا بوسہ لیکن نہ جسے را گیا
 ذکر رقیب جو وہ بکڑی تو کہہ چلا
 بوسے کی ہے ہوس مجھے اوس سے نار ہے
 چمکا رہا وہ چہرہ برداشت جہاں کے
 خانہ خراب چاہ کا کیا بیار کا تھا وقت
 ساتھ اونے گھر رقیب کے لے ہی گیا خلق
 بیٹا قہقی شوق سو بخش کہا کی گڑھے
 مشق ستم کا جب او نہیں پڑ گیا زہ

فوتوا امروا لانكم مكرخوش حى من مطلق
بكم بانه من سنبله هو سكا

سنائی کو ان کو قصہ درویشان اپنا جلیسوں کے نہ اپنے ہیں اور کا قصہ ان

[illegible][illegible]

دل تازک ہی تابا و سب بیدار گشتا
 گشتے بالون یکا یکہ کسکا باہر آنا
 ذرا آہستہ شامہ کیجیو شامہ لہو نہیں
 چرتا ہی بدن مثل کمر آتش عاشق میں
 جلال عشق کتاب غرور حسن لاتی
 جسے منظور ہو کرے زیارت ہمین جتو
 ہم او کو آرماتی ہیں وہ ہمو آرماتی ہیں
 میں دگر راسل سے نامہ بنیا ہم صید
 کہیں بھرے ہیں گل ہی کہیں میں زور
 ہمارا لطف کیوں ہو تو قتیو کا کرتی
 راکرتی ہو جس طرح جلو کی گل آتش
 بھرتی ہو تو بھرتی آتش گل نسکو ہکا ہی
 نہ معلوم آج دل کی کس قلن میں بالہ کینیا
 نہ باز آئی ستم کر رہی رسوا ہوا جیسے
 ابھی غش میں تو ہی انکار جاتو تو کیو
 کہیں ہی کر مضمون کا پڑتا شاعر ہو سے

مرا پہر امتحان و سب کرے امتحان پنا
 او کجہ جانا لو نہیں تی وہ دل ناگہانی
 خیال سکارے تجھ کو کہ دل غنا تو ان
 چھپا تا ہی دم بومہ رخ شکل نال پنا
 ذرا سی لی دانی میں جو چاہو امل پنا
 پہلی انداز کشتا تھا وہ یار نا تو ان اپنا
 وفا میں ہم وہ دیتی میں خیال میں امتحان
 جسے پہچان اس کے وہ کرے قصہ بیان پنا
 رہا ہی ایک سست ناز شب بہر بہان پنا
 مزہ ہو دل کی شکوہ ہیں ذہن پنا
 اوسی میں ہی میں ہی شایان پنا
 کہ نذر برق کب کا ہو چکا ہی شایان پنا
 کہ اب تک خم کی صورت دین ہی خوشکام پنا
 مجھے کیا اور ہی کا لا کر سنا سماں پنا
 نہ کیونکر کوئی کا طرہ عینہ نشان پنا
 ابھی تک ہمیں بدھن ہو وہ شوخ بیان پنا

او نہیں انہیں ہم طرح ہی انتفا کی کا کہ جب تک کچھ حوال خطک بزرگان پنا	سب بوسہ لیے آج تو بند انہیں رہتا دیو والا اگر سے تھا خاصا نہیں او ہشتا
---	---

(Top margin text, partially obscured and mirrored bleed-through from the reverse side)

(Left margin text, including a large vertical note and smaller annotations)

افق نہیں

(Bottom margin text, including a large vertical note and smaller annotations)

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۸
 من و تو و خدا و جهان و زمین و آسمان
 و آتش و آب و خاک و باد و باران
 و ماه و خورشید و ستاره و کواکب
 و فلک و ارض و سماء و جہان
 و آدم و نوح و ابراهیم و موسیٰ
 و عیسیٰ و محمد و انبیا و اولاد
 و اصحاب و شیعیان و پیغمبر
 و رسول و خاتم النبیین
 و انسان و حیوان و نبات و معدن
 و جمیع المخلوقات و موجودات

پیشین کا دورہ کرنا

ہاں جذب الہی شکر کا صد نہیادوست
 مرکوبی دریا سے سدا نہیں اڑتا
 بیتاب سہی بر نہ بھونچے طعنے نہ
 تم جانو مگر ضبط کی جبین نہیں ظاقت
 لغت ہے بریں ترے بیرجم تو پیر
 یکسر آنا کر سونے ہیں تو آنا
 کیا جیسے ناچار اوڑھاتے ہیں حائلین
 لیکر سرستیز جوڑ عشق کا آزار
 کثرت سے جنوں داغ اوڑھائی ہیں
 روتا ہوں لگا تا تو کہتے ہیں ہنسکر
 ساقی لب کیوں تو مرے لب طارے
 اسنے بنے بیٹھے ہیں ہم روبرو اسنے

پہلوئی دے ستم رانہیں اوٹتا
 چلا ہے پردہ کہ چنار انہیں اوٹتا
 تھوڑا ہے کہیں دے چلا نہیں اوٹتا
 پردہ نہیں تھا ہے چوہر دا نہیں اوٹتا
 جا گئے سے راہِ نیامصلہ نہیں اوٹتا
 اے عشق مگر تیرا گر یا نہیں اوٹتا
 دل اس گئی بار اوٹ یا نہیں اوٹتا
 پر وہ صفت پیکر دیا نہیں اوٹتا
 قارون کا ہے تو خزانہ نہیں اوٹتا
 کیوں آگِ منہ پر ہے یہ سہرا نہیں اوٹتا
 نشے میں نہوں اب مجھ سے بیا لیا نہیں اوٹتا
 حیران کو کچھ لطف تھا شاخیں اوٹتا

بس بیٹھ گیا بیٹھ گیا نطق بیان پر
آ کے در سے نہیں اڑتا نہیں اڑتا

ہم بھی بدیہ جو مزاج نبی بد خود بد لا
بقیاری کا نہ تسکین سے پہلو بد لا
اس قدر محو ہوا جلوہ حیرت را کا
گنج لوٹ تولون بوسوئی بخون یہ
کالیو نہ تہ بچے لطف نہ جھکوندت

سورج پہ پیر کے منہ اور نیچے جو پہلو بدلا
پہل گیا عرش پر ایدل ذات کو بدلا
آئینے نے تہ ترے سامنے زانو بدلا
بیچ میں لاکھ لیں انھی کی سود بدلا
خال میں بڑی سی بوسہ کا نہ کی بوسہ بدلا

[illegible]

یہ خوشی دل کشا نہیں نیم رضا
 ہر شہر کا میں شہر دار ہوں لیکن رب
 عکس رخ سے وہ ہوا سرخ چھلکتا پید
 اور کیا چاہتے ہو اپنے دونا تو لب
 شہب غم کون تھا کر ڈٹ کا لوانی والا
 کی نہ شہر اترے دانوئی صفائی آگے
 نیلے اثر دیکھ کر بے کوسے پانی پانی
 ابرو کا ہوا غریبے نہرالا مضمون
 نقش لبیر کی طرح لب تر غم پر ہم نے

جی میں کہتا ہے وہ لیگا دم قابو بد لا
 اپنی رحمت کی طرف دیکھنے لے تو بد لا
 زبرد و پار کے رنگ گل و شہو بد لا
 سید مائی کاہن شہان شگلو بد لا
 اضطراب لبتیا ہے پہلو بد لا
 کیسا کیسا در غلطان نے نہ پہلو بد لا
 عوق شرم کے قطر لسنے ہر انسو بد لا
 خاک ستاؤ نے مطلع کا یہ پہلو بد لا
 نا توانی سے کسی فرزند پہلو بد لا

ایک پہلو کو کئی مرتبہ باندھا اسے نطق
 کیا مضامین اس اشعار میں پہلو بد لا

نزع میں یہ انتظار قاصد محبوب تھا
 یہ ستم اول خسرو سے نہ یوں مصوب تھا
 ان رسی پیدا جھیناں ف بھی فی کو
 مصر لویں گئی انکھ کا تا ایڑا لائی کہنا
 گودن ہی میوہ تھا لیکن حلاوت یہی
 اور تو جو کہ لکھا تھا سو لکھا تھا خط میں
 جسکو دیکھا آپ ہی بیگانہ ہی دیکھا اوسے
 خامشی حسن طلب بھی نظر عین خوا

قالضار واج سے میں طالب مکتوب تھا
 اسوق جس سے ترا پہلا تغافل خوب تھا
 ہر ستم پر حکم صبر حضرت ایوب تھا
 شہر کنگان میں جو نور دیدہ یقین تھا
 ہمو خرمائے لب شیریں بہت مرغوب تھا
 یہ ترا شہر تھا سلام غم بھی مکتوب تھا
 ساک راہ محبت جو ملا مجذوب تھا
 دل سے خواہاں وصل کا وہ لب محبوب تھا

یہ خوشی دل کشا نہیں نیم رضا
 ہر شہر کا میں شہر دار ہوں لیکن رب
 عکس رخ سے وہ ہوا سرخ چھلکتا پید
 اور کیا چاہتے ہو اپنے دونا تو لب
 شہب غم کون تھا کر ڈٹ کا لوانی والا
 کی نہ شہر اترے دانوئی صفائی آگے
 نیلے اثر دیکھ کر بے کوسے پانی پانی
 ابرو کا ہوا غریبے نہرالا مضمون
 نقش لبیر کی طرح لب تر غم پر ہم نے

جی میں کہتا ہے وہ لیگا دم قابو بد لا
 اپنی رحمت کی طرف دیکھنے لے تو بد لا
 زبرد و پار کے رنگ گل و شہو بد لا
 سید مائی کاہن شہان شگلو بد لا
 اضطراب لبتیا ہے پہلو بد لا
 کیسا کیسا در غلطان نے نہ پہلو بد لا
 عوق شرم کے قطر لسنے ہر انسو بد لا
 خاک ستاؤ نے مطلع کا یہ پہلو بد لا
 نا توانی سے کسی فرزند پہلو بد لا

ایک پہلو کو کئی مرتبہ باندھا اسے نطق
 کیا مضامین اس اشعار میں پہلو بد لا

نزع میں یہ انتظار قاصد محبوب تھا
 یہ ستم اول خسرو سے نہ یوں مصوب تھا
 ان رسی پیدا جھیناں ف بھی فی کو
 مصر لویں گئی انکھ کا تا ایڑا لائی کہنا
 گودن ہی میوہ تھا لیکن حلاوت یہی
 اور تو جو کہ لکھا تھا سو لکھا تھا خط میں
 جسکو دیکھا آپ ہی بیگانہ ہی دیکھا اوسے
 خامشی حسن طلب بھی نظر عین خوا

قالضار واج سے میں طالب مکتوب تھا
 اسوق جس سے ترا پہلا تغافل خوب تھا
 ہر ستم پر حکم صبر حضرت ایوب تھا
 شہر کنگان میں جو نور دیدہ یقین تھا
 ہمو خرمائے لب شیریں بہت مرغوب تھا
 یہ ترا شہر تھا سلام غم بھی مکتوب تھا
 ساک راہ محبت جو ملا مجذوب تھا
 دل سے خواہاں وصل کا وہ لب محبوب تھا

اے یار اب جو آنی تری محمد حسن بن
جہاڑ تو کوئی یار میں نبی ہر صبا
موجود روی یارے حاضر جلو رہے

یوسف کو ہونٹھینٹ بازار دیکھنا
تنگا ساہی مراد بن زار دیکھنا
نکلا ہی چاندیا اولی الاچا دیکھنا

ہستے نہیں ہیں بل فیضِ مہر و نور و شوق
چاندِ مہر پہ سارے جاگ رہے ہیں یہ فقار و کینا

اولش جب اپنے جام شراب کی
 میں خوش ہوں اور جو سید کی بی
 ہوا یہ لولہ و جوش بے حجاب کیا
 خفا ہو گئے دل نے یا اضطراب کیا
 لیٹ گیا سربازا راس بنی سے
 نہیں ہے خال کا بیوجہ نقطہ چرے پر
 مرے ہی نکلے اپنی بو سے یار کے دے
 ادا میں ناز میں غم میں حسن و خوبی میں
 سزا و نفاقت قدم پر کوئی اپنی بیگنا
 بزرگ عالم نگہ مست کر فی آخر سے
 صدای صوری جو تیرے مالہ شریع ہوئے
 وہ جہیز کو مرے دل کی محبت سے
 شیکار کی گری ہو انکے ہنسی تک
 وہ ایام تہا کہ جب غم جان جاتی تھی

تو شوقِ دل یہ پکارا وہ بی حجاب کیا
 دل ہی ہو کہ جسے نغمہِ خراب کیا
 شبابِ یارے کا رُشربُنا ب کیا
 کیا نہ ضبط بنا کام سب خراب کیا
 جنوں کو صدمے سے آج کا کیا کیا
 خدا نے خود نغمہِ غلی میں آنخاب کیا
 کچھ اور گھر سے دیا وہ کس حساب کیا
 نغمے تمام حسیں نہیں آتے اب کیا
 جو اس گلی میں گزرتا وہ آفتاب کیا
 تمہاری آنکھ سے نہ سیکہ خراب کیا
 تو شورِ حشر نے خاموشی کے خواب کیا
 زمینِ بل بھی میں نے جو اضطراب کیا
 کہ تیرے شرم کی چٹک کو بے نقاب کیا
 یہ ساری عمر کا تھا غیش جو حساب کیا

ایک آنسو بھی گھونٹے والا نکلا
 دل بیتاقہ بٹھے مجھے گون نکلا
 دیدہ ترنیں گنگا سے ہمیشہ نکلا
 میرا سودا ہی کوئی روز عاثر نکلا
 دو تلسکوپ نہیں کہا لئے میں جان نکلا
 ہونو دل میں مقرر کوئی پہوڑ نکلا
 جی گیا منہ سے طر نام نہ او سکا نکلا
 انی امید تھی دل سے یہ جبت نکلا
 ہی وہ قصیدہ سمجھا گا دم اسکا نکلا
 فحشو کاوش نے عزیزوں کے نکالا نکلا
 چودہ حصے سے ہی جو بن میں دیدہ نکلا
 ضحیٰ کو آیا ہے تو شام کا نکلا نکلا

اوسکا وعدہ اسے دلنا تھا دیکھا
یہ فلک تیری ہی ہے بنیا دیکھا
ایک مشت خاک ہے بنیا دیکھا
ورنہ اپنی بے اثر فریا دیکھا
غمِ یمن سر کا پہوڑا فیا دیکھا

شاد ہو کر دی مبارکباد کیا
 گو کہ میں کیا ہوں مہی فریاد کیا
 فخر آیا محض اجداد کیا
 ہم ادا کرتے ہیں رسم عاشقے
 کیون سنیں ہم ناشکیبائی کی طعن

مجلس

وہی ہے جو کہ ہرگز نہیں ہوتا ہے

۲۲

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

دو آیت بوسه میں توفیق کب اتنی
میں نہ کا فی ہوں تہ گرمیر الحدیث
دیکھو نہ کہیں جان میں امن کل جا

انگوں تو یہ کہتی ہو تو قاضا نہیں چلا
اتنا بھلی تدبیر اسٹبیلہ نہیں چلا
یاں نہ تو اچھا ہے یہ اتنا نہیں چلا

سنبھلو بہت خوشوقت میں تھوٹکی
برگام کا اسے شوق تھا نہیں گیا

کیا یا کچا پھاڑا اور گریبان کبھی کا
چاہے مزاول کینچ و سنسوی کپڑے کر
سویا کیسا حضرت جبریل موصوفہ
موجودہ دیگر گویا میں نکلنے سے عارض
ایسے ہی مڑا تا ہے کوئی گشتوں کی بڑی
خوبی نے مرے شمع کی پر یوں کیا دات
ایسا ہی خرقہ ابرو سے صنف کا
کیا نا کہ کبھی سالس ہی لیتے نہیں کے
چونام سے زبان کے بخور نہ نکالے
نہان آہ سو کا رسم سحرے کر
کیا دھرم ہے اس نیک سے آئینہ کو توڑ دے
تیار ہوئی ہے ترک مری ہے اثری کو
لو ان کہ میں ہر آئینی عیش کا مذکور
نالی کو تیاں اپنے بھو بیڑی دہر میں

اسے دستِ جنون کہیں تو داناں کہیں
جراحِ مگر رہنے دے پیکان کسی کا
ایمانہ کہیں خط کسی عنوان کسی کا
لاریب وہ کل رات تماچہ خان کسی کا
چیل نیکہ کے لاشہ لیتے ہی ان کہیں
جائیکا خیالِ شبِ پرستان کسی کا
کعبے میں ہی چھوڑو گمانہ ایمان کسی کا
سننے ہیں کہ نازکِ بہت کاں کسی کا
وہ اور نکالے کہیں ارمان کسی کا
اڑ جاے جو منہ دے کے داناں کہیں
یہ بھی ہو اہو کہیں حیران کسی کا
کیسویں دم بہر پوریشان کسی کا
جیتے کوئی ناخواندہ مہمان کسی کا
پر کیا ہے زمین پاتے او گرن کسی کا

۵۲

[illegible]

میں نے دیکھا ہے کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے
 کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے

اب ہم جو کئی دسویں نہیں جہیز ہے تو کو	کہتے ہیں بی ہو گیا شیطان کسی کا
رو کا جو کہیں آج تو یوں فیصلہ ہوگا	یا ہم نہیں اب نہیں دربان کسی کا

میں ہوں تو ترسوں وہ کرے قبضہ لیون پر	اے نطق چسپاں لون جولی پان کسی کا
--------------------------------------	----------------------------------

یا الہی یہ دل ہے گھر کس کا ایسا نالہ ہے شعلہ و کس کا دل نہ رولن کی بی بی میں ہے جہیز ہے کیوں اس قدر گر کر ہے کچھ پر وہی بس میں کرتے ہیں دل نظر نہر خدا کے لئے اوسنی کیونکر یہ کہہ دیا ہے کان تک بھی اوسکے پہنچے گا نالہ بھی کا دے رہا ہے مزہ کیوں چھپاتے ہو اوسکے میلین نہیں ہے بچے نخل الفت میں دل ہی چلتی یہ خون گرفتہ ہو	جاگ سینہ ہے جاگ در کس کا کتہہ عہد و پہونکت و نہیں گھر کس کا اے خدا ہے یہ رہ گھر کس کا یہ تو کہی کہ دل ہے گھر کس کا ورنہ ہوتا ہے یہ لبشر کس کا دیکھ ہوتا ہے پردہ و کس کا اشتک مقبول ہے گھر کس کا نالہ ہے اتر کس کا اس گھر ہی کان ہی ادھر کس کا پاک الفت ہی جہیز کس کا بھول کسا اجمی تر کس کا ہفت ناوک نظر کس کا
--	---

اس گلی سے جو باہر نواہتی نہیں	نطق دیکھو تو ہے یہ گھر کس کا
-------------------------------	------------------------------

لکنا ہے قصہ یار کو حال تباہ کا	خامہ ہو تیرا نالہ کا دودھ ہو ۱۰۰ کا
--------------------------------	-------------------------------------

میں نے دیکھا ہے کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے
 کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے

میں نے دیکھا ہے کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے
 کہ جو کس کا دل ہے گھر کس کا
 ایسا نالہ ہے کہ وہ کہتا ہے کہ میں نے دیکھا ہے

عالم نظر پرے گا بگوسے کی گاہ کا
 سینے سے عشق تک ہوئی ایک گشت
 میں شاہ ملک عشق ہونے لیکو مراد
 اوس سیم تن نے دولت دیدار پر
 بچتا نہیں ہے لاکھ اوڑے طائر اثر
 لوہم تو خوگوروتے تھے سچی سچ غیب
 لکے مرہ پر آگہو نہیں کچھ خون لیکہ
 اے دل تجھے ہو مرہ دہ محرو تے اب
 بس ایک چید گئے دونوں دل جگر
 پشردگی و زردی دکا ہیدگی پھیند
 پھیرن تو مثل قبلہ نما پیرا دہر پر
 زاید عین حسن ہستی سے منع کر
 کیا نقطہ ہے اثر کا روزگار میں
 تصویر ضعف ہونے جسے جنبش محال ہے
 تشبیہ آج دس لکھ ہزار سے
 سب بڑی ہوئی ہر گاہ میں تیری آنکھ

چل اور نلک حریف نہو میری آہ کا
 لیٹنا تو کوئی دیکھے مرے مد آن کا
 لشکر غم و الم کا ہے دُنکا ہے آہ کا
 وامن ہوا ہے وامن دولت نگاہ کا
 پسلا ہوا ہے جال مرے دو دو آہ کا
 وہ ظلم اوسپر اور تقاضا منباہ کا
 بوجہ نہ حال تم دل نخران پناہ کا
 وہ عسکر کہ رہے ہیں عروسے نباہ کا
 مارا وہ تیرا رنے ترجی نگاہ کا
 گویا کلا دلا ہوا سبز ہون راہ کا
 وہ روے پاک قبلہ ہے مرغ نگاہ کا
 حسن محل ہے نام یہاں اس گناہ کا
 چٹتی ہے پہلچڑی سی یقینہ ہی آہ کا
 اے درد کیا کروں یہ عصالیکے آہ کا
 لوزنگ جم گیا مرے نخت سیاہ کا
 افسر کرا سکو تاز و ادا کی سپاہ کا

اوس نقش کا تعلق یہ نقشہ صفائی ہے	خاک اور اڑا ہے رخ مرہ و ماہ کا
تراہد نہیں بوجہ تو بنے نہیں تاکا	جلوہ رخ اصنام میں ہی نور خدا کا

وہی ہے جو ان کے لئے ہے اور وہی ہے جو ان کے لئے ہے

بہن عزیز سے کہہ دو کہ میں
وہ جانتے ہیں تمام قصا و گستاخ
وہ سب کی سب

یہ ناتوان ہم تری فرقت میں ہو کر ضبط فغان سے کام کیا رات کو تمام لینے لگا لپٹ کے چروہ کی شب وصال دونوں نے دی ہی اب ہی دراز ہو رہی پہرہ ہر کے گرد سر کیا جا کر نواز مترہ ہون پہنچت ہے مردان عشق پر پیری کی آتے طاقت پاؤں تو ان کی تازگی وہ نعل میں کی مضمحل ہوئے اوس جان جان کے جاتی ہیں اوس کی	وامن جب اضطراب کا پکا تو چھٹ گیا ایسا وہوان لگا کہ مراد میں گھٹ گیا کنہ لکے میں آ کے ترے کہ میں لگا زاہد سے کہہ رہے ہیں سے چھٹ گیا صدقہ میں ج آپ کے میرے چھٹ گیا کیا تیرے لیے کوہ سے فرما دیا چھٹ گیا سب قلہ شباب کے ہم بہر میں لپٹ گیا نکمت کا دم کنار میں غنچے کے گھٹ گیا بغضین ماری چھٹ گئیں دامن چھٹ گیا
---	--

کرتی ہو قافیہ کی ملی تنگ قافیہ
ایک طرف اس میں ہی چھٹ گیا

نغم دور کی بر حال ہو رہا ہے جیلہ طوفان سے گھر حرم یار پہرین عشق ہی ہو خفقان ہی نہیں چارہ دل لگی سے تو رقیب کی فراغت پائی ہوش رہتا نہیں کیا وصل میں تقریر کرے وہ ہوا ہی تو مری گرد ہی ایک ہی ہے گردش آنکھوں کی غصہ جنبش ابرو آفت ہی فلک سیر کی کیا سیر فلک کی حاصل	ہم تنہا روح ہو کر تھیں فانیس رات میں بھانڈے کو دیکھتے ہیں سخت مشکل ہو کہ سودا ہے مر گیا درد و گمبہ ہو کہ ہم بھی مہینا بیا ہوں جاتی ہیں تجھ کی نگاہ کے مظلوم اگر کو جائیگا کیاں جہرے مر گیا سحر اپنا وہ دکھائی ہی نہ کرتا مینا نشتے میں اوڑھتے ہیں پرواہی مر گیا
--	--

اوس کی کوئی گستاخ
بہن عزیز سے کہہ دو کہ میں
وہ جانتے ہیں تمام قصا و گستاخ
وہ سب کی سب

بہن عزیز سے کہہ دو کہ میں
وہ جانتے ہیں تمام قصا و گستاخ
وہ سب کی سب

بہن عزیز سے کہہ دو کہ میں
وہ جانتے ہیں تمام قصا و گستاخ
وہ سب کی سب

تو سواران غلبت کرکے
سواران کاروان کرب
جنت کیا

<p>تمہارا شیفہ خال بھی اور بٹیاب سرور تھا دل جان کو منور آنکھیں دریغ برق بجلی یہ فرق چلوے گا سحر سے ہے یہ غلط رشک کو کہ آئینہ کیا نہ زلف نے سنبل کو نہنگوں کی خر</p>	<p>مثال ہر دم گزوم گزیہ آیات وہ راحت دل جان نوریدہ آیات چلا میں لیا ہی جیسا ندیدہ آیات تمہارے سامنے کیوں آبدیدہ آیات مقابل کو وہ گیسو بریدہ آیات</p>
--	--

وہی تو طوطی نہ تھارت جو کہ غفلت میں
تمہاری آن میں پڑتا قصیدہ آیات

<p>وصلت کی شب بھی خون خاشاں ہو آنکھوں کی تیلی بکری سدا سے دل ہو اے شوقی ادب تو دو زبان چن میری دل ہی ملی تو سایہ کو نہیں جو میرا کیا اگر بھی خیال رخ رشک سے ہی اے اضطراب دل تو غارت کو رہا بستر سے یوں وہ صبح اوٹا جھنجھوٹ پتھر پیچ اوٹو میرے وہ دو قہار رات خدا کی جوش جو مارا بزل گردن پس پس کیا میں بار غم جو بار سے</p>	<p>تالا جو شرم کو ادب اگر غفل ہو اوٹا کسا خال خال حسینو نکاتل ہو سوار تیرے فعل سے میں منتقل ہو کیا لطف اگر نہ ہے بدن منتقل ہو خطہ ہر کے کے دل تو جبکہ منتقل ہو ابھی تو لایا بار کا وہی غفل ہو گوئی شوق و غفل سے یہ منتقل ہو نہیں ایک ترہ ادسی بت کا دل ہو دفعہ میں آگ پہلوی عاشق میں ہو وہ ناخواند دن رخ ہی جاتی ہو</p>
---	---

پس نصف ہی جو لکھا وصف حسن طوط
خسار جو صفی تو نہ نقطہ تل ہو

تو سواران غلبت کرکے
سواران کاروان کرب
جنت کیا
مثال ہر دم گزوم گزیہ آیات
وہ راحت دل جان نوریدہ آیات
چلا میں لیا ہی جیسا ندیدہ آیات
تمہارے سامنے کیوں آبدیدہ آیات
مقابل کو وہ گیسو بریدہ آیات
وہی تو طوطی نہ تھارت جو کہ غفلت میں
تمہاری آن میں پڑتا قصیدہ آیات
وصلت کی شب بھی خون خاشاں ہو
آنکھوں کی تیلی بکری سدا سے دل ہو
اے شوقی ادب تو دو زبان چن میری
دل ہی ملی تو سایہ کو نہیں جو میرا
کیا اگر بھی خیال رخ رشک سے ہی
اے اضطراب دل تو غارت کو رہا
بستر سے یوں وہ صبح اوٹا جھنجھوٹ
پتھر پیچ اوٹو میرے وہ دو قہار رات
خدا کی جوش جو مارا بزل گردن
پس پس کیا میں بار غم جو بار سے
تالا جو شرم کو ادب اگر غفل ہو
اوٹا کسا خال خال حسینو نکاتل ہو
سوار تیرے فعل سے میں منتقل ہو
کیا لطف اگر نہ ہے بدن منتقل ہو
خطہ ہر کے کے دل تو جبکہ منتقل ہو
ابھی تو لایا بار کا وہی غفل ہو
گوئی شوق و غفل سے یہ منتقل ہو
نہیں ایک ترہ ادسی بت کا دل ہو
دفعہ میں آگ پہلوی عاشق میں ہو
وہ ناخواند دن رخ ہی جاتی ہو
پس نصف ہی جو لکھا وصف حسن طوط
خسار جو صفی تو نہ نقطہ تل ہو

آدم کو بخت میں مجھ سے سب کوئی کم ہو گیا ہوا
 گانے میں آپ کو نہیں کر سکتے اس قدر
 کچھ ہی نہیں ہے مجھ سے جانوش کے جھوٹ
 وہ ہے ہر نشان یہ فقط ہے شرفشان
 سوز و زلیان کہاں ہیں شیشا دو شیریں
 اسے شیخ جی کسی غم دین کا فراغ ہے
 بلبیل ہو کر مجھ سے نہ بخت خفاں کر

آج آہو سے میرا قدم ہے بڑھا ہوا
 جتنا ہمارا نالے میں دم ہے بڑھا ہوا
 گو اور بادہ خوار و مین جم ہے بڑھا ہوا
 کیہ شاخ سے بھی دست کرم ہے بڑھا ہوا
 بوٹا سا اونسے قد صدم ہے بڑھا ہوا
 ہکو تو ان بتوں ہی کا غم ہے بڑھا ہوا
 نالی میں میرا صور سے دم ہی بڑھا ہوا

جتنے ہیں لطف عرصہ ماضی کی شہسوار
 اونسے مرا کیت قلم ہے بڑھا ہوا

مجھ مشورہ اختیار سے پر نام ہمارا
 فی جامی وہاں کیا کوئی پیغام ہمارا
 جنہیں ہے تراکت نہیں اونسے لبو کو
 کچھ شرم بھی ہر او دل پنجاب کہاں ہے
 پیدا دا و مٹا نیکار قبو سے تقاضا
 اٹکے ڈرایسے ہی کیا تاہینان کی
 آئے تھے تلاش نام تہ کو بس ہم
 آرام کجا بخش کجا تو سی نہ جب ہو
 دیدار طلب ہو کے ہر احسان بلائے
 بدنام ہیں او تین مہر فیل یہ ڈر ہے

دل ہر کے نہ کیوں ہے بت خود کام ہمارا
 کشتی ہی بان کی چوٹا م ہمارا
 بس خاتمہ ہے شیشہ و ششام ہمارا
 قاصد کے زمانہ میں یہ پیغام ہمارا
 فراموشی مجھ سے کہ یہ ہے کام ہمارا
 اسی بت دل بیتات ذرا تہا م ہمارا
 اور آپ کو چے میں ہے کیا کام ہمارا
 تو عیش جارا ہے تو آرام ہمارا
 چل جائے تصور سے اگر کام ہمارا
 جب ہو تو ہو ہونے نہ لگے نام ہمارا

آدم کو بخت میں مجھ سے سب کوئی کم ہو گیا ہوا
 گانے میں آپ کو نہیں کر سکتے اس قدر
 کچھ ہی نہیں ہے مجھ سے جانوش کے جھوٹ
 وہ ہے ہر نشان یہ فقط ہے شرفشان
 سوز و زلیان کہاں ہیں شیشا دو شیریں
 اسے شیخ جی کسی غم دین کا فراغ ہے
 بلبیل ہو کر مجھ سے نہ بخت خفاں کر

شامت زده کوئی پیو جو ہمنام ہمارا

تقویٰ ہے نہ کہ ٹھیک اسلام ہمارا

پہلے میں خرم جا کر گئے نہ پانون تو دینا
 بے رستے عاشق اوسکی بودینا
 بلائی جان کی معشوق تند خو دینا
 ذرا نسیم تو ہی داد آرزو دینا
 ہزار جہیم کا باعث ہو میرا چو دینا
 ہماری رونے کی اسے ابر داد تو دینا
 اگر شراب ساتھی ہو تو اہو دینا
 پیرا کس نہ رشتک عدو نہ تو دینا
 پیراوسپر غصہ میرے رو برو دینا

رو بھی رکھی نہ اکت نہ اونکی چو دنیا

پہو اتی پہلے میں لہو جو کہ جلتی ہے ہوا
باغ میں پہو لہو نکودہر کہ مستی ہے ہوا
چشم بد و زو اسکی گالونیر پہلے ہی ہوا
آہو کہنے تا صبح ٹھنڈی شبنم جلی ہوا
سرخ ہو جا میں گویا غارہ جلی ہو ہوا

[illegible]

سب سے پہلے یہ کہنا چاہیے کہ یہ کتاب
 میری ساری زندگی کا سرمایہ ہے
 جس سے میں نے سیکھا ہے کہ
 انسان کی زندگی میں کیا
 کامیابی ہے اور کیا
 ناکامی ہے۔

میں سادہ وہ پرکار ہے ہو وصل معلوم
 بس میری ہر ایک نکتہ میں ہو

تو خیال نگار آہنجی ساقی بزم انبساط چلا سرسبز ناز سرسبز غزہ و خیر و برودہ موسم خشت قدس و ذرا تو ساریاں بولا جالگیر جس سے میری نگین کو گلستان باغ ہو جاو مثل طائر جانم رہ قصان ہو یوں جو رہ چون ترک پوئل مرہ و چشم کا خیال آیا کہ دیتے ہے صاف دل کی تپ سو سو ایک ایک باغ نکوسنا	شب غم نگار آہنجی نشہ اوترا خبر آہنجی یک بیکہ نگار آہنجی بہت سہر سوار آہنجی شہرے مسار آہنجی وہ گیا انتظار آہنجی وہ چین کی بہار آہنجی ساقی اب رہا رہا آہنجی کیا رہا شہسوار آہنجی ترک گئے کٹا رہا آہنجی اب کوئی دم میں رہا آہنجی میں بھی رہا رہا آہنجی
--	--

لطف کا دل لہا و خمر کے کو
 تیرا رو شکار آہنجی

کہ ذکر کل جو اس لب میں چل پڑا چیرا تو تہا قیت خمر سے بل پڑا وہ چاند دیکھنے جو لگے گونہ ترانگر	تو سہ ہمارے سن سے ترانگر کل پڑا نشہ میں بگڑے ہمیں یہ نہیں پڑا چاند اونکے دیکھنے کو اسیدن کل پڑا
---	---

۲۵
 سب سے پہلے یہ کہنا چاہیے کہ یہ کتاب
 میری ساری زندگی کا سرمایہ ہے
 جس سے میں نے سیکھا ہے کہ
 انسان کی زندگی میں کیا
 کامیابی ہے اور کیا
 ناکامی ہے۔

کہ ذکر کل جو اس لب میں چل پڑا
 چیرا تو تہا قیت خمر سے بل پڑا
 وہ چاند دیکھنے جو لگے گونہ ترانگر

وہاں تھوہنیں تاشیں بارہ نواں
 وہاں تھوہنیں ہونی پوری
 وہاں مہی مہی بیویں تاج
 وہاں جوئے پہلو میں خوشی سے
 وہاں قیاس سے لڑ لڑ کر وہ
 وہاں تہا تو تہی کا تہہ وہن سے
 وہاں سرتیہ محفل میں عجا سے وہ
 وہاں تہی توہن یاس قدو امید اوست
 وہاں فروغ پافر تہا تخت و من کا
 وہاں مہی تہی دل عین کو ملک
 وہاں تہا مہم داغ و در وصال
 یہاں تہا تار گر جان کو زخم
 یہاں ہی تہی صبح نزع کی اوست

اہلو کے گھونٹ پیمان بنے گہوڑے سارے
 پیمان تھی یاس کے عالم میں ہم ساری
 پیمان تھی بنا دے فریاد و آواز و زاری
 پیمان نخل میں تھی کوئی بغیر ساری
 پیمان نکلنے لگا تھیں ایک ہمارے
 پیمان تھی صورت بیاڑ تجھ کو ہمارے
 پیمان تھی اونی محبت کی پڑھ لسانی
 پیمان تھی یاس علی اسیدہ ساری
 پیمان تھی پھر لیے تیرہ روز کا
 پیمان تھی سینے میں دو بولی چہرے
 پیمان تھی تنگ و تنگ اور زخم کا
 وہاں چہرے تھے بغیر و غلین ساری
 وہاں زلف سے بغیر ساری

وہاں صبا علیہ وسلم سے سنت بات نہی لفظ
سہان تہی سون مجرم کی غلبہ مریات

سوئے تھے وہ آگے میرے گہرائت
کرتا تھا خلش مضطرب رات
دن بہر تین اب بجائے دن گا
پیشانی صبح پر یہ تل ہے

تھی شام سے رولق سحر رات
ہر نالہ تھا دل کو نیشتر رات
رو لیا ہے جب کورات بہر رات
یا وصل کے میرے مختصر رات

١٠٠

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

49

۱۴۹

خنده و یاسین کوزلار
بایقون کوزلار
اورن

[illegible]

کیا حال شب وصال کیے
گیسو ہے قریب عارض روز
وہ چہرہ نہیں ہے گیسو وین
روئے ہی سے کم ہو کر مئے مجھ
قسمت کو ملتا تھا حیلہ خواب
رخسار و غمین ہے فروغ خورشید
کیون تارون کی چاندی تھی شک
آنا سے نہ آنے سے زیادہ

دیکھو نہ سحر وصال میں نطق
المدکورے ہورات پیر رات

لو آسمان بمانہ تو سا تو ن زمین اولٹ
 بعد فنا نہ جھکو کوئی دفن کیخسبو
 جیسے اولٹ رہی ہے تو برگ نخل تو نسیم
 مڑتا ہوں شوق قتل میں تلوار کینچ ٹٹو
 ایسے عین دیکھ صنم چشم سحر ساز
 گلگشت باغ میں یکا یک اولٹ نقاب
 کیا جھکو اس سے ذوق کوارو سکی نقاب
 پیش در کھری ہیں جو عشاق کی نقین
 باندہ ہے یہ افسطراب کے مضمون یک قلم

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

لہڑی مطلق بلا مار زلف یار
دُری بچی کاٹ کی جائی کہلن لٹ

دم اگر ہے تو دلا سا ہے عبت
میرے پاس مئے کی ہون آزادوست
جاگ غافل کچھ تماشا دیکھ لے
یوہیں گھس دوسوہیں نا کام ہم
دل میں جٹ بھی تو گیا آنکھوں شرم
لے اوتھے جاسے ہیں تیری ہم سے
کچھ اثر ہی جب نہیں ہوتا وہاں
جنگ عشق اوس بکرجوی سے نہیں
خود بھرتا ہوں مگر مجبور ہوں
ایک تو ہو مجھ سے مطلب ہے نہیں
ہوئے لب لین ہے جب اوتھو کلام

جو ٹہس ہے جب ہی تو وعدہ عبت
پہول کی پہلو میں کاشا عبت
اے مرے خالغ تو سوتا ہے عبت
درد میر کا تم کو جیلا ہے عبت
لوا اوٹھا ہی دو یہ پردا ہے عبت
تو قیو کو ٹہتا ہے عبت
آہ ہے بے سود نا لا ہے عبت
پھر خردش و جو شس دریا ہے عبت
جانت ہوں اوس شکوہ عبت
ہو نہوی ساری دنیا ہے عبت
تیرا ایدل اور ادا ہے عبت

نطق سے آبانہ وہ بت گور پر
ہم نہ کہتے کہ مرنا ہے عبت

تقریب کی تو فلک کی براسے رنج
دل سے خیال عیش بے پانوں چلی
آدم کا تن ازل میں جو عیان نظر روا
اوتھائی عیش چرخ کی جو بخت بزر

وقت نشا ہو لے ہو لے باہر
جسمم جوم کر کے چاکا کائی رنج
تقدیر نے اوٹھا کر اور، دینا عبت
پاس آئے آئے میری کہیں بجا عبت

۴۱

دور و بزمین ناما سستانول کا

خوش آنی ہر لب بان سے ٹکونکو کی طرح
تری قسم مجھ دی کی سیجے میں ناب
دہرا ہو رو برو آئینہ قد کو دیکھتے ہو
انہیں سے آبرو کے بخش میں تو صام
جہاں پڑی ہیں میں یا دکل میں تو تاز
خوش نمول کو نہ تنجیر لگیا تا جار
وہ زندہ ہوں کہ بھل میں ہو کد دل نشہ
وہ زندہ ہوں ہونے میں جب ہوا چرخ
ذری سی بات میں ہوتا ہے کسی کو یہ کافر
مثال تیغ تو لگ جا گلے سے اوتار

جوانی گوشہ غزل کو چھوڑ دیا نطق
یڑا بھر گا وہ آوارہ گل فربہ کو طبع

<p>بدلتی اب نظر آتی ہے دریا کی طرح مٹو نگا پر نہ اوٹھو نگا تمہارے کوچ سے الہی سکی کر تک کہ میں پہنچ جاؤں کہیں کہ کان میں بلبل میت کو حرم میں میں دھوکہ کر چو گیا تو کہاں غصے سے یہ وہ زمانہ ہی مہر و وفا و شرم و حیا چلا ہے وہ فلک حسن جب تعلق سے</p>	<p>کیا ہو آنکھ میں شمع کی گہری طرح زمین بیکڑی ہی نہ بے نی نقش پاک طرح رسا ہوں مائے مری کیسوی کی طرح سوائی اپنی جو گل تک مٹی صبا کی طرح وہ بولی خیر ہونا زلزلہ لاکھ کی طرح ہوئے جہان سے نایاب کیا کی طرح تو مہر و مہ ہو پا مال نقش پاک کی طرح</p>
---	--

دولت کو اس کا جوہرین و اعلا
صفت انبیا و اولیاء علیہ السلام
اس قافلہ کے ذریعہ ہوتا ہے کہ
ان میں سے کچھ ایسے تھے جن کا
ذکر یہودیوں کی کتاب یا وہ زمانوں کا
مستند اور کاملاً مستند کا

صاحب مبارک آپ کو عاشق نہ بنے
بجلی گری تبسم جانان سے وقعتہ

اسی پر حکموں میں نفاذات کی طرح

در ذوقان سے ہے بہ حال منطق کا
ہے ہے کرتا ہی وہ ذرات کی طرح

میں دریا ہوں گو بہت کم خوشی کی طرح
 وہ رنج و دست ہوں تیری خوشی کی طرح
 گرجو آج شب مجرمین نہیں مجتہدین
 ہوا دایع پر زیادہ پیار سے جو کسا
 ہوای نغمہ زمیں تو غرض شوق کہا
 ہمارے آئینہ جو حیاں نسکی ہے
 لگاوی بہت پردہ نشین ہے لایم
 لگائی یار نے دیکھے یہ کف چھوڑ پر
 چین میں کسرا لے بق جو چوم لیا
 نہ غشقی کیجئے ایسا کروں ہو جائے
 گلے میں یار کے چنپا کلی کا بردانہ
 مرے سوا جو کوئی اولیو کا بوسہ
 مثال ٹھیک نہیں عرصہ قیامت ہی
 ترے فراق میں جی کو لکر کروں الے
 صدائی خندہ گل دی جو توبی حقہ

ہنسنا دہر فحوا جافو ہر ہنسی کی طرح
تو درود لہیں ہی او تھانہ اور گری
جلاسی کان تو خود ہر م کٹھی کی طرح
بیوا پر آئے اور نے لے بیسی کی طرح
بہر فرات میں کرتا ہوں مٹی کی طرح
کھلی ہوئی ہی جو دریاں آری کی طرح
چریا دن چشت کو ہی حسن کی کی طرح
کہ کہاں اور گری کالی کی کچلی کی طرح
وٹان پچھہ میں یا کر رہی ہنسی کی طرح
لکائی جو میناں تو دل کی کی طرح
خوشی سی ہیوں بنا پول کر کی طرح
الہی کا سہی کالا ہو مینہ سی کی طرح
وٹان یہ فتنے کہاں ہیں ہی کل کی طرح
اگر گلی میں ہوں سیراغ تری کی طرح
شگفتہ غمچہ ہو میناں کا کلی کی طرح

افزون

[illegible]

چنانچہ کہ جو شخص اپنے دل سے کسی اور کو محبت کرے
 وہ شخص اپنے دل سے اپنے آپ کو محبت کرے
 چنانچہ کہ جو شخص اپنے دل سے کسی اور کو محبت کرے
 وہ شخص اپنے دل سے اپنے آپ کو محبت کرے

ایدل دہ بن کہ جبکو ہی جو رجھا پند
 دل غیر کا پسند او نہیں میرا ہی پسند
 آباد گھر کو جو جو کے صحرایا پسند
 بیجانہ جسکا ملک ملک کا خراج ہے
 اسکا تو لطف تب ہی کہ تو بھی نعلین
 عشق بری ہو زار ہوں ای جو خیر ہے
 گاہک جسے قبول کرے مال ہے وہی
 جسے سنا کر ہم خریدار ہے وہاں
 تازی کو کیون کلام ہو خاکی کو حسن
 فرقت کی شب ہے دور ہوا ہی چاند و دیو
 بہاتی ہو کوئی یا کے بان وہ گریون

صد فی تری پسند کی کو کیا پسند
 رنگار ہے پسند نہیں آتش پسند
 دیوانے دل کی نامی ذرا دیکھنا پسند
 وہ دل کا آئینہ مگر اونکو تو پسند
 یون خاکی ہے چاندنی ای مدد پسند
 کرتی ہے اوس چریل کو میرا پسند
 دل ہو ہی کہ جبکو کرے دلرا پسند
 جنس گندہ ثواب آئی سوا پسند
 اللہ کو ہوا ہے یہ نام خدا پسند
 تیرے تو منہ سے ہے منجھ اوتھا پسند
 چیل او چمن نہیں سی ہٹدی پسند

ہر شے کے رہا ہو نعل کی شوق کیون
 کیا اس کی گاہ کو او نے کیا پسند

سنا جو عیش میں اونکو دم فغان فریاد
 جگر فشان می آہ تکمیں میں فشان فریاد
 فسون ناز نے منہ پتیر ہی تیل دیا
 اذان کہے میں توس تنگدی میں
 سنی نہیں جو او نہوں تو کیون ہو جو
 دکھا چکے اثر اوس تک نہی جا کر

تو نغمہ ہو گئی اگر سب زبان فریاد
 بسل سے گریہ و فریاد سے فغان فریاد
 ہزار طرا کرے وہ طر گسان فریاد
 سنی کسی کہ میری بیان مان فریاد
 نہ رایگان مگر نالے نہ رایگان فریاد
 سری ہوئی سے یہ نالو یہ نالتون فریاد

حسیون کا
 حسیون کا
 حسیون کا

حسیون کا
 حسیون کا
 حسیون کا

حسیون کا
 حسیون کا
 حسیون کا

[illegible]

میرزا ابوالحسن علی قزوینی

گرمی گرمی فریاد سے زبان فریاد
وگرنہ کیا زمین منہ یا متھن فریاد
تو ضعف سے بیماری ہی تو ان فریاد
گرنے لگتے تھے سے تو امان فریاد
نکل کے منہ سے ہی شاخ گل فشان فریاد
نکل گئی مرنے سے جو ناگیاں فریاد
عصائی م کے سہارے ہی تو ان فریاد
وہ زور شور کے نالے اگر ان فریاد
ترکے ستم وہ غضب سے خونِ نیکان فریاد
اثر سے غم کے بنی نفسِ تنہا فریاد
یہ پردہ دلِ محبت کی نہ زبان فریاد

بزم انہ اسیند بول جائی گے
 خیال ہو تری نزد ناخون کا ہمیں
 اگر تازہ تازہ کسے نصرت کا
 یہ ہے سبب نہیں سن سکیں بھلاؤ کو
 پیر کے ہیں بھول ہو کر کے پر کا
 تیرے شمع تو نہیں کہ پڑا شمع شمع
 سکت جو سانس ہی لیتی ہو بول نکلا
 قسور دل میں یہ مردہ سو غم غمیت ہیں
 زلیخا وہ بلا جس کے نفس نالہ
 و نمان ہونا یہی تاثیر عشق سے تھمہ
 ہر گز سچا دہیج جو سانس بن کر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

وہ لاکہ کان لگاؤں مگر کمان فریاد
یہ سمان تو چاہی ہے شوق جو میں لیت

جوش تپش دل سنجی تو روی او بیند
وہ قید میں پرک کے پڑی ہمیں نظر بند
ہو روزین دیوار کس آئینہ نگہ بند
آئینہ کو نہیں مری نگہ شوخ نظر بند
لیکھ قفس اور جانے یہ عالم پر بند
ہاں غمش کو سبقت آئینہ بین بند

نوے بہن تری جو تن حوالی ہو اگر بند
 الفت کہ سب لو کہ بہن طرفیک بدظن
 ای رن بجلی کے جلو سے عجب کیا
 طفلی کے سبب بہن! اہیں قید میا میں
 بیانی دل ہے کہ ہلکا ہو بدن سب
 سونا شیبو غم اپنے قید میں کہاں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر

تخصیص کر اس میں کوئی خار کہ کل
 لگ چلے میں اس طرح تر مثل صبا بند

دیوار کو پہاڑوں کا جو دروازہ ملا بند
 دیوار کی تھماری تھمیں بھر کے پابند
 لگاؤ تر سے ہمارے ہو اوسکا کلا بند
 اب بھر کی شب یہ ہی ایک سی کلا بند
 آنکھ کی شب یہ میں ہی پابند کیا بند
 سو میں آج کا جو کہیں آئے کلا بند
 گرمی میں منوں کہ انکے کلا بند
 ایک ایک گرمی میں ہی دل کی کلا بند
 ایک سی سا دروازہ کیا یا نہ کیا بند
 خوش و کامقید نہ محار کا پابند

کہیں تر پانے کو نہیں مثل صبا بند
 مجنون خود آ کر کو یہ زیور ہو مبارک
 بالفرض اگر رانی ہی جسم کیڈ کر
 مانا کہ سو کا جو تھما وصل میں لطف
 ہوتا نکلتا ہے ترار و پبنا کر
 کیا کیا میری جانب سے انہیں سو سے آئے
 اوس شرم کی تیلی کچھ سینہ دکھایا
 وہ زلف عجب خانہ بزمی ہے جس میں
 کس بات کی بندش نہ ہو ہم ہی ہوں
 میں بندہ بجان سکا ہوں جو دل

بے مغرور میں براو ہونے کی ہوا ہے
 ہونی سے جا بونہیں قطع ہوا بند

جو جو جری ہیں ہر زمین میں ہر گھنٹہ
 جس طرح ہو سپاہ کو سردار پر گھنٹہ
 اب تک تھا اپنے زعم میں ہیں ہر گھنٹہ
 کرتے ہیں ناز و حسن کے ہر گھنٹہ
 ناحق ہے جھکو خونی اشعار پر گھنٹہ

ابرو پر اوسکو تو کھو لو ابر پر گھنٹہ
 ناز و ادائیگشت قومی ہوں ہر گھنٹہ
 غیر و نسے وہ طامری اندا کے واسطے
 کہتے ہیں ناز و حسین ناز و حسن پر
 کہتے اتر جو بار کے دل میں تو بات تھی

دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر
 دہ کی تاروں سے چھلکا ہوا ہونے پر

چند روز کے بعد میری طبیعت میں ایک عجیب سی تبدیلی آئی۔ میری آنکھیں کھل گئیں اور میں نے دیکھا کہ میری گردن پر ایک عجیب سی چیز لگی ہوئی ہے۔ میں نے اسے چھوا تو وہ گرم ہوئی اور میں نے اسے دیکھا تو میری آنکھیں پھر بند ہو گئیں۔

چند روز کے بعد میری طبیعت میں ایک عجیب سی تبدیلی آئی۔ میری آنکھیں کھل گئیں اور میں نے دیکھا کہ میری گردن پر ایک عجیب سی چیز لگی ہوئی ہے۔ میں نے اسے چھوا تو وہ گرم ہوئی اور میں نے اسے دیکھا تو میری آنکھیں پھر بند ہو گئیں۔

میرے تو اضطراب کی پوری ترہیں
گیسٹو روی یار کو سترہ حسن کا
معشوق کی ہر ذات بے نیاز و بی نیاز

ایسی خط و کتابت کی کیا بات ہو مگر
شاہوہن ہم میں ہی ہو گفتار پر گھمنڈ

کیونکہ میری زبان نہ نکلا سخن لہ نہ
سنگ نکلے تیغ چٹا کر کیا ہے قتل
ستاو ہون تم نہ مجھ سے تعلی کے لہو جو
دو کیو یہ بڑے کے ہیں گلزار حسن ہیں
بوسے لب و قن کے مجھے تم عطا کرو
لذت یہ پائی نفس کشی کے جواختار
ہو صبح پر سراب سپین پر نری اور این
میکو کی طرح کہاؤ ہیں یو انگان عشق

وہوئی ہوئی زبان ہو تو کہے کہ
وہوئی خط و کتابت نہایت سخن لہ نہ

الف جو ہو دہے اتر او سکا تو کیونکر
سر کر بھی ہوئی فن و سی بت کی گل ہیں
جس نگ جوانی میں گل تر کا کھالے
وہو اند کرے کیون نہ تر احسن جوانی

ایک دفعہ میں نے اپنے دل کی بات کہی تو میری آنکھیں پھر بند ہو گئیں۔ میں نے اسے دیکھا تو میری آنکھیں پھر بند ہو گئیں۔

چند روز کے بعد میری طبیعت میں ایک عجیب سی تبدیلی آئی۔ میری آنکھیں کھل گئیں اور میں نے دیکھا کہ میری گردن پر ایک عجیب سی چیز لگی ہوئی ہے۔ میں نے اسے چھوا تو وہ گرم ہوئی اور میں نے اسے دیکھا تو میری آنکھیں پھر بند ہو گئیں۔

ہر ایک مراد معجب نہو کیونکہ
 تو زلف شب خواب لیا نہو کیونکہ
 ای بارگاہ ہو تو ایسا نہو کیونکہ
 بدنام نہی کے وہ رسوا نہو کیونکہ
 طوطی کی طرح آئینہ گویا نہو کیونکہ
 جی کہتا ہوں خواہش مجھ اہل نہو کیونکہ
 بہر پر کوئی مشتاق تماشا نہو کیونکہ
 تیرے لیے آغوش تہمت نہو کیونکہ
 نیچے نظر آتے نہیں وعدا نہو کیونکہ
 ہوس کی ہوس در زیادا نہو کیونکہ

وصف دہن یار میں منظور ہے وقت
 اوس رخ کو اگر حسن میں ٹہری ہوں
 کیا ترک محبت کے تیرے شکایت
 بہن عاشق و مشوق تو یگانہ و قابل
 منہ دیکھ کے کیونکہ نہ ہے اب کلامہ
 انسان ہوں فرستہ نہیں کیونکہ نہ نالگو
 پتی پسند وہ وہ بہت پردہ نشین ہے
 جب باغ کو تو جای تو جو خجہ ہو کھل کر
 قابو میں ہے آگے ہو جلتے ہو فقرہ
 اتوب لب شیریں گزیرہ چکر پیر چاٹ

مرجاؤں میں جبر ہے دفن آئے
 ای نطق لب گو رہے شکو نہو کیونکہ

دل میں ہو چار ماں برون در ہو کر
 دیوانہ آسمان ہو مجھ کو جو چہ تار ہے
 میں کیا مفرشتے واقف نہ بخش ہو کر
 آئی خزان چین میں مٹی میں مل کر کل
 میں مر گیا تو وحشت رورو کہہ چ
 اگر تری گلی میں کیا خاک قدر پائی
 تسکین کو دیکھ ماندرہ نعل میں

اب نے دم و دم کے دم ہی رہ ہو کر
 و نالو نہیں اورے گلابس گرد ہو کر
 خود دل میں آسمان یا بیدر و در ہو کر
 رنگ بہار اور تار تار ہے گرد ہو کر
 کیسا تہکا پڑا ہے فخر انور و ہو کر
 سنگر غبار اوٹھیں بیٹھے تے گرد ہو کر
 پہلو سے اوٹھنے ظالم تو دلکا در ہو کر

زای غزل لب
 ہر ایک مراد معجب نہو کیونکہ
 تو زلف شب خواب لیا نہو کیونکہ
 ای بارگاہ ہو تو ایسا نہو کیونکہ
 بدنام نہی کے وہ رسوا نہو کیونکہ
 طوطی کی طرح آئینہ گویا نہو کیونکہ
 جی کہتا ہوں خواہش مجھ اہل نہو کیونکہ
 بہر پر کوئی مشتاق تماشا نہو کیونکہ
 تیرے لیے آغوش تہمت نہو کیونکہ
 نیچے نظر آتے نہیں وعدا نہو کیونکہ
 ہوس کی ہوس در زیادا نہو کیونکہ

ہر ایک مراد معجب نہو کیونکہ
 تو زلف شب خواب لیا نہو کیونکہ
 ای بارگاہ ہو تو ایسا نہو کیونکہ
 بدنام نہی کے وہ رسوا نہو کیونکہ
 طوطی کی طرح آئینہ گویا نہو کیونکہ
 جی کہتا ہوں خواہش مجھ اہل نہو کیونکہ
 بہر پر کوئی مشتاق تماشا نہو کیونکہ
 تیرے لیے آغوش تہمت نہو کیونکہ
 نیچے نظر آتے نہیں وعدا نہو کیونکہ
 ہوس کی ہوس در زیادا نہو کیونکہ

دنیادہ بیسواہی زائد کہ بہانہ لے گی
چل ہوئے ہمسایہ میرے اوس محبت تلو
کیا جان پر گئی ہے قاتل جو لوٹ آیا
اوس انجمن میں میرا عیار کے برابر
سیکھی ملک شرات قہقہے بنے قیامت

ممکن نہیں ہی چٹا عورت سی مرد ہو کر
اسے چرخ کیا ٹیگا بیہودہ مرد ہو کر
بسمیل تشنہ میں بہرین سرگرم ہو کر
دل کا سایہ نشا تھا اوٹھا تھا درد ہو کر
اوس چشم سہرہ گیند بنا لہ گرد ہو کر

ای نطق ہر طرح پر دنیا کو جیل فی الا
کیا نرم سخت ہو کر کیا گرم و سرد ہو کر

ای جان نکلی وقت میں درد ہو کر
اوڑ جائی ہو پیرے جلو سے گرد ہو کر
رنگ وفا و الفت محبوبوں پر جمایا
مردان حق کو جو کچھ ہوئی ہوا مٹی نیا
جاڑوں میں ہو پ کھائی وہ زمین نیلے
دل کو جلا رہا کیوں نور صبح و صلت
ای شیخ چوڑ خلوت زندہ و کون بر زمین
زیرہ و شمعون فرتبہ سار و نکاہی پایا
دیکھی کوئی تماشا کیا کیا مجھے رو لایا
کیا کہی کیا دیکھا یا جاہت کی یاد کھایا
تو عاشق خدا ہو میں عاشق ختم ہو جان
ایدل نہیں ہے باری اگر کوئی عشق بنا لے

آیا جو دم بونہ تو آہ سرد ہو کر
خیر شیردوب جامی چہرے زرد ہو کر
آکھوں سرخ ہو کر چہرے زرد ہو کر
اکسیر اورنی بہرتی گلیو نہیں گرد ہو کر
تو دسوپ چاندنی سی ہو جاتی نہیں ہو کر
کرتا ہی ٹھیکو گری کا فور سرد ہو کر
کیوں عورتوں کی عادت کی سی نہیں ہو کر
ای ماہ حسن ترے دنیا لہ گرد ہو کر
تو کت لہ کی ہے اوس رخ زرد ہو کر
ایک گھوٹیں شک ہو کر سیون نہیں ہو کر
ای شیخ یہ ملامت یوں بل درد ہو کر
خود اس جو میں مارا جائیگا زرد ہو کر

۳۵

لطف جوانی کو کھنکھاتی ہے
 دل میں ہر لمحہ تیرا ہے
 ہر آنکھ میں تیرا ہے
 ہر آنکھ میں تیرا ہے

ایسا ہی خوب

ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب

ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب
 ایسا ہی خوب

ای نطق آیت سے نفا ہے مدعا
 تجھ کو جو دل دیا ہی تو محو جال کر

<p>پتھر پرین آہ تری اولے اثر پر دن بہر تو پھر ہی خاک اوڑھتی ہوئی پیر جب یو بھی گھڑیا یوں سے کہتے ہیں بخت یہ جامی کا شکل کھنکھایا جو دہر و بگے کتھا ہوتن تر پنا تو سنبھل کر سیم سمن کرتب میں جھینونے زمانے سوزا لے بیتاب خم دیکھ کے او کو بھی قلع ہے گھوٹین کی شب و صبل موزن کو گلو کو گل کرد و نقاب آج مشام اولک کو دو ہاتھ سے سوٹوٹ کے سیدنی سے کس بات میں کم تجھ کو بنایا ہی ہے سے</p>	<p>بکلی کی طرح کو بند ہی ہو سیر ہی سپر جیسا ت ہوئی بٹہ کے کافی تر و در پر ایسا ہی شب عکس ہی اب لف کر پر رومال ٹھہر بکا مرے دیدہ تر پر ایدل کین کی صند نہ آجائی جگر پر دل میں اوڑھتا ہے یہ جڑتی ہو دل پر یہاں ہاتھ و مان ہاتھ خلک پر پھر میں کی چہری شام سے رخاں سپر مان شمع کا یہ قصہ نہ جا ہی سحر پر کیا وقت قلع رکھیں گے وال جگر پر گیسو تجھ بٹہ میں دیکھ اوٹو کر پر</p>
--	--

کیسے درازی ہو میں نطق یہ دہری
 پڑ جائی کوئی تیج نہ تاز سے کر پر

<p>کیا تیرے جی میں فی تنہی تلوا دیکھ کر سینے میں گل چمن میں لگا دیکھ کر حسن شو لطف اسیر کیسے یار کے بوسوں سے شاد کام ہوں اغیار یا نصیب</p>	<p>حاضر ہوں ترک بخا دہر ہی یا دیکھ کر شکست اوڑھاری ہو مجھے زار دیکھ کر انا درو تجھ کو گرفتار دیکھ کر چائیں ہم اپنے جو ٹہرے لب یا دیکھ کر</p>
---	---

یہ م کا وار
 یہ م کا وار
 یہ م کا وار
 یہ م کا وار

یوسف کی حالت
یوسف کی حالت
یوسف کی حالت

وہ اوسے باپوں آگے لب بام ہو گیا
مطرب تیار جایو نہیں جب تک کہ
یوسف سڑک کے اپنا تیار نہیں ہو سکا

بائیں تڑپے کہ جو موزوں ہو میں تین نطق
محبوب وہ ہوئے مرے اشعار دیکھ کر

شرم مائیں تری آگے بجا لو ہو کر
موت آئی مری معشوق پر ہو کر
گل کو در پردہ غم عشق دکھانے لگیے
پڑ گئیں پگھل گئیں شدت بیتیابی سے
آمد و رفت ہی یوں غ جہان میں ہے
میں جو رہتا ہوں سر برم تو وہ تیرے
حسن جاتا جو با ظلم وہ باقی نہ رہا
طوطی آسا ہو جو گویا کو صفائے عارض
دیکھ بکھ پائے تری زقار جو ای قند شہر
یاس اس کی تہ دیدار کے جانے ہوئی
اسے خلک بھگوسی نہ نہ اوٹھایا حید
مالع دید ہماری ہی سہی نہ تھی ہے
اپنی رواد کا جب بر شہر ہم رہتے ہیں
چند قطرے مری قسمت کو جو ساقی تھی

کل سپید آئین نظر شرم سے شہو ہو کر
تیغ یارب ہو روان حلق پر ہو کر
شہر آئی ہمہ تن باغ میں آئین ہو کر
رہ گئی رات قبا جسم پر تو ہو کر
اسی رنگت کی روش اور گئے ہم ہو کر
شرم ہی بگئی کیا آنکھ سے آنسو ہو کر
خال رخ رہ گئی نے ڈنک کے بھو ہو کر
منہ پر آنکھ کرے عرض دوزا تو ہو کر
شہر محشر کا پڑے یا نو میں گنگو ہو کر
اب نکلتی ہے نظر آنکھ سے آنسو ہو کر
جسم عالم سے گرسے تھے مگر آنسو ہو کر
سانس کا ہر رو کی ہو کیسی ہو کر
در و دل ساتھ دیا کرتا ہی باز ہو کر
گر پڑی دیدہ ساغر سے وہ آنسو ہو کر

۵۷

یوسف کی حالت
یوسف کی حالت
یوسف کی حالت

تو بھگو ٹولو یا میری ناموس کو لیکن
کہتے ہیں وہ مجھ سے بچے دنیا میں نہ کر تو
تیری ہی نظار کو یہ آئینیں ہی سس
معتوق ہیں پر رشک کی خالی نہیں
جاتی ہو مرے دل کو کئے تو کے حوالے
کیا جی کو وہ بہا یا کہ جب ہی تو نہ ہو
ہوں خود ہی سبخت پریشان ہو گئے
جہ عجز کا پر کہیں سونامی پرے خوان
تدارشک تاز سبت مگر جان کا بڑا

چینیٹ انجمنہ اوردیرہ تراو کسی پر
ایسا ہی جو نہایت تو مراور کسی پر
وہی ہوا اگر بیٹے نظر اور کسے پر
مر جائیں من جا کر اور کسی پر
کیون چوڑ چلے اپنا یہ گھر اور کسی پر
بالقرض نل آجائی اگر اور کسی پر
انجی اف صنم جا کے بکھر اور کسی پر
جاہول شفق وقت سحر اور کسی پر
عمر چلے اب مار گھر اور کسی پر

تم متعلق کا مرغم میں زانو سے اوستاؤ
دیکھو کہیں ڈیٹیکے نہ سراور کسے پر

لکھ رہا ہوں تنہا علیٰ رض یار
مر کے بھی ہو ہوا جلوہ یار
خون سگرہیت تیلیان گلنار
کیا ہوئی تیری غیرت اویار
دستِ قاتل کو نازے روکا
حیرت جلوہ کو شکار اسے
دیکھ لے شوقِ دل مضبوط
غم کے ماتھوقِ دل مکر رہے

سیر اخلاصه موج باد بهار
دره ذره می آینه دار
ضطراب نیا پر نفس کو بهار
جان بلب بهور نابین
دیکم که محبو جان سے بزار
آئینه بند ہیں در و دیوار
گرم جوشی می چڑھ نہ آبی بخار
بفرض آہای یک موج بهار

09

مجلس

کو نہ تھی یہ نظر میں بجلی سے
 ہے لگاؤ وہی گریز کے ساتھ
 ناتوانی سے کم نگاہی کا
 ہے ستم میں ادا کا حکم بھی
 کر رہا ہے وہی بسا خواب
 کہہ رہا ہے وہی نہ اکت سے
 وہی پریشانی گرم جوشی میں
 وہی صراحت وصل و دیر سے
 وہی سخن و فریب و ہوش
 بوسہ و دل کی پہرہ و تہ
 وہی بوسہ دوبارہ لینے کو
 لب لب لب میں بر سے طلا

وہی شوخی موج رنگ عذار
 کچھ تو انجرا اور کچھ اقرار
 ہے وہی عذر ز نرسن ہیار
 بی نیازی میں ناز کا اظہار
 میرے مطلب کو جا بگر عیار
 میرے آغوش کو عذائے عیار
 وقتا رست عذار الہا
 ہے او دگر وہی سنو ز انکار
 چڑھ گیا میرے دم پر آخر کار
 گرم ہے ذوق توفیق کا بار
 عہد اکرم ہوں سہو شہار
 وہی او شہسای لطف ہوش

کیا تخیل میں آنکھ کھول کر دیکھ
 نطق اب تو کہاں کہاں لہار

استغنین جو چہ میں نکی گریبانوں پر
 وہ تڑا قہ تری آواز میں تھنا ناپہر
 مان ذرا سوچ کر دعویٰ غایت کرنا
 شک وہ ذکر ہوی طفر سے فرماتے ہیں
 دیکھ کیا کیا ترغی جلوہ یں عیش تبتاب

تو گریبان تھی دیوانوں کو دانا نون پر
 بجلیاں ٹوٹ پڑیں ات بہت جاوید
 تنگ جاوے ارمان ہیں بالیاں
 حسن ہے اسی کی کہیں
 ذرہ سان ٹوٹ پڑیں ہیں نون

دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا
 دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا
 دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا

دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا
 دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا
 دل نہ لگا تھا نہیں سدا
 یار کا دودھ دیا

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسى عليه السلام في القلعة
التي فيها كان يلقى ربه
وكانت من العجايب والكرامات
والآيات العظيمة التي لا تعد ولا تحصى

گیارہ گز گھڑ میں دو ہزار تین کابلون پر
 مارا لنگر ہوا پیسہ گردان جب اوانچ
 شمع روئی برکتری سوختہ برانوں
 اوس گلی میں تو چہری جاتی تھی نشانہ پیر
 اسی پر یہ خوب کھی چاگ کی دیوا انو پیر
 یا مئی نظارہ ہلستا ہوتی انوں پر
 قفقسی قلعہ سینا کے ہیں چانوں پر
 بس تو چہرہ دون کو ترے دریا پو پیر
 رحم آتا ہو جو آپ کے حیرانوں پر
 ناتر کہ نہیں گیارہ فیل ہیں کانوں پر
 دانت اینا ہو سینوں کے زخماںوں پر

[illegible]

بلا خاک میں چل
سیر کیا بانوں میں

کوئی یا زمین خاکل نہ
خاکل ہی زوال ارب

جوین یو یار پر کہ چمن سے بہا پر
ہر ترنگ کا ہے دانت تمہارے شکا پر
رحمت خدا سے پاک کے ابر بہا پر
قطرے خمیگی ق کے یہ خباہا پر
احسان ہو صبا کا ہمارے عجا پر
نرف سے یاس کا دل میدوار پر

یہ جوش گل چرایک ہر سرخی خندار پر
ہر حسین لوث دل بقیہ ار پر
آیا مجھ شہراب پلانے کے واسطے
شہر پہنچ گئی ہے رخ آفتاب تک
لے جا کے ادس گلی میں تھکانے لگاؤ
جلدی خیرے جلوہ دیدار النیاس

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

وہ میرے بعد ہوئے مگر بنو غریبہ
میری طرح نہ کہے گا کوئی اوستہ غریبہ
میخانے کی طرف جو کھینچے۔ میں نے
گردن جو اوسکی آگے لگا دیا وہ آئی تھی

تہمت دہریہ کی میری ہی تہمت غلام
رونیکی بیکسی کے نوح ہزارہ پر
کوئے لگاے ہوتے۔ اب ہر جہاں پر
بھڑکی طرح گردش میں ہندو پر

یہ شخص محنت کا ایسا پتھر اور سنگ نہیں
 اتنا ہی لاکھ بار کہیں گے ہزار بار

میں نے اس کتاب سے یہ فائدہ کیا ہے
 صدقہ کر دینے میں نہ کوئی حرج ہے
 ابولاء ترمذی کہہ کے مجھ کو ان کے
 افسوس کیوں ہیں یہی سبب ہے
 باقی ہر کتاب کا اثر بعد مرگ ہی
 کچھ تو فائدہ ملتا ہے جو کم و بیش
 مقصود میں ہوتا ہے اس میں میں نے
 کیا نفع و بخشش میں کہ باوجود اسے

یابی ہر گاہ آب در شاہوار پر
 و از دین کلو کلو چہ رنہیں بار پر
 تلوار گینا لکائی مردہ شکار پر
 عالم بہ تجو رکا خسار یاد پر
 سبزہ او کا تو زور و ہمارے مزار پر
 گزرا کیونکہ کو جو غیب کی تاب پر
 بتا ہوں پیران شہوت کی داری و بار پر
 قصبات شال قطرہ تبغین غار پر

شاید بخواهیم از این زمین بی فرباید

جوش و خشت کا ہوا تیار میں آفریجا پر
زلزلہ سر پہ جو رخ ساقی جو راہ میں سے
وقت پر موت تو کیا آئی شبِ قیامت

مہینہ بانی زمین پر کھڑی تری دیوانی چہ
 صبح صحت کی سفیدی پہری مہاویں
 لاکھ جانیں مگر کھڑے اسے اس کی پر

[illegible]

ہر روز ہر پہلی ہی سیاہی میں غم خاں ہے
 تخت پر یونانی و تاری مریے ویرانی ہے
 طرہ زلف نہ لٹکا پا کر و شائے ہے
 دانت پیاس کے عشاق تری شانی ہے
 ای بری موت چو نامی تری دیوانے ہے
 اس کے دیوانگی ہے پرتی تری دیوانے ہے
 کیا لٹکا چائی ہے کیا روپے بچا ہے
 حور کی آنکھ لقصہ مریے پیالے ہے

عائدی رنگ کماقی سے فرین
 جگر متوق سے جانی کشش و کماؤ
 درویشانہ نیراکت سے کھینچن ہو
 و شکستہ کسب سے برادسکا قبضہ
 حال نہ آتا ہو آگوشین پر تہا ہے
 بری میں بری و نظر خوبان ہے
 و صمد ارند و نکوایر عید کر و کمید
 ہے کھیل گردن نیاسی پر مری گردن

دوسرا جہاں قرار بلا کون بری خط
 نام میرا ہے لکھا دام کے ہر والی ہے
 ہم جہاں سے ہیں اس سے کیا ہوں خطاؤ
 ہے در و دخت کا طبع دوا اور
 وہ ترش جو ہوتی ہیں بٹھا ہی راہ
 خاطر جو میری کی ہو تو اچان اور
 لیکن شکر بھی جانان میں اور
 ممکن جو نہیں ہو نہیں یک خدا اور
 کچھ ہم میں جو باقی ہو تو ساقی ہی راہ
 اچان قیہ و غمی ہو تو بی و خدا اور
 پر چہ چین کہ تو شیوہ تسلیم اور

ہر روز ہر پہلی ہی سیاہی میں غم خاں ہے
 تخت پر یونانی و تاری مریے ویرانی ہے
 طرہ زلف نہ لٹکا پا کر و شائے ہے
 دانت پیاس کے عشاق تری شانی ہے
 ای بری موت چو نامی تری دیوانے ہے
 اس کے دیوانگی ہے پرتی تری دیوانے ہے
 کیا لٹکا چائی ہے کیا روپے بچا ہے
 حور کی آنکھ لقصہ مریے پیالے ہے

عائدی رنگ کماقی سے فرین
 جگر متوق سے جانی کشش و کماؤ
 درویشانہ نیراکت سے کھینچن ہو
 و شکستہ کسب سے برادسکا قبضہ
 حال نہ آتا ہو آگوشین پر تہا ہے
 بری میں بری و نظر خوبان ہے
 و صمد ارند و نکوایر عید کر و کمید
 ہے کھیل گردن نیاسی پر مری گردن

ہر روز ہر پہلی ہی سیاہی میں غم خاں ہے
 تخت پر یونانی و تاری مریے ویرانی ہے
 طرہ زلف نہ لٹکا پا کر و شائے ہے
 دانت پیاس کے عشاق تری شانی ہے
 ای بری موت چو نامی تری دیوانے ہے
 اس کے دیوانگی ہے پرتی تری دیوانے ہے
 کیا لٹکا چائی ہے کیا روپے بچا ہے
 حور کی آنکھ لقصہ مریے پیالے ہے

ہر روز ہر پہلی ہی سیاہی میں غم خاں ہے
 تخت پر یونانی و تاری مریے ویرانی ہے
 طرہ زلف نہ لٹکا پا کر و شائے ہے
 دانت پیاس کے عشاق تری شانی ہے
 ای بری موت چو نامی تری دیوانے ہے
 اس کے دیوانگی ہے پرتی تری دیوانے ہے
 کیا لٹکا چائی ہے کیا روپے بچا ہے
 حور کی آنکھ لقصہ مریے پیالے ہے

مفت بلبل کی خوش نصیبی
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی

وہ رات بھی ہو ہم کہیں یا اور وہ پوچھیں اسی خط تیرا بھی کی کوئی اداں کر گیا اور	وہی بوسہ لب کا دیکھتے تو اسی بگاڑ اسی شکر مانوں تب حسنِ عمل میں قالوں میں یہی چھٹی طرح کرے یا رکوع دیوانگی سے دست و گریبان میں ہر طاب و لون میں باہجہ و زنا میں کر رہ ابدل تب فراق کے صدمہ جو دھڑکتا قمری و شمعین گل و بلبل میں کین اذ کو خود اپنے ناز و اداسی کہاں فراغ
---	---

غیر و نہ کو خطِ خندہ بجا کا دے جواب دو چار منہ بنے ہوئے غلو اسے بگاڑ	شہر لو نہ کیوں وہ بانی ناز میرے برق خیال کی سوچی میری طاقت گستاخِ ظلم ہے حیلہ شرم سے جبکائی وہ سر اسی خدا دی مجھے وہ حسنِ نیاز تیغ او شمشیر نہیں ہے قابل سے ہی تمہارا نیاز مند جہاں
---	---

جانان کی طرح
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی
 ہرگز نہ ہو کہ اس کی دلجوئی

ایک طرف تو ہے دل کی بات
 دوسری طرف تو ہے دل کی بات
 دوسری طرف تو ہے دل کی بات
 دوسری طرف تو ہے دل کی بات

من مکتوبات

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۴۴

44

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

پہلے جو کچھ کہی تو کیا اور
پھر جو کچھ کہی تو کیا اور

جان لے تو عنایت پیداو	خوش کرے دل تو مہربانی ناز
-----------------------	---------------------------

سب کے لئے خوش تہکامی طوق
ناز کیا چون گیا وہ بانی ناز

<p> کس ادا میں ہے دستاویزِ ناز چشمِ وابر و کا جوڑ توڑِ پنجوب جان لے تیری باڑہ دنیو سے ستم و جور کے پیام و سلام کہہ رہا ہے کہ دم چور آیا ہے کچ آدائی کے یہ ستم لایا ہے اوپ بھٹاقتی سے زور کرین ہو گئی اب شبِ شبابِ سحر </p>	<p> ناز ثانی مگر ہو ثانی ناز غیر انگیز یہ وہ بانے ناز عاشقوں یہ ہے تیغرائی ناز آنے جانے لگے زبانی ناز یہ مرے پر ہے بدگمانی ناز واور لیا وہ مہر بانے ناز نہ سنیں طغیہ گرائی ناز چوڑ دین آپ قصہ خوانی ناز </p>
---	---

نطق محکومین از مسند کما
ای مین قربان قدوائی نماز

<p>کیوں نمود و ر حکمرانی ناز گلشن دیدہ و بہار نگاہ مار کنج کے آنے تدبیر دیدہ مادل ہوا یک جوان نگاہ کیسے کیسے جوان دے شے حسن فتنہ کی بہن بھاریں بات</p>	<p>ہے جوانی میں اب جوانی ناز جلوہ حسن و گل فشانے ناز سج چکا ہوں میں سب باتیں ناز واہ واری سب غنائی ناز ناز کی پر یہ پہلو آنے ناز چرن ہوں گل خزانے ناز</p>
--	---

[illegible]

سب سے پہلے یہ جاننا چاہیے کہ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔

اے اللہ! تو انکو بار بار سے پوچھا اے اللہ! کلام کبر ختم فرما	اے میں خوش از زندہ یہ گراں ناز ہوش اور سن کر گن افنی
---	---

وہ پروردگار جو اور چلا اسے لفظ
 ہے نہ تدارک نشانی ناز

میری سی حسن پرست آنکھ سے کسی کو پاک حیا کی یار کی سوخی حسن ہے قضا کر سے اجازت جو دی کھنے کے نہیں عارض حق نور کے قریب زلف بہشت نقد و امید بہشت بند و فکو اوسن کھن میں جہی بیٹے تیج و جوت نہیں قریب ہن سرخ سرخ خسار میں پہلے بٹھیر چکار جو آج بیٹے الگ زوال حسن میں کیا انکو تم دکھاتی ہو	گئی ہے شکل میں تیشہ کی آبر کی پار کہوں تو سچ ہو کہ شیطان ولی کو پائر تو تو فریٹ کر گئے جاؤں بلیے کی پائر سیاہ دیو کا یہ سایہ ہے پری کی پائر رہا عذاب جہنم سو تیغ حی کے پائر یہی میں ہی کہ چل بیٹے اور کیا پائر ہنال قدیم و دہنول میں کلی کو پائر یہ کیا جو امی سوٹھے وہ آب کی پائر پڑے ہوئے میں جو دوا چرڈل کو پائر
---	---

وہ طبع خستہ نہ ہو مگر اول فاعل کش
 مڑا پڑا ہے کوئی سگے اس کل کی بات

جو وہ آگے ہوں چارہ فرما ہی بخش جو وہ زلف کرتی مداو اے بخش عدو کا کرو تم مداو اے بخش یہاں او سکے جلوے نے او میں نہیں	نہ ہوش نہ بے گاہی کہ ہر آئے بخش تو ہوتا مداو تو کو سودا اے بخش مجھے رشک سے کیوں نہ جا بخش کرے کون کسکا تماشا اے بخش
--	--

دیکھ کر باو

۷۷

ہر آدمی کو یہ جاننا چاہیے کہ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔

اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔
 اس کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ سچ ہے۔ جو شخص اس کتاب کو پڑھتا ہے وہ اپنے دل میں جو کچھ لکھا ہے اسے اپنے دل سے نکالتا ہے۔

نہ لکشان ہی شرب وصل ہو جبار
خدا کی دین میں مہمان کو سجتا ہوں
برا نہیں کوئی نیرنگ اسکی قدرت کا

سبھی سے دانت نکالی ہے ہر شمار خوش
نیو جو آدھم سی ہوا ہوں گستا خوش
ہر ایک تک تماشا ہے ہر تماشا خوش

فراق میں کہیں باقی نطق حق نہیں لگتا
نہ باغ خوش نہ بیابان خوش نہ دریا خوش

امی لہجہ پیدا و مبارک تو ہوا خاص
بس ایک میں ہر شک کا مار نہ کیا خاص
ایک بت تھی خالق نے جسے نہیں کیا خاص
جو چاہیں بلا میں مجھے تا فہم طلبا
بلبل کو اور اتنی ہو تو جی نہیں کہتی
نادان عدوی کرم عام نہ خوش ہو
باز لہجہ میں اچھوٹی لے اوپر بلا میں
اسکے نرمی کا وہ جو ہر تہین تجھ میں
اچی ہی ہنسی کہ نہ لانا مجھے کمر سے
گالی تھی دیکر وہ دیا کرتے ہیں بوسہ
غصے میں یہ شوخی یہ شوخی میں کرشمہ
صد میں یہ اور حسینوں نہ ہی باقی
مان جلوہ اور بھی کوئی اور برق جلو
جو لہسون پر ہو ستم وہ نہ جو مجھ پر

یعنی ہر کرم عام وہاں رخصتا خاص
ہوئی وہاں عید کے دن عام نہ خاص
تیرے لیے ایجا دیکھتی تازہ او خاص
لیکن ہے مری شربت دیدار و لگا کر
اترا ہی کیوں گل کو تہہ ہم صبا کر
میں خاص ہوں اس پر جو مجھ سے بھلا خاص
میرے لیے اور ہی غم کیسویں بھلا خاص
ہے سائے لطافت کو اور ہی نہیں صفا خاص
خیر نہ سے شکایت نہیں مجھ سے لگا کر
یہ میرے لیے بد مزگی کا ہے نہ خاص
کرتی ہے لگا وٹ تری آنکھوں کی خاص
پیدا ہوئی تیری ہی تاز و او خاص
موسیٰ ہی نہیں میں تیری مشتاق خاص
میں خاص میں میرے لیے لازم ہے رخصتا خاص

زمانہ

میں ہوں پھر اس کا نام ہے
 کہ جس کی طرف سے ہے
 اس کی طرف سے ہے
 اس کی طرف سے ہے

دہر کا فن
 غلامی میں ہے
 دہر کا فن
 دہر کا فن

صاف بناوٹ کا ہے
 صاف بناوٹ کا ہے
 صاف بناوٹ کا ہے
 صاف بناوٹ کا ہے

انداز سخن طوطے یا یا ہے فرازا
 ہی اس کی ہی شاعر حسن کی اور خاص

اب یہ انداز ہے کہ ہو گئے داغ عارض
 جین تعلق جو نظر آتی ہیں داغ عارض
 اب گئی دور وہ ایام فرار عارض
 کہ یہ ہی ہیں تری شمع پر تری داغ عارض
 ہی بجا اب جو فلک پر ہو داغ عارض
 کیا چکنا چکنا ہے بلبل باغ عارض
 غلامی میں ہے ہلو سرخ عارض
 واہ داغ خوب ہی سرسبز ہے باغ عارض
 صبح پیری ہی ہوا گل نہ چراغ عارض
 بند و خال بنا چشم و چراغ عارض

حسن ہے بجا ہے چراغ عارض
 حسن فتنہ کی ہیں نقش کف یا ہر راج
 وصل کی بات ہی ہو سوتی نہ فضا ہو
 میں تو کہتا نہیں غیر و نکو دی میں ہو
 یہ مہ چار و مہ جو وہ برس کی سن میں
 وصف خ میں جو خوں ان کی ہو کہ میں
 شرم حرات و دھڑکیں میں جیسا یا ایسا
 اللہ اللہ ہے کیا سب سے خط کا عالم
 وہی تب تک ہی جگا وہ رے تیرا غم
 اس سیدہ کی جیتی ہوئی قسمت دیکھو

عاشقانہ ترا بیو جہ نہیں طوط کلام
 تو کہی ہی مگر بلبل باغ عارض

زری می کر سے ہے دے کر سے خط
 تہ شوق میں لگا یا تھا کیوں چشم تر خط
 وڑنا ہوں جن بجائے کیس جانا تر خط
 اب تو پڑی جناب کی تیغ نظر سے خط
 اور ترانے صیغہ صفت عشق سے خط

یار دن ہی ہو کوئی لای اوپر خط
 رونا اب سکا کیا جو لامٹ گم حروف
 صیدی بہت ہیں کوئی کہو تر خط
 تھا کاٹ فدا انھار کا اعجاز حسن تک
 بچا ہی اس نے باندہ کی نامہ تنگ ہو

نہیں ہیں
 نہیں ہیں
 نہیں ہیں
 نہیں ہیں

تصویر اوسکی اور یہ آلاست خیر ہے
 رنگینیاں دکھائیں مضامین شوقی
 دل میں ہر اپنے دل کو میں کیا کیوں
 مگر اساجاند کا ہے یہ کیا تیرے ثابین
 آمد ہے اوسکی آمد مضمون فرخی
 وہ خط رخ ہے کا تب قدرت کی مائے کا

بہزاد موفلم کا ملا تو کرسے خط
 لاشتم تر لکھیں اوشمین خون جگر
 شوقیہ کو لکھتے ہیں کس در دوسرے خط
 قاصد تو لایا کیا دوسرے رشک قر سے خط
 لاتا ہے نامہ برت فرخ گھر سے خط
 نکلے نہ ایسا لاک و بنان لکھ کر خط

عنوان سیر نام کا مضمون غیر کا
 برسوں نطق آج کیا اور دگر خط

ان اوشمین ہمارا رہی کیا خاک لکھا
 کر دیا مست اوسے تاثیر ہوائی بے
 اتی کاوش سے بنا شانہ تو رکھا کیوں
 مرے جہاں ہی حوت میں ہم ہی اوجھا
 یوہیں نامی تو روٹ کر ذرا غفل سے
 تجھ کو بیدا میں فلک نائین ستاد
 اچھی تعلیم بھی ناز وادانے دی ہے
 پر وہ کعبہ او شہزایہ کو عید ہوئے
 یار مست شباب اور میں مست ہو کر
 ضبط کر ضبط کا موقع ہے تیرا کیا
 شوق کیا دہیا نہیں بگڑتی ہوئی رلا

بجیا شرم ہے سرکار کی بیباکی
 باغ میں ٹوٹ گیا ہے تان لکھا
 گیسو یار کا رکھا دل صد جاں لکھا
 دامن یار کا پھر خاک کر ہو خاک لکھا
 دوست دشمن کا رہی دیدہ نہاں لکھا
 تیرا میج کر کے اسی بت شاک لکھا
 آنکھ میں شرم نہ دل میں بت بیباک لکھا
 کیوں رخ پاک سے کفری ناک لکھا
 جبکہ شہر مران خون رہی خار لکھا
 دامن بن کا کراہی سہ قہر لکھا
 دیکھو نئے کوئی کرتا ہے یہ بیباک لکھا

اے

فلک نہ نہ ہون میں ہی ہوں
 ہلکے ہی ہوں میں ہی ہوں

فلک نہ نہ ہوں میں ہی ہوں
 ہلکے ہی ہوں میں ہی ہوں

بہزاد موفلم کا ملا تو کرسے خط
 لاشتم تر لکھیں اوشمین خون جگر
 شوقیہ کو لکھتے ہیں کس در دوسرے خط
 قاصد تو لایا کیا دوسرے رشک قر سے خط
 لاتا ہے نامہ برت فرخ گھر سے خط
 نکلے نہ ایسا لاک و بنان لکھ کر خط
 عنوان سیر نام کا مضمون غیر کا
 برسوں نطق آج کیا اور دگر خط
 ان اوشمین ہمارا رہی کیا خاک لکھا
 کر دیا مست اوسے تاثیر ہوائی بے
 اتی کاوش سے بنا شانہ تو رکھا کیوں
 مرے جہاں ہی حوت میں ہم ہی اوجھا
 یوہیں نامی تو روٹ کر ذرا غفل سے
 تجھ کو بیدا میں فلک نائین ستاد
 اچھی تعلیم بھی ناز وادانے دی ہے
 پر وہ کعبہ او شہزایہ کو عید ہوئے
 یار مست شباب اور میں مست ہو کر
 ضبط کر ضبط کا موقع ہے تیرا کیا
 شوق کیا دہیا نہیں بگڑتی ہوئی رلا
 بجیا شرم ہے سرکار کی بیباکی
 باغ میں ٹوٹ گیا ہے تان لکھا
 گیسو یار کا رکھا دل صد جاں لکھا
 دامن یار کا پھر خاک کر ہو خاک لکھا
 دوست دشمن کا رہی دیدہ نہاں لکھا
 تیرا میج کر کے اسی بت شاک لکھا
 آنکھ میں شرم نہ دل میں بت بیباک لکھا
 کیوں رخ پاک سے کفری ناک لکھا
 جبکہ شہر مران خون رہی خار لکھا
 دامن بن کا کراہی سہ قہر لکھا
 دیکھو نئے کوئی کرتا ہے یہ بیباک لکھا
 فلک نہ نہ ہوں میں ہی ہوں
 ہلکے ہی ہوں میں ہی ہوں

آں نصاف کرین خطوط کا کیا اسچین گناہ
پائس خلوت تین ٹھاؤ تو کر خیال کھاؤ

باز و ہواق دونوں روشن شمع
تیرا چہرہ ہے ایک روشن شمع
تیری بازوؤں دونوں روشن شمع
تیری ہر اونٹنی ایک روشن شمع
تیرا رخ آنکھ کو ہی روشن شمع
تیری ہر خدق ایک روشن شمع

رخ ترا شمع اور گردن شمع
تیرا گیسو ایک اندھیری ات
تیرے شانی ہر دو ٹھکانوں
تیرا ہر ایک خاص ایک چراغ
تیرا جلوہ ہر دل کا چشم و چراغ
تیرا ہر نقش ہر ایک ہر رخ

نور کی لکھ لاکھ اور غزل
فکر تیری ہر خط و روشن شمع

ایک شب میری بزم کی بن شمع
تجھ کی آگے زبرد اس بن شمع
دوستی سے بنی ہے تو بن شمع
بلکہ بیونکی صبا کا دامن شمع
کیون پتنگوں سے ہونہ بدین شمع
گل بنے ہیں میان گلشن شمع
زلف کی باس رخ سے روشن شمع

تو سراپا میری ہی روشن شمع
خطا سی جاتا رخ فروغ جمال
لاگ پر دانوں لگاؤ کی ہے
دل کی صورت جلی تو تجھ لیسکے
تم صاحب لہریب بزم میں آئے
روشنی ہی کیسکو آنے کے
آگے کالے کی جل رہا ہی چراغ

صبح کو دل غم ہی پتنگ سے نطوط
رات سارا لٹا کی جو بن شمع

۷۲

لی اور کچھ اور شریعہ سکھانے میں
وہ ان کی اصلاح میں تامل نہ کرتے
ہنگام سحر زہر سے پروردہ در مرخ
کیا شام و صبح و ہمیں ہر مرخ
سہو ہو کہ میں جیسے سوئی اپنے مرخ
تا چاشت ہر وقت میں تیراں مرخ
ہو دامن جیت پیش بے اثر مرخ
گردن سنی جہاد خرب صلت میں مرخ
ساقی جو لگا لانی کباب جگر مرخ
اب تک صد آئی کوئی خیال مرخ
یوں تیر لگانا کہ اور حال مرخ
جبل جائیں پروردہ بال اگر ہو گد مرخ

عزیز الہی جبرائیل صوابی رحمت
قبلہ کہتے رہے کایہ وہاں
تب کوں جو راغ یرغیاں ہوں
مجھ سے کہتے کا گویا کہ سر پاسبان
تو سنن واداکے لیے کوں رہے رحمت

مار بزمی پرانسی کی سنگھائی وہ لین
سینچی کیا میں کون کیا جو رخ کیا ہو
پیکر غرض کو چرخ یہ بھلاہ امر
خیم بزمی ہمہ تن اور شکستہ
بال بلندی میں تو وہ اور مری جگہی

وہ باہر آئے ہیں لگا رہی تو جی
 ہاں بھری شب خود مجھے سودا مرخ
 ہی تہن زن تار فغان شوق میں
 کھنٹ لگیوں شوخیاں پھر سے
 یوں چل رخ یار کوں تاک ہاں
 جیانی شب وصل پہ رات سے
 بیانی دل ہی مری یوں نصیب
 اسی موج صبا صبح پہلی تو جی ہی
 می نوش شب وصل کو بولطف زیادہ
 کیا مر گیا ہوں شب فرقت پہل کر
 اتنی لہ دل وصل کی بات ہی طوی
 وہ گرم مری وادوں دشت کی ہوا ہی

ان وصل کی جھری ہی بیان ات دل ہی خطوں
 کچھ خوف موزن ہے نہ سہم کو خطہ مرخ

بار بار ہی برائی ہی شگنجا ہی رہے
 شمع کی کیا میں کوں کیا جی رہے
 پہلے غرض کو جی رہے یہ صبا پہل
 خم خم ہو رہے تن اور شکستہ یکسر
 بال ہلکی ہیں تو وہ اور ہی رچلکی ہی

غزل لکھی ہی برائی ہی سودا ہی خزان
 قبلہ کہتے وہ رخ کچھ کا پرانہ
 تب کوں دو چراغ یہ دنیا ہی رات
 مجھ سے بھگت کا لیا کہ سر پائے وہ رات
 تو سنن واد اسکے لکھو رہی رات

Handwritten text in a cursive script, likely a preface or introductory note, written diagonally across the top of the page.

شاخ سنبلی کی لنگ آبی تر گدیا کھنچ
 اپنی ہر بال سی سلسلہ جنبان جنوں
 بار بار آ کی بلا تین جو لیا کرنی سے
 حشر میں خوش ہوں سیدہ نامہ عجمیلا
 پیش ازین قفس فقط شیفہ لیلی تھا
 دل در گوشتہ ہے کمان بہاگ سکر
 لاکھ نشوونہ میں کج کا نقشہ روزگار
 جسکا افسون میں کوئی وہ بچہ پوچھنی
 نقدہ در عقدہ ہی بر عقدہ ہا لایا حیل

پاسل میں عارض گلزار شاخ زریا ہر وقت
 اپنی ہر تیج سر سر سو دیاں ہر وقت
 ہونو عارض محبوب کی تیرا پیچ ہر وقت
 جانتا ہوں کہ میں تیرا پیچ ہر وقت
 جسکی مجھوں میں ہر وقت ہر وقت
 حلقہ ہر وقت ہر وقت ہر وقت
 لاکھ نشوونہ میں کج کا نقشہ روزگار
 جسکا افسون میں کوئی وہ بچہ پوچھنی
 نقدہ در عقدہ ہی بر عقدہ ہا لایا حیل

Handwritten text in a cursive script, likely a continuation of the poem or a separate note, written vertically along the right margin.

اوس علم کی لئی ای خلق ہر رچی اوت
 لشکر ناز واداکا ہے علم قامت

اکہون پیر وین کتبہ تیج جفا کی عورت
 تیج نگاہ و خیر مرگا سے دیکھنے
 ملے نہیں میں شوق نعلیسیں سیم تن
 مائی سو شور عالم بالامین پیر گیا
 کتنے مرض میں گئے کتنے میں جان برب
 کیوں چلا ہی جانب گردان یافت یار
 نہت ہی بات بات میں اب وہ زانہ ہی
 اہمت سے جیتی ہیں بہت سہل اختیار

ظالم تیری لکھی ہی کہ مجھ پر ہر وقت
 کس گلیٹ اوتا تا ہی جہنم کی لکھی
 ہتی جو کچھ چڑی تو بنے کیسا ہی شوق
 افراتہ ہوا علم جہنم سے سائے عشق
 چل اوس میں دیکھ تو دار الشیخ سے عشق
 کشتی دل ڈھونی لگا کیا تانہ ہی عشق
 عاشق مثال فخر ہر اپنا جیسا عشق
 تن پر ہمارے ہول میں شکر جفا عشق

Handwritten text in a cursive script, likely a continuation of the poem or a separate note, written vertically along the right margin.

Handwritten text in a cursive script, likely a concluding note or a separate poem, written diagonally across the bottom of the page.

یہ نگہیں کر کے دفا تو یہ کیجئے
مازین نہیں ہوں غلگلوں کو شوق میں
چزدھیسٹ کاہا وٹائی ہوئی کوکوہ

میری بقا تک پہنچے بغامی عشق
چمکا رہا ہی بلبل خونین نواہی عشق
بیدا خون بلبل ہی وفای عشق

کیا جانیں شوقِ غم کوئی کہا ہی نہیں
سم تیریں تازہ وار و صہانسر ای عشق

خجھر گئے ہے برابر چاکر
 تیرا زبان ہم ہی بہاڑی لگے
 پاس انوس تیرے ثابت جب
 طبع پر آسے کی پاس ڈانچ
 بے اثر ہے جو نالہ ٹہیل
 دوسے خدا اوکو طول ترخم
 ایک دن تیرا پردہ در ہوگا
 قہر داوس طفل کو پڑتا ہے
 جان کو جلا دے فضا ٹھہرا
 میر سینیہ بنا ترے حلیم
 ای جیون کیا قبا کو بہاڑا ہو
 جھکو دیوانہ یہ بھی جان گئے
 ویکار ریاضا شانہ نو گیسو
 نامہ رقی صوفی صاف جواب

دل جو اندر تو سیدہ باغ چاک
ہوا گلاب حسن گل تر چاک
مثل غنچہ ہے دل سرا چاک
اور ہر زرخ کے برابر چاک
کیون تو بہر دامن گل تر چاک
اور بیل کا دراز ہو ہر چاک
یہ وہ در کا حور ہے چاک
بے پڑ ہے خطا عاتقان تر چاک
خیمہ غم سے کہتا جو دل چاک
بسکہ ہیں چاک کے برابر چاک
سکلی میں ہیں تائید سے چاک
نفس ہی ہیں قبا کے خمیر چاک
رنگینے دل ہوا سرا چاک
مثل خط دل ہو سرا چاک

تسبیح فاطمہ زہرا علیہا السلام

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

طرز زلفیں تیری ہیں قندمشاد
غازہ رخ پر تو بیان ہو مونسیر
کیا عجب ہو بین جواور جاو
کل منہوئے تیری آن الگ
کیا کلا کالی کالی زلفو عین
اونے جیسے کی کچھ تو ہو تقریب
غیر ممکن نظارہ شمعونی سے
بیکے دیوانے موسم گل میں
واہری تازگی و شادابی

بوی گل تن میں نہیں گل کا رنگ
 سب جہان میں انیا انیا رنگ
 اسی ضبا ہی گلشن کا کچا رنگ
 سے نقشہ جدا نرالا رنگ
 چاند سے منہ کا گورا گورا رنگ
 ہنسے جو سر ہے کا جہاں رنگ
 تیرے رخسار کا ہی بردار رنگ
 اون سے لای ہیں ہم سی نیکیا رنگ
 چمکایا تا ہے رخسے نوا رنگ

عذرا و با پیوسته
 اشرار و با پیوسته
 دوستان و با پیوسته
 دشمنان و با پیوسته
 صفا و با پیوسته
 خفا و با پیوسته
 حقایق و با پیوسته
 حشاه و با پیوسته

فقط

سب جلوئی ہیں اوس قہر کی
ایک تاک کی نرالے بو
گل کو مہر کی بکیر یہاں لیا ہوں

واہ کیا گل کسلی ہیں بنگارنگ
امک سے امک کا تماشا رنگ
کچھ گرہ اونٹے ہے ملتا جلتا رنگ

فی نزلت سوره یوسف

لکھ کے لایا یہ اچھی رنگین شمر
نقل نے یہو لونکا پنچور ایک

یہ رومانہیں سکرانے کے قابل
نہیں بلکہ کسی سے ستانی کے قابل
کبھی تھے وہاں آنے جاتے کی قابل
ذیل سچے اور بکی جوانی کا ایسا

مرا حال ہے جسم لالہ
ترجمہ کہ ہوں ترس کیانی کی
نہیں بقوم باؤ آنے کے فو
ہمارا آئی ہے زنگ لائے کو

فایں
فایں
فایں
فایں

کتابخانه
موزه و مرکز اسناد
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

یہ ہم سے اونکے بھی نیلے قابل
کہ اسٹل نہیں نازا وٹا نیلے قابل
یہ حقیت تیار ہی جانے کے قابل
نہیں نہیں سے مراد وٹا نیلے قابل
قول کہ گی لایا ہوں گی کے قابل
کہ مرنے ہی تو ہوئے وہ مرنے کے قابل
کہ یہ بھی ہے مرنے نہیں کے قابل
کہ دوا میں ہیں کہ گدا نیلے قابل
میں ہر حال میں ہوں تیار نیلے قابل
نہیں نہایت سے لب بیا نیلے قابل
نہیں آنسو ویتہ جیسا نیلے قابل
نہیں نہیں شہر سے جلا نیلے قابل
نہیں جلا ویتہ جیسا نیلے قابل
کہ یہ بھی ہوں آنے جانے قابل

[illegible]

نہ ملے ہی کیا نفعی نے بوسہ دیکھا
پرتھا ہی نہیں منہ لگا شکریاں

چاہی لگا کوئی کیوں خبر جان نہ
پڑ زمین کوئی خاک نہ کرے جو گول
اونگو نہیں تانتیش نہ ہر روز

الف میں ہی تیری خطِ جانِ حطِ رول
یوں بٹہرے گی پر دیکھیں نہ پیر و نہ رول
کیا ان کی نراکت سے میں نہ منہ رول

[illegible][illegible]

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, written diagonally across the page.

1

Handwritten text in Urdu script, likely a manuscript or a page from a book. The text is written in a cursive style and is arranged in horizontal lines across the page. The page is numbered '1' in the top right corner. The text is written in black ink on a light-colored background.

پہلی تھی سکن مگر نصیحت کی کار سے
 وہ درد جو تھا خون بھری پری ہوئی
 اسی غیرت تصور ہو دی تری نصیحت
 انجان تری بنیو سے بچان کے لوں
 سینے فی نہ وہ تیغ کا رخ نے رکھی
 ہستی رہی تو بھی ہی جو تیرنگہ سے
 میرا صفت کیا شکر ادا ہوئی
 ہی تھیں وہ راہی تیرے گھر کا
 پہل تیرے کرت میری تیرے
 پہر کیا ہوا اسی رخ اگر کیا گیا تو
 درد اسکو غریب اور سہیل ہی پیدا
 موت آئی ہوا اس میں تیرے ہی پیدا
 اوس کا یہ طلبگار ہی اسکا وہ طلبگار
 بیتابی دریا کا طمسات ہی کی وچرخ
 لطف ستم آمیز ہی تیرے زباں سے

اور میں لکھ کر دیکھی ہو وہ دل
 اٹک کر ہی سینے میں ہوا تھا دل
 دل کیا ہی حیران تو آئے دل
 انداز تھا گل ہی پہلی پردہ دل
 کوئی نہوا وقت پری برس دل
 جو رہے دل ہی کی تیرے دل
 شاد دل چوٹی میں جو رہے دل
 سے شکر کیا اسکو زباں سے
 میں تھے سو اور میں جو رہے دل
 راہان و مرقع تو نہیں کچھ دل
 وہ دل جو تیرے ہی تیرے دل
 ایوا ہی چارے سے بالی و پردہ دل
 دل کو سر کیسے ہی تیرے دل
 جان ہوش میں آکر تیرے دل
 اوس کے خم کیسے ہی تیرے دل

ہرگز نہ ہو
 شاعر نہیں اس کی تیرے دل

جہت سے جھپکتے برق تھک نہیں ہیں ہم
 ہیں خاک رہ گزار جو شہر نہیں ہیں ہم

کیا اپنی گھر چھوڑ کر موسیٰ نہیں ہیں ہم
 کس کی گھر گھر نیلے زانی کی گھر نہیں

اسکاں ہو کر
 کیا اپنی گھر چھوڑ کر موسیٰ نہیں ہیں ہم
 کس کی گھر گھر نیلے زانی کی گھر نہیں

(Marginalia in Urdu script surrounding the main text blocks)

[illegible]

مری پشیمان و پشیمان
 فزونی باغبان کی پشیمان
 حلاوت باغ کی پشیمان
 مری پشیمان و پشیمان
 فزونی باغبان کی پشیمان
 حلاوت باغ کی پشیمان

کیونکہ میں گہر کیا ہی بنوایا ہوں
 بوجھ ہوئی ہیں زخمی شکر کے نشیقہ

تجارت نہ ہم نہیں ہیں کلیسا نہیں ہیں ہم
تسا یہ سمجھ بیٹے ہیں گویا نہیں ہیں

ای طوق کیوں بر آئے و لکھن پرن نگوار
نخ و خفا و داغ و تمنا نہ ہر بہن ہر دم

وہی حکم شاہ حسن کہ ہوں باریاب ہم
سے فلسفے کرتے دل کو کھانا کتاب ہم
اور حق سوا کہیں سے کہیں تو رات کو
تین لوگوں میں گزر رہا اس میں نہیں مل
اس میں اس میں کل مطالب کو نہیں بہر
تسہ میں ایک طفل سے دبستا ہوتی
عاشق کی قدر چاہی عشق مزاج کو
میلو پر ایک نقرہ میں سو طرح کو ہیں
نقشہ کی یہ ترنگ میں سو بھی جو بار بار
کوئی ہمارا بھی کسی قسم آشنا
تقدیر سے سو کوئی کیا ذکر و حاصل کا
نقشہ میں سو جی اس عشق میں رہنے کو کر

سیکھ کر ہی ضبط ساسی تری محفل کا دان ہم
 انیوں کہا کرتے تھے شراب ہم
 دل کو نہرو کتی جو دم اضطراب ہم
 پیر رنگ میں نہریک ہی شکل اب ہم
 اپنی اخل میں کہتے ہیں طرہ کتاب ہم
 پڑھتے تھے نئی پانچواں بھی کتاب ہم
 بلبان جو یالقی تو پانی کتاب ہم
 کیا لکھیں آف سحر کا جو کہیں بھی ہم
 گردوں چین لین قدر آفتاب ہم
 سو جہان میں آئی میں متک کتاب ہم
 را تو نکلو کہتی نہیں اس سر کتاب ہم
 لیکر شراب لکھائیں کتاب ہم

اس میں جو اکتھے ہوئے ہیں خواہ

دیکھتے ہی شکل میں ملتی ہیں۔

100

[illegible]

غم کے لیے نہاتے ہیں یہ خانہ باغ ہم
 کہتے ہیں کہ یہیں خندہ گل کا وناغ ہم
 جیسے شبنم وصل عدد کو کہ چرناغ ہم
 امی گل تر وصال میں ہیں باغ باغ ہم
 نازک مزاج یار ہو نازک تر باغ ہم
 شش حساب لگئے خیالی ایاغ ہم
 ای سوز کیا دکھائیں مجھ کو باغ ہم
 اوس ملک کو کھلیں ہیں بے سیر باغ ہم
 لالہ کو دکھا آج مٹائیں گرد باغ ہم

ناز و کرشمہ و ادا
 حرمِ جمال کیا نہیں
 ناز کو ادائیں کیں
 ظلم کیے جھائیں کیں
 عشقِ یقین کیسی
 افسردہ ای خدا نکر
 تو عجب ہو مد گمان
 شاد ہو بائی جھا
 سائل بوسہ نہیں
 طالبِ دید میں فقط
 اتنی کو آبِ سیر کیوں
 سمجھ میں سحرِ ہوا
 ستودہ دن کی نکر
 دل نہیں ہے کج کباب
 کریم اگر سید ہے
 بوسہ نمی نہ دے کیے

ہر تہیں پائی دلو جو یوں باغ وادع ہم
 بلب کے نالی سے سے جاسین مجھ میں
 کیا بیشیہ ہرم یا دین جلتی ہوئی کنگھو
 دامان آرزو میں گل مدعا دوسرے
 مینو کمر نہی کی بات ہی نازک شاہ کی
 تھے سخت بی نصیب خرابات و بھین
 اسی درد کیا میں نے مجھے باجرا ہی تھم
 سب غم غلط کرتے جو انان باغ کا
 زخم جگر کو دینگے گل تر کے التیام
 یہ داغ دل میں نقش قدم عیش رفتہ کے
 لیتے ہیں نظیں نہیں سوائے سکا سرانج ہم
 حور جمال کیا نہیں
 ناز کو ادائیں کیں ظلم کیے جھائیں کیں
 عشق و یقیق بکسی افسردہ ای خدا فکر
 اتنے عجب ہی ہو گمان شاد ہو بائی جھا
 سائل بوسہ ہم نہیں طالب دید میں فقط
 آئی کو آپ تیری کون سمجھ میں سحر ہوا
 ستر درون کی نکر دل نہیں ہے کچھ باب
 کی اگر پسند ہے بوسہ مخمور نہ دیجیے
 آئین خویاں میں کب عجب یہ فانی نہیں
 صاف کر نہ جائے اسے کیا کیا نہیں
 بت کہیں نہ کہ او نہیں اس کے نہ خدا نہیں
 نفص کو بکیتا ہو کیا فہمیں تو کچھ پھیز
 رخ سو غرض ہو کام کیا اونکو دین با نہیں
 میں کوئی بد خبر نہیں قہر میں ملا نہیں
 خوش ہے تہا یہ جل مجھاسی سہمیں اندر نہیں
 نذر یوں ہی آیکے دلو میں تجا نہیں
 ہر تہیں پائی دلو جو یوں باغ وادع ہم
 بلب کے نالی سے سے جاسین مجھ میں
 کیا بیشیہ ہرم یا دین جلتی ہوئی کنگھو
 دامان آرزو میں گل مدعا دوسرے
 مینو کمر نہی کی بات ہی نازک شاہ کی
 تھے سخت بی نصیب خرابات و بھین
 اسی درد کیا میں نے مجھے باجرا ہی تھم
 سب غم غلط کرتے جو انان باغ کا
 زخم جگر کو دینگے گل تر کے التیام
 یہ داغ دل میں نقش قدم عیش رفتہ کے
 لیتے ہیں نظیں نہیں سوائے سکا سرانج ہم
 حور جمال کیا نہیں
 ناز کو ادائیں کیں ظلم کیے جھائیں کیں
 عشق و یقیق بکسی افسردہ ای خدا فکر
 اتنے عجب ہی ہو گمان شاد ہو بائی جھا
 سائل بوسہ ہم نہیں طالب دید میں فقط
 آئی کو آپ تیری کون سمجھ میں سحر ہوا
 ستر درون کی نکر دل نہیں ہے کچھ باب
 کی اگر پسند ہے بوسہ مخمور نہ دیجیے

[illegible]

دور کیا آفتاب ہی چھوڑ دیا حجاب ہی
کیونکہ نہ آئین گدلا نہ گئی یاسین مجھے
وصل کی شب تیرے میان پر وہ کوئی نہیں
چنڈ ہی لی آثر نہیں آج بھی ناسائین

اسکے بغیر عشق میں
رہنی تو اس سے چھوڑ چھاؤں کیا ہوا کہ بگاڑ
نطق و راہ انہیں

شکوه ہی بس نصیب یار کا گھر گلا نہیں
 میر گہرا زریہ قدم شان الہی بس ضم
 بادہ ہی جو کشا ہی تو باغ ہی ہو باغ
 دیکھتا ہے ایک خرام سناہ جاری تو تیا
 جیت دلو گویا دواغ رو کر گردن کر سکتا
 آنکھوں کی زنی مہربان کو بھی چلو برائیاں
 رات نام وصل کی ختم نہیں نہیں کیا
 ہر وقت تھا ختم ختم کہیں خدہ اسی ہم

نطق یحییٰ الخاومین او سکی میں کسین بنائین
 مانی بازمانے وہ مگر آب کانہین

<p>دل مضطرب رہی باقی تہا سو کر دیکھتی ہیں نچو کہو بیاں سہا ہی ترک فر دیکھتے ہیں ہم نعل میں نچو اسی شک تو دیکھتے ہیں ہے ترے ایک نہونی سے ہر گھر خالی ماسی سی شوق ملا تہا وہ بھی تگ و جان</p>	<p>مر کے شاید تجھے تسکین ہو دیکھتے ہیں اپنی بیٹیاں دال کا کچھ اٹھ دیتے ہیں ایسے قسمت تھی کسان خواب کر دیکھتے ہیں عالم ہونظر آتا ہی جد سے دیکھتے ہیں روز جا جا کی وہی اہ نر دیکھتے ہیں</p>
---	---

[illegible]

تیج وہ کینچ کے حال کھلا جاتا ہے
گورین ہی کوئی ایسا نہ پرایا یارب
پاس ہی ادرشہ کے وہ ایسی کینچ ہے جو بفر
سرسری کی تھی نظر آتے تین یکہما
تیر وہ پیتے ہیں باک نہ ڈالتے ہیں
کل کسی حور کا زانو ہٹا بجائے بالمش
اکہ یہ خرمیہ ایسی اندھیری راتیں
اگر لطف نہیں اوں کو تو عداوت ہی
افری گری تپ بھر کہ اجاب طیب
گرمی آن تو ہیں اکین مجھ کو کھلا ہیں
بار کو ہر کہے ہر ہی میں ومان گن
سہر تو ہوا کے حماہیل لیتے آتے ہیں مگر

گمان میں سینہ سپر کون سپر کہتے ہیں
 بلکیسی ہی نظر آتی ہے جدھر کہتے ہیں
 اثر اتنا لٹو ہوا ہی گرا دہر دیتے ہیں
 کچھ تو ہی تب تو غنائت ادھر کہتے ہیں
 لوٹ جاؤ ہیں ہزاروں جدھر کہتے ہیں
 آج تیرہ نہیں تم تیرہ کہتے ہیں
 تو دکھاتا ہی ہم اس رنگ فرد کہتے ہیں
 کچھ کچھ اپنی محبت کا اندر دیتے ہیں
 ازلکھیاں پہنکتے ہیں نفس اگر کہتے ہیں
 باتیں ہی کہتے ہیں جہاں ادھر کہتے ہیں
 رات سواہ کا کچھ کہہ لو اثر دیتے ہیں
 کیسے یہ بوجہ او بھاتی ہے مگر کہتے ہیں

التفاسات اونکو نہیں ہے جو بقول اعدا

نطق پر کیوں وہ کن انکی ہنسی اور ہر گیت پر

نار و خود بینی و نخوت کا میں میں نے کیا کیا
جسم ہے جسکے نہیں ہیں وہ بشر جان میں
موج نام توڑ کے لنگر خود داری کو
زلف لیل ہوا کچھ ہوش حواس مجھ سے
بیل مست جگتی ہے چمن میں گویا

روبرجس کو آئینہ حیرانی ہوں
لاغوزار ہوں منہ جہ کہ روحانی سن
ڈوبو لگا جا کے کہاں کشتی طوفانی ہوں
ای جھون کس بجے بہر قف پریشانی ہوں
کوچہ یارین میں منحرف کونے ہوں

ای شمس عالی تو بهایا برین
مغنون ای دلجو ای دلجو

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسى عليه السلام في القلعة الحصينة
التي لا يدخلها الا بالاذن

[illegible]

۵۸
 این کتاب از کتب قدیم است که در
 کتابخانه این مؤسسه موجود است
 و به شماره ۵۸ ثبت شده است

ایں سب میں سے جو کہ درویش
دل کی طرف سے کلمہ پڑھتا ہے
وہ بہت جلد ہی اپنے دل کو
پاک کر لے گا۔

خسر کو دین نوید کہ فرما و مر گیا
یہ حسن عارضی ہی جو جاہن نعت اب
مطلع ہی قنات کس آب قنات کا
دستار و شکر تاج و کلاہ ای جو عنایت
و کہ بین جو سنگساری انجمن پر شہر
عاشق تین ہم ہی شک کے حد اٹھاؤ گز

دنیا سے عشق میں اوٹھایا یہ جو کس کو خبر کریں
سوا اوٹھ کرے لیکر آئے ثمنہ نہ نظر کریں
شاعر جو ہوں وہ سیر بایض عمر کریں
ہم سیر نہ خوب ہیں کیوں درویش کریں
اولاد کی کجیوں نشا نشہ کریں
بلیس کے سامنے نہ گلگون نہ نظر کریں

اے نطق کا مایوس میں اپنا تمام ہے
جی جانیں تم وہ جو سہمہ تھی عدہ اگر کہیں

تو کہہ بیٹھے سحر آریس کے زور میں
 وہ زور گردشِ آتی ہی غی قہر میں
 یہ کہ رہا ہو درگوشِ افسانہ سے
 جو آج میرے قہر کا گہر ہے
 وہ سوئے بدنِ کربہ سفید و بھروسے
 نگاہِ مست کی آنکھوں میں تو کیفیت
 دامنِ خم جو جو ہے کشتہ کا مونہ
 ترے ستم سے زمانے کو اب بختِ نین
 ہو میںِ خلقِ مین کیوں مجھے تبسمِ یار
 جوانِ مہ جو لایا ہے مجھے اور تار ہے
 تیری بانگو دہن میں میں نے ٹیک کر سمجھا

صفائی گوشت سے دھونی ہو گئے ہیں
کہ جبکہ ساتھ فلک ہی ٹپڑا ہی پھوٹیں
خدا نے بالاسے مجھکو دھان اڑا دیں
لگی ہے شاخ نے لگیا کوئی صنوبرین
چھپا ہج جانگر چاندنی کی جاو میں
اوشی شرا کے جس طرح موج سا اٹھیں
تو ایک بوند نہ باقی رہ سکا خجس میں
اوشا ہی فوج کا طوفان آب خجس میں
اسی سے لہر دھکو ہے بیج و تاک نہیں
بری کے لگے کیر بازو کے کپڑے میں
کہ سرخ رنگ کی ٹہلی ہے جو صفت میں

نہرو کو دین نوید کہ فرما دے مرگیا
یہ حسن عارضی ہی جو جاہلین ہوتا ہے
مطلع ہوا قبا کا گس آب و تاب کا
دستار و شکلاتیج و کلاہی جنون
دیکھیں جو سنگساری انجاریہ شر
عاشق میں ہم ہی شرک کے صد اٹھائے

دنیا سے عشق اٹھایا یہ دوس کو خبر کریں
سوا اوٹھ کے لیکر آئے منہ پر نظر کریں
شاہ جو ہون وہ سیر بیاض کر کریں
ہم سہرہ نہ خوب ہیں کیوں درد کریں
اولاد کی کبھی شش اشہر کریں
بلبل کے سانے نہ گلون پر نظر کریں

اے نطق کام یاس میں اپنا تمام ہے
جی جانیں ہم وہ جو ٹھہرے ہی عدہ اگر کریں

ترک پہننے سوار ہیں سے زور میں
وہ زور گردش اتی ہی غنی خیرین
یکہ رہا ہو درگوش لہن جانان سے
جو آج ہرے قسار کر کے ہے
وہ سو ہے ہن ڈیٹہ سفید اور ہن جو ہے
لگا ہست کی آنکھوں میں یہ کیفیت
دہان خم جو چوین کے تشہ کامونکے
ترے ستم سے زمانے کو اب بجات نہیں
ہو میں خلق میں کیوں موج جہ تبسم یار
جوانا مہ جو لایا ہی ہمسے اور تار ہے
ترہی بانگو دہن میں میں دیکھ کر سمجھا

صفائی گوش سے دہنی ہر گویا
کہ جبکے ساتھ فلک ہی پڑا ہی خیرین
خدا نے بالاسے چھو دکھانے زورین
لگی ہے شاخ نے کیا کوئی صنوبرین
چمپا ہی جانگر جاندنی کی جاد میں
اوٹھی شہر کے جس طرح موج سانہ میں
تو ایک بوند نہ پانی رہا کھجور میں
اوٹھا ہی لوح کا طوفان آب خیرین
اسی سے لہر دھو ہے ہیج و تار کے نہیں
بری کے لگے یہ بازو کے کپورین
کہ سرخ رنگ کی چلی ہے حوض زین

(Faint handwritten notes or bleed-through from another page)

میں شہر کی نئی گلی میرے ساتھ ہیں
 فائدہ پہنچیں یہ سچی گلی میں عکس
 غریبوں کی خدمت میں آئے ہیں
 جہاں جوڑی : ہاتھی سیر نہیں

عین فائز میں سے ایک ہے جس کا نام
ہماری ویدہ ہے اور یہاں وہ فائز
دماغ فرمے تیرے شہید ہو گئے
ادواناز و کرشمہ کی کیا نمودیں ہیں

کسی نے نہیں بتایا کی بار اسٹریٹ
لوگ سے مورچہ لگتا ہے کھوکھلے

قلین ہی پر چنگی گوانج بھی کہیں نہیں
 وہ میدان تیرا نہیں کہی کہیں نہیں
 جلوئی خاور اسی بھی نہیں تو نہیں
 ہنسن کا ش تباؤ تو وہ نہیں تو نہیں
 تو بولی آپ کی چھپ چھپ تو نہیں
 یہ چاہی سچ ہی ہو لیکن کچھ نہیں تو نہیں
 کہنے سے سہجائے نہیں تو نہیں
 او! اس کے لیے نہیں تو نہیں
 نہیں سچ میرا تھا نہ یہ نہیں تو نہیں
 وہ تیرا نہ تو نہیں تو نہیں
 رقیب کے ہیں کہیں نہیں تو نہیں
 جلوئی خاور اسی بھی نہیں تو نہیں
 خاک سے بڑھئی کہیں نہیں تو نہیں

بقول تری مرا عشق ہی حسین نہیں
گلہ نہیں چوئی لہ نہیں نہیں نہیں
میں تجو بات پر اب ہوسہ چورنگی کو
کسی سے بلکہ محبت ہی یہ جو ہے
جسٹن شوق میں کہنیا جاو کو امں کو
کی ایا حال سنا رہوں تو وہ کہتی ہیں
مرا شہر کیا نہیں جو رشک ہو مجھ کو
نہیں نہیں جو وہ کہتی ہیں مجھ نہیں
کیا تھا جل کے گل کار اب ملو تو ملوں
جو ہو کسی بڑی آنکھ ہو کفن کیا
کہن جو ہوگی تو بد نام ہو گا مان گئے
تہیں جہاں ہی بند ہی زمان محبت
بلکہ تہہ کیا میرے فکر عالمی ہے

[illegible]

۱۰۰

10

دست بید ہوں بے خوابی میں فکر کی آگ میں
 بانی بسہ ابر کا سہل ہے نہ
 غیب میں کون سا ہے نہ
 قین سا کام بے جا
 میں اس وقت سے
 کراہی ہے

ہیں کعبہ ابرو کو تے راہزن انکھیں
ای ترک میں تیرا فکر نہ شیریں انکھیں
دو لہا سو کرتی چار نہ جیسے دولین انکھیں
آنکھیں تیری ایسی کہ چو ایں بران انکھیں
کچھ تو زنیہ لجا تین گرسٹ قریب انکھیں
جل خلکیں آئی پار کرین کی سخن انکھیں
لین بول کے پلکین تو تیرن پلکین انکھیں
سمجھی تھی تین قدر لہر جان میں انکھیں
رکتہ جو گل دلا دوسرو دشمن انکھیں
بتہر انگین ہو تین تری ای کو کس انکھیں
ہوں نشہ صہا سے عقیق پیر انکھیں
لیلی کی کمان یا گئی بار بران انکھیں
بنتی ہوں تو بنو ایں کسی شہر انکھیں
مان بول دین یکرتہ سبکا زین انکھیں
کیوں میری کھلی جاتی ہیں کیف انکھیں
ہوں کاش نظر بال مسامات تران انکھیں
نرگس کی جھکا شرم سے شاد کھلی انکھیں

ای لفظ کریں جس کو سنا ہے جو کہیں
انصاف کی آنکھوں سے یہ اہل فن آنکھیں

فائل کی کاپی

۹۰

وہ جو ان کے لئے ہے
میں نے ان کو دیا ہے
ان کے لئے ہے
ان کے لئے ہے
ان کے لئے ہے

وہی ہے جس نے ان کو اپنا گھر بنا لیا ہے۔

جانبان

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

١٠٠

اس گلشن جهانین انار رسیده ہوں
جاتا نہیں کہیں قدم آرسیدہ ہوں
مجھسی لگا لگا کہ ہوا ی وزیدہ ہوں
ایں فغان گلوں کا میں رنگ نریدہ ہوں
جلوی ہزار دیکھی ہیں لیکن زیدہ ہوں
بس بکدین قطرہ خون چکیدہ ہوں
ایوای میں صدای گلوں بربدہ ہوں
گو یا زمان مصر کا دست بریدہ ہوں
وہ چل بسی یہ کبکی غزال رسیدہ ہوں
کیا باغ باغ ہوں کہ نہال پدہ ہوں
جوش جنوں کی موج نسیم وزیدہ ہوں
کتنی ہی تیری جان کو تیج گندہ ہوں
طاہر نہیں جنا کا میں تک پریدہ ہوں
دی ماں زر غلام غنایت خریدہ ہوں

بر سبزی اگر کرے تو دوا می ل کر دین
مان در دینی دوا می ل کر دین
سونا نیج پیر جوین سودا می ل کر دین

چھوڑے اوسی کو چارہ سوداچی لکرون
اب یاس کو حرفین ثنائی لکرون
وہ مفت پیرین تو نہ پروا می لکرون

جان اسے
میں نے ہر وقت کی صحبت میں رہنا چاہا
جان اسے
میں نے ہر وقت کی صحبت میں رہنا چاہا

اساتذہ کرام کی خدمت میں

موسى بن جعفر

مفتی محمد شفیع صاحب مدظلہ العالی

آج کل سی ہی زیادہ مجھ بتا رہی ہے
 واہ محرومی ویدار مفرد رو بہو
 میری ٹھہرئی شہر تار دل بتیاں نہیں
 میری گہرائی تھی یا جو نہ انیکا جاب
 چاہی تھا اوسے سمجھا کی بیان آنے
 چھی بلن جو نہ تو ہی وصل کا وعدہ نہ

عجب جان نہ سمجھو وہ اگر آجائیں
آتی آتی وہ میری سانسنی شہر آجائیں
دو گھڑی کے لیے اگر وہی ٹھہر جائیں
بس وہیں ٹٹ پڑی جی میں نکلیا جاکر
نہ کہ آئے سب لپٹا بھی سمجھا جائیں
کس طرح جان لوں جب وہ قسم کہا جائیں

منظر آہ کی فطری مین ادا اگر اسی کشتی
طول سی قصہ عمر کو وہ نہ گہرا جہاں

ستمگران پر چکواہائے ہوسے ہیں
 مرے قتل پر زندگائے ہوسے ہیں
 بچھنے سے کیا پیچ میری جلیپیں گے
 یہ رنگت خدا وادواتون کی پائی
 فلک کے قیون کے دل کے بتوں کے
 ترے گھر کی پہا منزلت اپنے دم سے
 بلا ولفرب اوکے ناز واداہیں
 نہیں آنے دیتی ہیں اس حال رخ پر
 ترے مختصر مثل نقش قدم کے
 ترے عشق میں رنگ لائی ہیں زاہد
 شب بچکاؤر یہ غالب ہوا ہے

وہ ڈرنیکے دلمیں سمائے ہوئے ہیں
وہ منہدی ملی پان کمائے ہوئے ہیں
یہ کیسویہا رے بنائے ہوئے ہیں
کہ گویا وہ منہدی لگائے ہوئے ہیں
کہیں کیا کہ کس کے ستائے ہوئے ہیں
بہاں جس کو کجہ بنائے ہوئے ہیں
کہ اس غلام پر بھی وہ بھائی ہوئے ہیں
ابھی تک تو کوئی بیباکی نہ ہے
بہت لوگ آنکھیں میچائی ہوئے ہیں
یہ خرقی نتھے پر رگنائی ہوئے ہیں
کہ دم صبح منہر جو رے ہوئے ہیں

[illegible]

تہہ پہر یوں کا جویش جوانی ہو تو
 یمن ایسا بڑھی مگر ابھی نہا سہ
 دنیا میں شہر خانے کی طغیانی سے
 ستایا ہیر چھوٹے وہ گل مرغان
 عیش عشق آئندہ کاروبار میں سما گیا
 صبح شب وصال الیسا اور اس تھا
 اسی ادھر جوانی طبیعت یوں ہی
 نوبی نقاب ہو تو نظاری کو اڑا سٹے

خود گد گدی ہو اور مٹی ہی اب بونکی نہیں
ایسا لطف ہی جو آئی نگد دریاں میں
اتنی سکت کسان ہے ترخا تو ان میں
رسوئ گیا جو نالہ لبس سے کان میں
بادام کا ہی مغز ہر لیک استخوان میں
نالی کی وہ کشش نہی جو مہی ان میں
لوٹیں گد ہم تم کے فرے امتحان میں
مہر آئی ذرہ نکلے ترے تا بدان میں

نور خدا ہی نام انہیں کے جہاں کا
کعبے کی ست بین لفظ پندستان میں

جنہیں منہ کی سینہ میر کے دیکھتے ہیں
 شہا بد کہ ہونے لڑ کے دیکھتے ہیں
 جو چوتھی بین کیا دل پر خون کا رنگ ہے
 ہی طفل انہی جنس ابرو دکھا آئین
 جاتی ہیں آنے کیلئے اب کب خط ملائی
 وعدہ وہ کر کے ہیں جنابی پر ہر جہ
 بولی کہا کی جہ کو وہ نقش پاؤں
 نظارہ کر کے آگے روئے صبح کا
 اؤ کو جو میرا رشتہ کا یقین ہو

دو چار گاتہ آئے فخر کے دیکھ لیں
تیر ہی لاؤ جاتی بران ہر کے دیکھ لیں
تین تین میں شراب کنبی کے دیکھ لیں
جھوٹے سی بھی کو ہی ہم کے دیکھ لیں
منہ پھرے ذرا کہ نظر بہر کے دیکھ لیں
جی میں ہی یہ بھی جھوٹے رام کے دیکھ لیں
خوشد وادہ اپنی برابر کے دیکھ لیں
جی میں خرم دل میں غم ہر کے دیکھ لیں
وہ تار تار الگ کر بستر کے دیکھ لیں

کتابخانه

دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے
 دیکھو کہ کون سا قول ہے

یہ خوف ہی نہ مرغ ہوا پر سک دیکھ لیں
 تار شعاع تار میں چادر کے دیکھ لیں
 زلفوں کی بال منہ سی اگر سر کے دیکھ لیں
 کیا رنگ ہن جمن میں گل تر کے دیکھ لیں
 جو ہو سکے تو صبر بھی اب کر کے دیکھ لیں
 آنکھوں میں مہر ہی آؤ نظر ہر کے دیکھ لیں

اسکری شرم و سکود کلین صحن میں
 بے شل صحن نوشتان یا کابلین
 وہ بطنی سے برجم او شین بوجہ کج
 چلیے تو نے نقاب خرا سیر کے لیے
 شیا بوجہ کج کلب یار کو اثر
 رستہ میں آجوتے ہیں جی ہو جھانچ

میں اس سے ہوں خوش کہ اس سے ہوں تنہا
 پر ایسی قیبت دل میں جو ہم میں ہو تو نہیں
 آجائیکا ملال کچھ اچھی یہ خوش نہیں
 ہو کر ذلیل و خوار بھی لی آرزو نہیں
 وہ چارہ کہ نہیں میں تو ہم چارہ نہیں
 کاری میں ایسے زخم کھڑے تو نہیں
 میرے شرارت کے لئے جام و سونہیں
 کتاب ہے دیکھو جھکو خبردار جو نہیں
 اکسلا ہی چھوڑا ہے کہ کچھ آرزو نہیں

تو جاسا ہی یہ کہنے آرزو نہیں
 گو مہربان یوں وہ بت ماہر نہیں
 ہر دم کی جھیر چارہ نہیں لی ہلکی حضور
 یہ فکر کیا ہی کم کہ سک کو یار ہوں
 بجا ہر دماغ میں جڑ رہی ہیں تاز سے
 قاتل کی مانند جو مٹی اپنے فراغ پر
 دریا ہی شوق اوس سے میں کراہوں نہ
 عیار کا گزیر لگاؤ سے دیکھنا
 ایسے جمال شوق فراہ بھی اٹکھو

اس کا ہی یہ کیا ہے جو چھڑا دس چھوڑ دی
 شایان ظلم جو رہی لی کھنکھو نہیں

اس کا ہی یہ کیا ہے جو چھڑا دس چھوڑ دی
 شایان ظلم جو رہی لی کھنکھو نہیں

کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا
 جلا ہوا ہے ہو کسان پر اس کا

ہوئے لیکن یہی جو وہ چونک پڑی تیر کما
 دیکھئے اسکی حقیقت کو تو سب کچھ یہ ہے
 گالیان کما جو ہر بوسہ لیا وہ بوسے
 ہم گلا کاٹ مری اونکے در دولت پر
 جس پر باصد سپہ ناز او دہر آما وہ جنگ
 بزم آراستہ بی یار کے بے رونق ہے
 سنے چیاں فاضل و غاسے با تدرما
 ترک بیدار سی ہوتا ہی تعافل کا گلا
 بی شراہین بین فریاد و فغان بی تاثیر
 بی تعلق ہوں رانی سی ملین نے نصفت
 بندشیں کیں کیں ہی یار ترے چپے کی
 کہنی نکلی نہ ہماری ہوس بوسہ کنار
 ہی جو معدوم تو مضمون ہم آغوش کیا
 بوسی خیمہ و ذوق و لبکے لئے غیروں کی
 یہ فلسفات جہاں صرف نظر بندی ہے

ہوئی بد خواب تم ای رشک و کجی ہوئی
 گو کہ یون خاک کا چٹلا ہی بشر کو بھی نہیں
 بچاؤ کو طاقت کا اثر کبھی نہیں
 حشر شر یا ہوا پر او کو خبر کبھی نہیں
 عشق بچاؤ کرے کیا کر دہر کبھی نہیں
 نعمت بادہ سبھی کبھی سر کرے بھی نہیں
 دوری اور دہرائی کہ جد ہر کبھی نہیں
 چین یون ہی تو نہیں ہوا اگر کبھی نہیں
 بان خدائی کو سبھی کچھین کرے کبھی نہیں
 دیکھیں سب مجھ کو خود نظر کبھی بھی نہیں
 پیچ پر پیچ لگا ہی ہیں کر کبھی نہیں
 ہیں تو کیا ہیں دہن اور کچھ بھی نہیں
 شاوید نہ کو تودہ کر کبھی نہیں
 چمن حسن کی جو کبھی ہیں غریب بھی نہیں
 سانس آگے سب کبھی ہی مگر کبھی نہیں

نطق سے کہہ چکے اور پردہ نشین لوٹ لوہی
پہر قسم کیوں نہیں کہتا تاہی اگر کیہ ہی نہیں

ہم خاکسار لوگ دعا ئے فقیر ہیں
اوس مانگ کی لکیر کے کہوں فقیر ہیں

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله

کہند وہم لکنہو سے جارہیں کھنجر میں
 کھنجر میں یہ خنجر ویدقہ کھنجر میں
 تم ہی سوا ہو گئی میری لاش کی نشانی
 پہوں چٹائی میں وہ منہ پر اکی لقرتیز
 یہ ہنر قاتل ہی تیری ناخن ہنجر میں
 سچے لکھو الا ہی اللہ سے تقدیر میں
 میں لگا ہوا ہیں ہوں یہ کھنجر میں
 کہہ میں انی گلی کی دیوچی جاگیر میں

لطف اوس شکی ذرا پاکیزہ صورت دیکھی
ڈال دی سی جان کیا اس نے تصویر تین

بغل میں آکر گوسلا کر میں باریقی سے چمکا کر میں
 گوسلا جلالت کی شمع بجاتا ہوا کرکڑیا لیکو نہوا
 کرکڑی ان کا وصل کا معرودہ یا خود اپنے دور کی کڑ
 قمار لفت میں لگا کر لکڑیا داؤ کیلے جی پر
 منگلا دیں مبارک جام باوہ جلوس میں لے کر خود بارہ
 پلک جیسے تیری ہر جو خاکو نو دیکھتا ہو خوشا
 کمان میں رہیں اور دران میں جہیز نہ لائے
 جناب کی کٹی ہر بہت کچی کرکڑیوں لفت
 زوال خوبی کو ہوگا تو الگ ہو شقیقہ تیرے جو

مراد و جنتی چاہیں میں ہر چیز اور کچھ میں
 کیا رہیں ہر جگہ ایسا ہی ظالم کیا چاہیں
 کہات میری عقل میں سرگزر اوجا نکا یا چاہیں
 اور میں اس پر قہر راوی قسمت کیا چاہیں
 ترانے کی دل میں یاد کردہ مزدک کیا چاہیں
 نعل میں شوخی سر کیا کیا دہریہ کو چاہیں
 ناز و نہاں کیا کا تھا جو سن دہریہ کو چاہیں
 بہت کل بہت حضرت زکریا کیا چاہیں
 باب میں جھگوٹنی کو جاننے دولت چاہیں

[illegible]

ایمانی که در این کتاب است و در هر یک از اینها
که در این کتاب است و در هر یک از اینها

(A large rectangular area containing dense handwritten Urdu script, likely representing a full page or chapter from a manuscript.)

پیشانی پر

پھر مئی میں کوٹ کھانچہ کی گزرتی ہوئی

بہارِ محفلِ شمسِ مستانِ گمانِ نابین
اس طرح سے بھی کہو میرا گھر اگر کہہ دین

شہزادہ کی رازداری سے اس کا دل بے چین
 ہو گیا۔ وہ کوئی نئی شے ہوئی کچلی کچلی میں
 جلتا ہی جی جی ہو گیا وہ کب تک کچلی میں
 ہو سکیا تو نطفہ کھلا رو سے یار کا
 کافی تر ہی اٹکے کا ساتھی نہیں کچلی
 اس سے دعا ہی مری رازداری ہی
 پہنچی کہیں کچلی نہیں دیا کی سانس
 جانا میں نہ حضرت علی سے بستر
 کیوں میرا قتل رہ گیا لوگ آئے
 مرنے کی جو ساری کالوں کی یہ ہو گیا
 آخر سوائیں کے تو لہنا نہیں کچلی
 مشتاق سیکڑوں میں کالوں کو تو بند
 اس کے جواہروں کا مقصود کچلی
 ابھی ہی نہیں ہیں جوانی میں کچلی

کہ کاتھا دو گز چلے جائیں جواب میں
 باغی تھی وہ سوچ بہم نقاب میں
 آتش قہر آگ لگا دی نقاب میں
 سستی ہو میں ہی نہات کباب میں
 مستی ہو گیا سطلے بزم شراب میں
 پیرانے جالشی میں ملے جو میں خواب میں
 بانقرض ہو جوستی قطرہ مساب میں
 موتی شراب اگر قدح آفتاب میں
 ہی منع دیراسی ہو تو کارنواب میں
 تقصیر ہو گئی ہے دوبارہ عتاب میں
 بہر اتنی دیر کس لئے خط کے جواب میں
 کہتا نہیں کہ کیا ہی تھا شاقاب میں
 بیجا جو سادہ خط ہمیں خط کی جواب میں
 سر پر بھیجے جاوے مانتا شتاب میں

بسمیچے ہو کر درہا جسے اردلی کی لوں
دہ نطق نہا تو ان نہا تمہاری کا میں

[illegible][illegible]

کے سر پر ہونے والی باتوں کی طرف سے اس نے اپنے دل میں ایک عجیب سی کیفیت محسوس کی۔ وہ جانتا تھا کہ یہ سب کچھ اس کے لیے ہی ہے، لیکن اب اس نے سمجھا کہ اس کے لیے نہیں بلکہ اس کے لیے ہے۔

[illegible]

کلیفناضی... روزگار...
 روزگار...
 روزگار...
 روزگار...

یاد توڑی صفت نقش قدم ہی میں
 نہ کہی کہ سر سبز غم بیٹھے ہیں
 پریرا شوق کیتا ہی کم بیٹھے ہیں
 انیخ و رفتہ ہیں گویا نہیں ہی میں
 نقش قالمین کپڑا غیر تو جم بیٹھے ہیں
 جس جگہ تیری گراں بار کم بیٹھے ہیں
 لیجئے آگے قدموں کے قسم بیٹھے ہیں
 جو کڑی بھول کی ابھی حرم ہی میں
 کشتہ رشک ہر ہی قسم بیٹھے ہیں
 بس تہ سایہ دیوار قسم بیٹھے ہیں
 نفس چند بیان لینے کو دم بیٹھے ہیں
 آج ہی اسے شک کر نہیں ہی میں

نہ اوٹھی جیسے تری کوچی میں ہی میں
 صورت پیکر دیا ہے بیمار سیخ
 صبح سی شام ہوئی شام ہی ہر صبح ہو
 نہیں معلوم کہ اس نہ میں کیا ہو
 کس طرح اذکوار و ٹھاؤں کہ تری مغل میں
 مائتوں میں ہی ہو جو جہ اسخ خیز
 لہر و دو گئی اس سے اسٹین گہوی
 شوقی چشم صبر تیرا زمانہ دیکھا
 دیکھو دیکھو نہ قیونسی لڑا او نہیں
 حشر کا دن کی کہاں نکل حمایت ہو
 جانی واسلہ میں عدم کو یہ فو
 جوش و حشر میں گری توتالی کہا گرو

زیر ابروی صبر نہ میں سری کی یقین
 چند مند و نہ حراب حرم بیٹھے ہیں
 یوں مکنی میں لی کی بھول اچھی کو میں
 ہو سیکلی میں جو کسین صفت سر جان میں
 چوٹی کی ذرا بچ جو کسہ و ابھی جان میں
 بکری تو ہی اور بھی جس کی خوں
 گنجینہ کو ہر بقدر سے ملا ہے

یاد توڑی صفت نقش قدم ہی میں
 نہ کہی کہ سر سبز غم بیٹھے ہیں
 پریرا شوق کیتا ہی کم بیٹھے ہیں
 انیخ و رفتہ ہیں گویا نہیں ہی میں
 نقش قالمین کپڑا غیر تو جم بیٹھے ہیں
 جس جگہ تیری گراں بار کم بیٹھے ہیں
 لیجئے آگے قدموں کے قسم بیٹھے ہیں
 جو کڑی بھول کی ابھی حرم ہی میں
 کشتہ رشک ہر ہی قسم بیٹھے ہیں
 بس تہ سایہ دیوار قسم بیٹھے ہیں
 نفس چند بیان لینے کو دم بیٹھے ہیں
 آج ہی اسے شک کر نہیں ہی میں

یاد توڑی صفت نقش قدم ہی میں
 نہ کہی کہ سر سبز غم بیٹھے ہیں
 پریرا شوق کیتا ہی کم بیٹھے ہیں
 انیخ و رفتہ ہیں گویا نہیں ہی میں
 نقش قالمین کپڑا غیر تو جم بیٹھے ہیں
 جس جگہ تیری گراں بار کم بیٹھے ہیں
 لیجئے آگے قدموں کے قسم بیٹھے ہیں
 جو کڑی بھول کی ابھی حرم ہی میں
 کشتہ رشک ہر ہی قسم بیٹھے ہیں
 بس تہ سایہ دیوار قسم بیٹھے ہیں
 نفس چند بیان لینے کو دم بیٹھے ہیں
 آج ہی اسے شک کر نہیں ہی میں

یاد توڑی صفت نقش قدم ہی میں
 نہ کہی کہ سر سبز غم بیٹھے ہیں
 پریرا شوق کیتا ہی کم بیٹھے ہیں
 انیخ و رفتہ ہیں گویا نہیں ہی میں
 نقش قالمین کپڑا غیر تو جم بیٹھے ہیں
 جس جگہ تیری گراں بار کم بیٹھے ہیں
 لیجئے آگے قدموں کے قسم بیٹھے ہیں
 جو کڑی بھول کی ابھی حرم ہی میں
 کشتہ رشک ہر ہی قسم بیٹھے ہیں
 بس تہ سایہ دیوار قسم بیٹھے ہیں
 نفس چند بیان لینے کو دم بیٹھے ہیں
 آج ہی اسے شک کر نہیں ہی میں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

لن ترائی کی بہکوتا ب نہیں
کافغانستان ہو زمین بے مال سنیں
تذکرہ صلح غیر کا کیسا

جانین میوسی بہ طور کی باتیں
کان لکھر حضور کی باتیں
پہر نکالیں فتور کی باتیں

نطق اوس ماہر و کا کیا کہنا
نور کا منہ ہے نور کے باتین

گوید نہنگ التفات کے اب پائی جاتی ہیں
 ناخوشی عکس سے شرمائی جاتی ہیں
 آلودہ نجاست عصیان ہیں یاں ہوں
 گٹ گٹ کو ماری شرم کو گویا ہوں ہلا
 کیوں مضطرب دیکھتے کس کی بھولائی ہے
 وہ بے غل جھوٹے ہیں میری رائی لاف
 لیلیٰ کی کسی لڑائی میں مجھ کوئی نصرت
 میں ہوں ازل سے جیت سیدہ رفوہ ثبت
 کیوں لگایا ہم قنوت بہ اولیٰ دست
 حیرت ہی جہنم و دل میں میں آئینہ نیکان
 غیر فلو کس تپاک سے لیتے ہیں بڑھ کوہ
 وعدہ لپی و لپی آئینے خوش سادگی ہو ہوں
 کل غیر فلو کی تو بے نیالی گئی تھی ہم
 یار و لسی ہم حیرانی میں تکمین جو ہوں دل

آنی کی خواہا تو نکلو دیکھا جی جاتی ہیں
 آئے کو ہٹاؤ وہ گبرائی جاتی ہیں
 ہم اسلئے پسینہ منہ نہلائی جاتی ہیں
 لیکن وہ اب بھی کہ کو چپکائی جاتی ہیں
 ایدل را شہر وہ بھی غی جاتی ہیں
 بال اولی تاب حسن ہو سکنا جاتی ہیں
 دو بدلیوں کی واسطے بولائی جاتی ہیں
 چاک قبای گل کہیں سلجائی جاتی ہیں
 یہ بیوی وہ نہیں ہیں کہ جو کھائی جاتی ہیں
 کمری یہ کس کے واسطے سجوائی جاتی ہیں
 فتنے مری اوٹھانیکو ٹھلائی جاتی ہیں
 جوٹھی جو میری سر کی قسم کھا چوڑی ہیں
 آج اور زکی لئے وہ نکلوئی جاتی ہیں
 کہتے ہوئی کہاں کی کہاں پائی جاتی ہیں

لب جان بخش یار کہتا ہے
 گل سی کس آن سوی کہتی ہیں
 پس باہون فلک گرد ہے
 شہر آشوب سری و شہر ہی
 نہ بود یکسر خجے انجان
 میر سوا سرشان کو ہے
 کر رہی ہیں وہ مجھ سے عہد و
 دیکھ لو جان کا نکلنا سے
 تیری شہر ہی میری سونی

درد ہون دردی دوا ہون
 تو تو لالہ ہی میری ہون
 شکست یرین آسیا ہون
 گردش چشم میری ہون
 آشنا ہون آشنا ہون
 سایہ شہر میری ہون
 دل میں کہتی ہیں نا تھا ہون
 اور تھر و کہ ہو چکا ہون
 گوہر ہون مگر نہ ہون

لب جان بخش یار کہتا ہے
 گل سی کس آن سوی کہتی ہیں
 پس باہون فلک گرد ہے
 شہر آشوب سری و شہر ہی
 نہ بود یکسر خجے انجان
 میر سوا سرشان کو ہے
 کر رہی ہیں وہ مجھ سے عہد و
 دیکھ لو جان کا نکلنا سے
 تیری شہر ہی میری سونی

رشک ہو نہیں نطق بزم آشوب
 چشم شہر آشنا ہون

غم نے فی تیغ سونی جی ست گاہ میں
 اکبر میں آجپا تھا خدا کی پناہ میں
 گن گن کر سو سو دل لہی ہر نگاہ میں
 شعل سپند ہو گئے تمام ایک آہ میں
 وہ ہی شہر کی ہے مری حال تباہ میں
 کہنے کا مال ہے یہ تمہاری نگاہ میں
 حیرت ہی ہو گئی جاتی ہیں ہم گناہ میں
 اگر میں بلاتی ہوں تو ملے ہو راہ میں

جادو بہر ای سری فی چشم سیاہ میں
 عشق تباہ فی آگی بیان بھی کیا ہلاک
 وہ بت کیا جو صومعہ تو تار جہان
 ہم سوختہ دلون کی جلائے سے فائدہ
 بزم نام میں ہوا ہون تو رسوا ہوا ہی یاد
 میں کہ چکا ہوں قیمت دل بوسہ تم کو
 زندان کو ای خون لٹی جاتی ہیں کوہ و
 کیا ایسا شک نام ہی کیا ایسا یاس وضع

لب جان بخش یار کہتا ہے
 گل سی کس آن سوی کہتی ہیں
 پس باہون فلک گرد ہے
 شہر آشوب سری و شہر ہی
 نہ بود یکسر خجے انجان
 میر سوا سرشان کو ہے
 کر رہی ہیں وہ مجھ سے عہد و
 دیکھ لو جان کا نکلنا سے
 تیری شہر ہی میری سونی

لب جان بخش یار کہتا ہے
 گل سی کس آن سوی کہتی ہیں
 پس باہون فلک گرد ہے
 شہر آشوب سری و شہر ہی
 نہ بود یکسر خجے انجان
 میر سوا سرشان کو ہے
 کر رہی ہیں وہ مجھ سے عہد و
 دیکھ لو جان کا نکلنا سے
 تیری شہر ہی میری سونی

[illegible]

مستو تنکا ڈوبے بعد نماز پیرناک ہو
گرم اس قدر نہ کہ ہے کہ بس جلناک ہو
کون ایسی نماز میں سے اندیشہ ناک ہو
دہو دہا کرنا گاہ تری خوب پاک ہو

ای نطق دل ملتیوں نفس شریسی
کیشم سے نہ باولی کہتے کی زناک ہو

مائے مشاطہ کو ملو تو بین اکثر گیسو
 ووشن مبارک کو ہوئے دوہر گیسو
 اوہیں سانپ رکھے نہیں ہنتر گیسو
 نظر آنے لگے تجھ کو ابتر گیسو
 خاں خضر کا بن جائین مٹا کر گیسو
 رہ گیا معجزہ حسن سے منک گیسو
 ایک تشارکی نیت میں ہنتر گیسو
 مائے میہ مون قلم آگے چو کر گیسو
 کشتی می کے پئے ہوئے لنگر گیسو
 تیرے سیر چڑھ کے زمانے کی جو پڑ گیسو
 گنج عارض کو سر تنیں دم بہر گیسو
 نکلے چٹھا ہے اوی صورت از در گیسو
 گیرے رہے ہیں رخ کو اکثر گیسو

کتاب نمائندہ مزاروں
گل سب سے

اینڈ اکوین بڑی ہوئی تاج شہر چین سے
 اوس شعلہ فوکی کسکو ہلانا لکھتات
 کیا طاقت ستر کہ نہیں ہے دماغ ناز
 بوسے رولا کتا چمکور رولا تا ہوں س نے
 مستونکا ڈہیر بعد نماز یر ناک ہو
 گرم اس قدر نگہ ہے کہ بس جلا کر خاک ہو
 کون ایسی ناز میں سے اندیشہ ناک ہو
 دہو دما کر تا نگاہ تری خوب پاک ہو
 اسی لفظ دل میں نہیں شریسی
 کہ شہر سے نہ باولی گئے کی ناک ہو
 اب بیاختہ بنتے ہیں بگڑ کر گیسو
 گٹ گئے کوئی نخت سے بڑھ کر گیسو
 ہیں ملا تو نہیں رکھتے عمل اپنے روکا
 کسل گیا کہلتے ہی موباف کی شیرازہ سا
 دو سن ناز کو ہیں کیوں کیوں ہو جو جو
 شمع عارض ہو اٹھتا دم نہیں دیکھو
 رونق اسلام کی بقیہ و دولت ہو بڑھ
 ہاں بیگانہ شانی کا جو انکے سوار
 ہاں ساتی نہ بناؤ تھے دم بادہ کنسی
 تیرے منہ لگے کیا خنہ سید نے انہیں
 مال مارا ہی تو کیا سانب بنو بیٹیوں
 دلکی جو ری کی عبت درخشا بہت
 دل کیوں شک سے ذرات پریشان رہے
 مائے مشاطہ کو موافق ہیں اکثر گیسو
 دوشن برابر کو ہوئے دوہر گیسو
 اوہیں سانب رکھتے نہیں بن کر گیسو
 نظر آنے لگے عجوبہ ابستر گیسو
 خال خال کا بن جانیں سمٹ کر گیسو
 رہ گیا معجزہ حسن سے بن کر گیسو
 ایک خسار کی نہایت بن کر گیسو
 مائے سیر ہوں قلم آکے چو کر گیسو
 کشتی ہی کے لئے ہو گئے لنگر گیسو
 تیرے سیر چڑھ کے زمانے کو چو کر گیسو
 گنج عارض ہو کر نہیں دم بہر گیسو
 بچکے پٹھا ہے اوسی صورت ازور گیسو
 گیرے رہتے ہیں رخ کو اکثر گیسو

ہوئی ہر آئی ماے رقیبہ یمن ہیکر
جوشِ خوں نہایت اوٹھا یا سرِ سوچ
مضمونِ ماندہ باندہ کارِ قریب
ہر بار کھول کھول کونقارہ کے

وہ بت اور ایسا کام ہے جس کی زبان کو
بس آج سی سلام ہے ناموس فرنگ کو
ملک سخن ہیں لائی تین اہل فرنگ کو
بلبل اور تاجہ نہ کہیں اس کے ٹونگ کو

اوسکو سکوت ہو گا غم قتلِ نطق سے
خاموش شمع ہوگی جلا کر تینک رو

علم جو قتل کو شمشیر جو ریا کی ہو
 جس میں بحث جو رنگ رخ نگاری ہو
 وہ مسنیاں ہنسن لکھی ہو ترکس شمالا
 عجیب لطف ہو زیور سے قد نازک کا
 صبا جو چہرہ ہی ہے چمن میں سنبھل کو
 نسیم سے ہی مکدر دماغ نازک یار
 کسی میں انہی تباہی کا پہر سب ٹھہراؤں
 میں تیری آنکھ کو طفلی سچی سمجھتا تھا
 صفائی عارض گل اسکو آئینہ دکھلا
 ہمارے ہاتھ سر اسرہ میں یار گل خوردہ
 وہ اور مجھ سے کہیں عدہ نہیں تھے تھے

ہزار کی ہونہ گشتی نہ دس تار کی ہو
اڑی یہ شرم نہ گیت ہوا بہار کی ہو
جو کی ادا ہو تو اوس کے خمہار کی ہو
ز شاخ گل کوئی گلشن میں نہار کی ہو
یہ ہم و رشک مجھ ہے نہ زلف یار کی ہو
شمیم گلن کہیں ہم اثر خمہار کی ہو
گلہ نہ تر اشکباتی وز گار کے ہو
قریب ہے کہ یہ آشوب وز گار کی ہو
صبا جوتا ہے اوس نف مشکبات کی ہو
ترے گل میں جو دالین بہار کی ہو
کہ رات بہر اسی تکلیف انتظار کی ہو

تم اوس گلی میں بھجیو سیکو لطق یہ ہے
نگاہ یاسن سہری خسان میدوار کی ہو

قَالَ تَوَلَّوْا فَمَا يَتَّبِعُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ رَاٰى سَعْيَكُمْ

[illegible][illegible][illegible]

بہارِ ناز و گلِ شیریں
 گلشنِ بہارِ گلشنِ شیریں
 گلشنِ بہارِ گلشنِ شیریں
 گلشنِ بہارِ گلشنِ شیریں

یار آتا ہے خدا جانے شبِ غیرِ یمن ہو
 آستانِ یار پر ہونا صیبا کی نصیب
 تو کرتی چیز کو بھی چیز نامی قطعہ نواز
 ہوتی بندی کی طرح قارچی ہر قدم
 انی قناعت توئی مازِ او کی خبر ہو کر
 صاف رخ میں نہ گھبرا کر نظر سے لگا
 شوقِ جوشِ لب و لہو خوشی نہایت
 دھندلے میسوں ہمارے ہر پہلو پر
 کیا اتنا میری نسبتِ غیر سے کہ

روح جاتی ہے لئے لکے استقبال کو
 خاکِ دریا جِ شرفِ جنتی بلِ قبال کو
 کردیا زینتِ وہ رنگِ حسنا جال کو
 دیکھتی چلتے اگر کسرا اپنے چال کو
 دیکھی اٹھی گردِ پا سے ایک نال کو
 اس سے غافل نہ رہا ہر حال کو
 اور فانیِ عمل کا پاؤں پر لڑ
 وقتِ فکر کیلئے نہیں ہاں کو ہمار کو
 کیوں بائی آگے کیا سوچی ہواں جا کو

دو قدمِ کلیف کی کو اجازت دی جو تار
 دیکھ کر جو جاکے انی نطقِ خستہ حال کو

سہجے سودا سے یار کر نیکیو
 غیرِ مجبورین وار کرنے کو
 اس طرح کا حسین جیسے تم
 وصل کی شے ہو تو نہ ہو
 سونے کے ایدل آگ لگتے ہو
 لی چلی بکودل کی بیباک سے
 بد بلا ہو شبِ سیاہِ فراق
 جلد جانے سے اور کیا مطلب

دل ہی چاہے پیر کرنے کو
 آپ بہن مار مار کرنے کو
 کسکو ملتا ہے پیر کرنے کو
 دن پر اسے شکار کرنے کو
 رات بھر یار یار کرتے کو
 کوئی جاناں میں خواہ کر نیکیو
 عامل کی حصار کرنے کو
 آئی تھی پھر اسے کرنے کو

۱۲۱
 کرب و غم سے دل کی ہر بات
 ہوا دلِ شادمان کی ہر بات
 نغموں کی زبانیں ہر بات
 نورِ شادمان

ابلیسی کی دیر دل کو
 دیر دل کو دیر دل کو
 دیر دل کو دیر دل کو
 دیر دل کو دیر دل کو

۱۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 کچھ اور کچھ لکھنا ہے
 ۲۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۳۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۴۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۵۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۶۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۷۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۸۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۹۔ یہاں سے لے کر آخر تک
 ۱۰۔ یہاں سے لے کر آخر تک

[illegible]

عاشقانه به میرزا ارسلان
نظم به سحر خیزان

شہین ہوا میں جان بلبوس تگر
 ای سلطان باغ امی ہوا وں گل بند کوسا
 بعد فغانی سے تعلق نہیں
 رہنا جگر نانا اونسے یہ پناشت وصال
 دشت جوتکو جانی میں نامی غش انوع
 بخشتہ میں جو تیج محبت میں ہر جا
 وہ نسل نہاں حسن کا یہ نخل باغ کا
 چلے فغان کسی یہ بکیرے بند میں
 کیونکر گلے کا لون نہ وہ لاس کیجے آب
 پرویز کو بھی عشق چکاسے ذرا مزہ
 اوجہ پری بنے ہوئی جانی میں سیر کو

جائزہ فغانی شہر کے سرکار کے لئے
 جیتے جانے والے ہوئے۔ یہاں سے
 سزا تیار ہو کر جان وں کی سزا
 دو سال کی سزا ہو گئی۔ دو سال
 کی سزا ہو کر تین سال کی سزا
 ہو گئی۔ اس لئے کہ اس کے ساتھ
 ہی اس کے ساتھ اس کے ساتھ
 مقرر نہیں ہوئے۔ اس کے ساتھ
 جلیان ہو کر اس کے ساتھ
 پہنچے یہاں سے اس کے ساتھ
 ان کی اس کے ساتھ ہو دیو ان کے ساتھ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

غرض کلی کے لئے ان مسرت ناکوں
 پر نہ وہ یوں نوزد نکالوں صورت
 حق تعالیٰ مجھ پر اقبال سکون
 چاہتا ہوں کہ چاہتا ہوں اس
 ناز و انداز میں جو ایک ایک
 جب یوں درختی پھوس کون
 جان کی تر کیا نکالوں
 تم کو پری لایہ نکالوں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

قیس سے ناحیہ سے ملک و بحث فن شوق میں
نطق تم بھی گفتگو کرتے ہو کہ میں کمال سے

ہر چیز فکر کو عرض برین سے سہا
ویدار وقت نزع وہ اگر کہ سہا
نکلیں در و دل کو بندہ نکلے
وہ اگر سوال وصل کا کیا اور اگر
کیا تیغ اوٹھ سکی گی مری قتل چھو
بھلی ہی کہ پڑی مری کشت امید
کیہ مجھ گناہ کار کو درخ بری نہیں
نیل میں کہ وہاں جو شہ جانتا
تیر کو شہ گوشت ابرو سے چھوڑ کر
اگر نہیں علم بھی ہے اور یہ شہ
کی کیا ہو رہا ہے اور یہ شہ
عین میں ہے اور یہ شہ
سوج شہ میں مری ہر گز نہ
صحبت راز قہ کی کب پار سہا ہو
نکلیں سیکہ بیدہ گروسی سے فائدہ

ایسا ہی بات چیت ہو رہا میں کہ
شہ شہ کی گفتگو میں کہ سہا
یہ جان ہی نکلیں گی آہ حزین کہ سہا
یہ جان کو کہ ہم ہی نہیں ہیں کہ سہا
چہ نہیں لگا ابھی ہے جو دم رہن کہ سہا
ہی برق و من نری نہ کہ سہا
جلنا جو ابھی خدا ہو تار حسین کہ سہا
وہ وہ تو نکالان لکنا اقلین کہ سہا
آہی دل کو مار لکنا کہ سہا
اچان جائیو نہ واسپین کہ سہا
لکنا لکنا ہی برابر نہیں کہ سہا
وہ لکنا لکنا لکنا کہ سہا
دنیا نہو گی جمع کسی طرح دین کہ سہا
ای جرح ہنہ رہا کہ سہا

یارو تھی کیا چہانی ہو ہی نطق کہ سہا
چوری چہی کار لہو پر وہ نہیں کہ سہا

لڑائی ہوئی سر پہ چو آئیے خوب کیا
 نہال صبح تھیں یہ ہوں گریبان پر
 بھی کوز رو گیا آسمین لگاواں غ
 شہید وہ جو مر کر دکھائے رنگِ فا
 جیجے جی تم نہیں مجھے جو صبر نہیں
 وہی کہو جو قصہ نہیں کہی کہتا ہے
 دران خانہ دل نور ویدہا شوق

پراسکا تذکرہ بندی کی رو پر لکھا ہے
 میں جانتا نہیں بخیر کیا ہو کیا ہے
 تمہارے سینہ نڈھال میں بک ہو کیا ہے
 جو جوٹ جای جھوٹائی مٹی ہو کیا ہے
 کے لاکیا مرغی دت کو تیری ہو کیا ہے
 خلات واقعہ تقریر دوہرہ کیا ہے
 کہ نہیں سکے سوا گما وہ شعر کیا ہے

منازلت اک نہ جبکہ میں سے
تو ناطق شکوہ عیث ہی ترا ہو گیا ہے

یہی تھا کہ جو خسار ملے لقا سے لیے
مختصر ذوالعالم ہونوں کہا کے لیے
گناہ کی گنجی ہے مری سزا اس کے لیے
حرم کو کب میں چلا تھا بودعا کے لیے
شب وصال کا گہر تھا ہر روز فراق
وہ اب میں ہوں گہر گہر ہو میں کل کل
مودت ایسے تو صحرای نجد کے کانٹے
مری نجات کو باعث بنوئے ظلم ہوئے
پلائی اونہیں ہی تا وہ سب تکلف ہوں
نہ اس کے تب کہیں اگر ڈھکی آتش گل سے

جلد کے آئینے پر جاوین کی جلا کے لیے
 بزدل تیغ لئے ملک میں باک کے لیے
 کرو شہید شہیدان کربلا کے لیے
 جو تیراں میں موجود دست و پا کے لیے
 ہم ابتدا ہی میں تھی تنہا کے لیے
 وفا ہے میرے لیے میں نباؤ خاک کے لیے
 قدم ہر ایک کے قیس بر بندہ باک کے لیے
 بہانہ جانتے کہ رحمت خدا کے لیے
 حریف نے کو نہر ائی حیا کے لیے
 چمن میں آئے جایا کر بن خنک کے لیے

۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

تو اسے کہہ سکا قحط عا جا با جو
 سہی گئی تھی تھی خاندان خوش آئے
 وہ ہی فصاحتی جگر چھ فقیر کا تنگی
 نگاہ ڈو کے دلین جگر میں تیری ہی
 شہر اسان چو نہیں گامہ کہ مر ساز وجود
 یہ خم دل ہی نکلتے کی یاد نکلتے ہے

کہ تیرے ہمیں میں قاتل قضا کلتی ہے
 اسی ہی خاک ڈرائی صبا نکلتی ہے
 پری کوئی نہ کوئی شکوہ نکلتی ہے
 کہاں سے ہاں کہاں میں نکلتے ہے
 مری بقا میں فنا کی ادا نکلتے ہے
 یہ آرزو ہے جو نیکر ہوا نکلتے ہے

وہ اور لوگ ہیں ہی قطع پر دعا والے
 ہماری منہ سے تو سکود دعا نکلتے ہے

نکالیں تب ہی نہ افس منہ بربان نکلو
 اونہوں تجربے عادت جی ہو قردی انکو
 عدد کی جو بہن جگر اونہیں کے ایما سے
 عدد کے جان میں وہ در پردہ ظلم کر دین
 نگاہیں ہوتی ہیں عشق کو دے لکھے پار
 یہ ہو لکھو غنم نراغ او کے کتوں کو
 ہوئی یہ شکل تری غم میں نکلتی والو کی
 گیا میں شکر مارا جہر کو مری کیا
 در آئین شکر کے پی میں لکھیاں غم کے
 اسی تو پاند کو دیوار میں چنچا ہوں
 کہانی اپنی ہی در پردہ ہم نشائیں کے

ستم شکر کچھ ہوں مفت آسمان اونکے
 مری جو لکھنی لکھ غم کے ناتواں اونکے
 یہ سب کہتے ہیں اسی جان تو ان کو
 مری متا نیکو ہوتی ہیں متحان اونکے
 بلا کہ توڑ کی میں تیر بیکان اونکے
 یہ میرا گوشت تمہارا ہوا استخوان اونکے
 نہ وہم کو جی ہی جسم ناتواں اونکے
 نشان پا نظر آتی جہان ان اونکے
 جمال ہی کہ ہا کہاں استخوان اونکے
 نصیب جا گین جو سو جا میں باسان
 کہیں جو ہو گئی قسمت سر قصہ خوان کو

۱۲۹

یہ دوسرے ہو

یہ دوسرے ہو... (Extensive marginalia in Urdu script surrounding the main text blocks)

[illegible]

نیمے بوجھنے کیا کیا وہ میں رقیبوں کے
 ہوا یقین نکلتی ہے یہوں سے شرم
 سب حبیب کی عورت کی نگاہیں لوگ
 یہ ہفت چرخ بلا کیا ہیں اور تمہا خلق
 مجال کیا ہی گلی میں ٹھیک سکین عاشق

جلیسوں کے شفیق اوہ کی مہربانوں کے
 ہوئی جو گال غضب میں ویشاںوں کے
 یہ کین کے غم کے حو کا فر سے استخوانوں کی
 تھمے تو مان گئے ہیں فرستے خانوں کی
 غضب کے باؤلی کتی ہیں پاسبانوں کے

مسیح کا یہی خلیفہ اور ان کے بعد کو
 شریعت کی ہر غلطی پر ان کے

مطلب کا سمجھنا ہے نکلنے نہیں دیتے
کرتے ہیں اوسے پال کی تعلیم و فاک
ہم وصل کی شب جب کبھی جاتی ہیں پر
یہ سونو ہم اس عشتیٰ دل پر شب وصل
ہر وقت ہر دل میں تری صورت کا تصو
ہر جوبہ پر آئندہ کو وعدہ ہی کرم کا
شوخی سے نکل جاتی ہیں غوش ہو یا
تاریک ہیں نہ رات اثرِ بخت سیر سے
سہلو سے ترے نہیں تیر ہیں و کو
سنسن بول تو لیتے ہیں سینو سے مقرر

شامت یضیون ہی گئی نطق پوری
بس ہجر کے دنگو می ڈولنے نہیں دیتے

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

سہ شہر نشان کی ذرا سیر دیکھنا
 غنیمت کی بند رہنے سے کہتا ہوں بس یہی
 محض اوداس کچھ نہ آمادہ مست ناز

وہ جانتی ہیں کہ میں جینو کہہ رہا ہوں
اوس نفع بہار ناز کی ہی بو بہرے ہوئے
گو یا میں خیر جام میں آنسو کہہ رہا ہوں

گیا ساتھ دی سکین کے مرے شہسوار کا
ای خطی ہیں تیرے یا بونہرے ہوتے

اب فخر جو پانید کی سستی آئی
بوی دلدار بی لائی بی پیغام صال
تجسس ایست دعا باب جایت نکلا
آج اوس شوخ نے کیا بند قبا کو سیر
آہ کی کس میں سکست سانس چہ جیسیر
دل بقولست نہ بہر گاہ کبھی جو رنکی طرف
یاد آتا چپ چپ کہ وہ آنا آجان
حانی کس آوری زنگ آوری سکا زنگ

سنہ گمازخم کا گویا کہ جہبائی آئی
ہر جہبائیوں تو میان باد ہوائی آئی
ناؤ کہ نقل و در ویر کی گنجی آئے
کیون تو ای باد صبا عطا میں ڈوبی آئی
حلق ملک کہ جگہ بیٹھی اڑتی آئے
شیخ جی سے طبیعت جد ہوائی آئے
ع کے ایام میں جہبائیات از میری آئے
دیکھی سوا لکڑہ کیا لالین ہولی آئے

دہر دیا عشق کی بھگارت میں قسمت کی او سے
کو کین جھوٹ گیا نقطہ تہ کی باری آئے

ہم فکریاں سے کچھ بچنے کی لڑکی ادا
میں زندگیوں اگر لکھتی ہے یہی
کھینچتے ہیں سب محفل
سکھائی جو کہیں میں پڑھی شاد سے

ادنی گرو کے گرامی دل کیسے اوسے
ترسی دوکان میں پریتخان گرو کے اوسے
جگائے خیلے ابھی سند جو ہم گویا کے اوسے
پڑھیں پھر تو سوادکی جو باؤں پڑاؤ

ابا کیلن
تا اور زیادہ
دو سے عین حسن ہوتا اور زیادہ
دو سے اور تباہ خدا اور زیادہ
دو سے اور تباہ کیا اور زیادہ
دو سے اور تباہ کیا اور زیادہ
دو سے اور تباہ کیا اور زیادہ
دو سے اور تباہ کیا اور زیادہ

<p>معاون اورزیاده</p> <p>وزارت</p>	<p>معاون اورزیاده</p> <p>وزارت</p>
------------------------------------	------------------------------------

خالت میں زندگی ہو اور زیادہ
 دیندہ بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ

منہ دیکھو نطق کا وہ بہا منہ دکھائیں گے
 جو تھر تھر نہ آنے کے رو پر ہوئے

نالن می قیہ خیر منا اپنی جان کے
 اینو کی طعن غیر فکی چشمک ہر آن کے
 رفعت میں کیا بیان کروں میں گمان کی
 فریاد عند لب بٹکتی ہے باغ میں
 سست و بلند دہرے ایسا ہونٹ کوس
 ششے سے بھی لطیف ہواوشوخ کا بدن
 آگے ہمارے آہ کے کچھ بھی نہیں ہے برق
 مچھ کے شمع جی کو نچھ میکرے کے فکر
 اسی ترنگ اسکے پاس سے خونے جہا
 جب کو لبوں تک فی کی حسرت ہی گئے
 پھر صاعقہ کمان جو گئی گرمی جہاں
 اوس جسم نازنین کی میں تعریف کیا کروں
 امین نہ ہونہر ارتواضع کرے عدو
 کب ہو سکے گا عمدہ برا یہ نیار منہ

نوبت ہے میرے بعد ترے امتحان کی
 تیرے لیے اوشنائی ملاست جہان کے
 جہت عرش کی ہے اور زمین گمان کے
 راہ اے صبا تادی اوسی گل کی گان
 پوچھو زمین کی تو کہوں آسمان کے
 سترخی گلی سے بہوٹ نکلتے ہیں ان کے
 یعنی ہلا مہا بھجلی ہے کان کے
 منظور نہیں کو ہے رونق دکان کے
 حالت ہے تیری تیج میں سو گئی باج کے
 دا حشر تا وہ آہ ہے نجمہ ناتوان کے
 بجلی بنے گی آم کی بجلی یہ کان کے
 دل کی گدازی اور لطافت ہی جان کے
 جھکنے کو اوسکی جان لچکے ہے گمان کے
 جن زہر گہری کے اداسی ہر آن کے

ای طعن بن پڑے مڑہ یار کے صفت
 رکھ لے خدا نے تو انکھاری زبان کے

دل کو شب فراق میں جب بیکلی ہوئے
 تصویر یار سامنے اگر کھڑے ہوئے

اوس شمع جی جہاں زیادہ
 دیندہ بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ
 دنیا دار بنی ہو اور زیادہ

۱۳۵

آہ و زاری چاشنی

ایک بار دہرے ایسا ہونٹ کوس
 ششے سے بھی لطیف ہواوشوخ کا بدن
 آگے ہمارے آہ کے کچھ بھی نہیں ہے برق
 مچھ کے شمع جی کو نچھ میکرے کے فکر
 اسی ترنگ اسکے پاس سے خونے جہا
 جب کو لبوں تک فی کی حسرت ہی گئے
 پھر صاعقہ کمان جو گئی گرمی جہاں
 اوس جسم نازنین کی میں تعریف کیا کروں
 امین نہ ہونہر ارتواضع کرے عدو
 کب ہو سکے گا عمدہ برا یہ نیار منہ

[illegible]

حسن علی کے ہاں روز و رات
 منتظر ہوں رہز روز و رات
 یوسف و زلیخا میں اپنے ہاں
 حاتم میں کہ حسین مجھ روز و رات

[Handwritten signature]

[illegible][illegible]

25

122

[illegible][illegible]

سنے تھے نعمت اپنی سرخوان کو داسطے
 تعویذ نقش باقی غنم آگیا ہے ماتمہ
 غربت میں آگیا جو وطن کی کسی کا خط
 اسے روزِ حشر نہ تہ درازی میں لبیان
 پیدا ہوا ہوں آج میں تیر کا آدمی
 کیا نسبت او سکی تیر سی نگین ہو
 جی بہرِ کُ خوب بخت کو سو لینے دیجئے
 ز قمار تیری بادِ ہساری بے چمن
 کشتہ جو آرزوئیں ہوئی ہیں قوائعِ دل
 حجتِ معلوم نہی تجھے علم میں نہیں
 اہلِ عدمِ نیو جیئے آئے کا کجہ سبب
 داغِ ضنون نے سپیل کٹا لکا تمامِ صہم
 اہلِ نظر بجاتے ہیں نگینِ نیاز سے
 کاستِ سی نگے سی اگر ہو تو کیوں ہو
 آئینہ لیے عارضِ نگین کو دیکھئے
 اگر حلاکِ بحر میں مردہ سا ہوں پڑا

ہو سکتے ہیں جتنے کہ زندان کو داخل
تسکین خاطر اجلِ فوجان کے واسطے
پسائنا وہ دلِ غمِ عزیزان کے واسطے
بینِ یعلیان شبِ بھران کے واسطے
آیا حریفِ سختی دوران کے واسطے
نرمیِ کھاتِ نیمِ مرجان کے واسطے
طولِ رانگنی شبِ بھران کے واسطے
تو خود بہارِ گلشنِ امکان کے واسطے
لایِ چراغِ گنجِ شہیدان کے واسطے
سچ بحثِ ایک طفلِ دبستان کے واسطے
آیا سرِ غمِ عمرِ گریزان کے واسطے
تیار کی قربانِ عریان کے واسطے
جار و بے مزہ درجائان کے واسطے
نورِ قمرِ ہلالِ گریبان کے واسطے
گہری نہ سیرِ گلستان کے واسطے
ای جانِ جانِ بنِ تنِ بجان کے واسطے

چین اور روس اور انکی تکیوں پر گڑھی ہو طاق

مل بن فروزش شاخ غزالان کے واسطے

کیا بی تقاہین عیش جہان خراب ہے

حالتہ میں ہے دور میں سانغ حیا ہے

149

جاءہ الف تانت کا کہو ماہی و زین
بیاضت جانتے

درین باب یافت چار
 محبت جانی و زمین چای
 نهست هستی و زمین تو
 دل کی گداز کی تو
 می ایستاد فلان کس
 کی ایستاد فلان کس
 کی ایستاد فلان کس
 کی ایستاد فلان کس

طوق و طغیانی کی بین طوق لغت عامہ میں
نہج مبین

[illegible]

یہ کہ یہ یوں ہے کہ کتنی تمہاری زبان ہے
 یہ کیا ہی سے خدا جانے کہہ کر کان
 نہ تو واسن ہی ہے اب گریبان ہے
 ایک سوت وہ مجھے جان کی بجان ہے
 ہر جیسے ہی شعلہ مزاج کا دریا بہا ہے
 جس کے گنج کے دو سناں نگہبان ہے
 چاہتے ہیں کسی وحی کا نہ احسان ہے
 سچ سی جس گہر میں ہوا سیب ویران ہے
 آج نقاش ازل میں ہی تو حیران ہے
 کیوں ایک گراں میں کسی گہر بیکان ہے
 زلفِ سناں چند دلوں خود ہی پیش آتا ہے

دوم سیم و چہ گنی سین رات ہی تنہائی ہے
نظر ہاں ج نہ دل کا کوئی ارتاب ہے

ہر بارہ و بختی بین مگر آہر ساسے
ہیں ایک ہی تہہ پیری کی کٹر کچھ
تہہ بہی پلانی وہ دم نزع نہائی
سمجھیں گے وہی لوگ ہی جو کہ حقیقت
سیری حسین ہوتی غم دلداری جو
کسا شان الہی ہو کہ بندے سے دبا ہے

ایسے وہ لڑاکا ہیں کہ لڑنے میں ہوا کی
ہستیا رہیں آبی آواز و مناسے
پیاسی ہی گلی شربت دیدار کی پیاسی
بے پوچھے نہ کہے یہ مرا اپنے قصاسی
نیت نہیں بہرتی بہ فریاد غدا سے
وہ بت کہ جو ڈرتا ہے نہ تھا قہر خدای

موسمی

صنای کیمبر صلیح ہے
عراقی ہے صلیح ہے
خاتمہ شاہنشاہ کا
ادب و کرم کا
مہر معنی کا
لیبی برود کا
اگر صلیح ہے ناہ صلیح ہے
صنای کیمبر صلیح ہے
عراقی ہے صلیح ہے
خاتمہ شاہنشاہ کا
ادب و کرم کا
مہر معنی کا
لیبی برود کا
اگر صلیح ہے ناہ صلیح ہے

[illegible]

چنانچه ای آرام فرمود که زمین
مردمان را بدو دوا بخش
ای شون چون ملک
چنانچه ای آرام فرمود که زمین
مردمان را بدو دوا بخش
ای شون چون ملک

انکار و نکتہ برق جبل طور سے جیسے
صاحبِ بہت اچھے ہیں مگر میں نہیں
ہر وقت تصور ہے کسی گل کی جو قد کا
پریت وہ ملا ہیں جو لکڑی کے سدن

جو لوگ ہیں و شوق تری دیکھنے والے
 بہ ایسے بندے کا خدا کا سر نہ ڈالے
 یہ ویدہ ترین مرے شہر تار کو تھالے
 کر دینگے برہمن کو قصائی کے حوالے

خبر نطق کی سیوہی وفادار نہ گئیں
سب گنتی گناہ کو بہن یہ جانو وا

مجموعہ کے رشتہ کے لئے حوالے
 ساغومین کے بارہ گل رنگ لہو ہو
 صاحب بین جمین حسن میں سب کی زندگی
 اے بت یہ تری ناشقوائی نہیں خیر
 بوسے نمکین رخ کی طرح ویسے کی بکے
 بت ظلمت کرنے کے مجموعہ کی طرح
 وحشت میں میری ساتھ کبھی چیز نہیں

اوس شجرت گل سے کوہِ بلبل نونہ پا
قسمت ہو میری تاک میں انخیزِ برون چھا
حلقے ہیں غلامی کو نہیں کانوچین با
جائیں خدائے کین فریاد کو ناے
شے کے بھی کھلوائی دو چار نوا
کچھ کی طرح دینے سے جائیں نہ نکالے
تا رے نہیں تیر کو ہیں بازو چھائی

ای نطق مضامین کیے استغاثین پیدا
کو دین جو زمینیں تو بہت گنج کھالے

کیا جانتے ہیں اعلیٰ شکر ہمارے لئے
اسے خیرت ہمارے رخ کے روبرو
شکر سوال پورہ ایسے ہیں مجھ کو
یوسف کو نسبت اوس بت پرستوں کی

جو سے میں تازہ لطف ہی ہر بار کے لیے
 جو ہیوں ہے وہ داغ ہی گلزار کے لیے
 و موند ہے کوئی تو منہ نہیں قرار کوئی
 انہوں جنس نہیں بازار کے لیے

[illegible]

دولت آباد

دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں

آہی بہا رب کی برس خار کے لئے ہے
 بے پردگی ہے پردہ مرے یار کے لئے
 خالی دو جام شربت دیدار کے لئے
 بوسہ مرے کی چیز ہے مکرار کے لئے
 تجویز کو کین ہوا بتکا رک کے لئے
 تصویر میں کئی درو دیوار کے لئے
 دو چار ہندیاں ہیں سگ یار کے لئے
 پہونکاتے طور گر مٹی بازار کے لئے
 سر پہ ہمارا زانو و دیوار کے لئے
 سوسے کر مٹی شعلہ و دستار کے لئے

دعاؤں سے نہ کیا ہوں میں خوشی تو ان
 آنکھوں کو بند کرتی ہے شوخی میرے حسن
 آنکھیں نہیں آئے کچھ مشتاق لای ہیں
 سکر اور باتوں کی چوڑ و تنبہ اس
 خیر کو ہر بوسہ شہیہ میں کیا پسند
 کر کے کو تیرے حیرت عشاق سے سما
 مجھ میں مابھی کیا جو مجھ کو کہا ملگی
 اس کی پناہ شرارت سے حسن کے
 اس کے اوٹھا جو غم میں تو اوپر ٹپکتے یا
 خدا کہ درد سر ہو کم اوٹنا ہی خوب ہے

دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں

ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے

یہ بھی معلوم ہے کہ اپوسکی عزت کیسے
 تیری تاثیر ہے اسے جذب محبت کیسی
 چشم بدور ہے مگر ہی ہونی ولت کیسے
 جب یہ جمع ہے مری جان تو خلوت کیسے
 ہم لینے جاتے ہیں دیدار کی حشر کیسے
 کیسے لینے کی سکت اوٹنے کی طاقت کیسے
 غیصے ملنے کو مل جاتی ہی فرصت کیسے

غیر کے ساتھ مرے جان یہ خلوت کیسی
 کیا وہ بیٹی ہی رہے ہیں اب غیر کیاس
 غم سے جیت رہے ہو امین تو وہ فرما کیسے
 بد دماغی خفگی شرم و حیا ناز و ادا
 آگیا آنکھوں میں ہم یار نہ آیا دیکھو
 یہ بڑا ضعف کہ ہے سانس لینے شہوار
 مجھے دو بات کو ہیں آپ عظیم نصرت

دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں
 دو عالمہ عزیز ایک دوسرے کے لئے ہیں

ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے
 ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے
 ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے
 ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے
 ایسی خط درود کل ہی تباہ مرا کلام
 ہے آہ کا اثر مرے اشارے کے لئے

بہن خرمیون جہنم میں رہیں
 جہنم میں رہیں جہنم میں رہیں
 جہنم میں رہیں جہنم میں رہیں
 جہنم میں رہیں جہنم میں رہیں

جان سے
 خزانہ نوبہ سلسلہ علی
 خزانہ نوبہ سلسلہ علی

کیا کہی مہر سے دیکھا نہیں شمع کا سلوک
 پونہ خال کا می طرح پڑا ہے لیکھا

نطق جسکے مین غم بحر سے مر مر کے بچا
 اوسے آنا ہی پوچھا ہے طبیعت کیسے

اوست کہ چھپا ہے خدا کی پناہ ہے
 منزل کا اشتیاق بزرگ نگاہ ہے
 وہ چوری چوری کیتوں میں رہیں
 کی بحث رنگ قطرہ خونیں سرشت ہے
 ذوق جہاں نغمہ بادہ جسے نہو
 کیسا جفا میں نام نکالا ہے آپ نے
 مضمون عشق کا ہے لکھا سطر خم میں
 چلیے بڑا دیکھئے میدان خس میں
 بوسہ لیا ہے دیکھئے کیسے حسین کا

محب میں جسکے قتل نکرانگاہ ہے
 اوٹھا اوپر قدم کہ اوپر قطع راہ ہے
 جو رہی مہی سی سے اوپر دم و راہ ہے
 بیوجہ کھینچو کھانہ میں منہ سیاہ ہے
 انسان ہی نہیں ہو وہ مردم گیاہ ہے
 اچھی حضور چاروں طرف واہ واہ ہے
 شمع ہے دل جو داغ ہے مہر گواہ ہے
 سنتے ہیں آج لیلیٰ مجنوں کا بیاہ ہے
 حسن عمل بھی ملے ہے یہ گناہ ہے

صد حیف تلخ ہو گئے ای نطق زندگی
 سمجھے تے کوئی چیز فریاد چاہ ہے

قابل مراد ہی صنم کج کلاہ ہے
 ڈھاتی بن قمر لطف سے لوگوں کی جان پر
 نکلی جو آنکھ سے تو مژدہ بن کر رہ گئے
 باتو یکن فہ مزہ کہ میں نسیم کان کو

شاد اوست کا غمہ ہے عشوہ گواہ ہے
 بیٹھے چہری حضور کا مٹنی گاہ ہے
 کیا ناہ ان آہ ہماری نگاہ ہے
 وہ رخ شکفتہ یہ کہ بہشت نگاہ ہے

میں میں بے غای کے مری خان سے
 جھپکے کدو اسکان سے
 جھپکے کدو اسکان سے
 جھپکے کدو اسکان سے

۱۴۷
 بھاری سے نقد دھت زرد سے
 ہر پیر کے شمع کیسے ہو
 ہر پیر کے شمع کیسے ہو

کی پردہ زلف پر مڑوں نطق
 ہوئے واقف ہو مڑوں نطق
 ہوئے واقف ہو مڑوں نطق

دیکھا دیکھا دیکھا دیکھا
 دیکھا دیکھا دیکھا دیکھا
 دیکھا دیکھا دیکھا دیکھا

یہودیہ و عیسائیوں کے درمیان سے
 زنی کوئی سب سے پہلی بیان سے
 خدا کے لیے تو موسیٰ سے
 گلوں کا رنگ بدلا ہے قرآن سے
 یمن پہلا ہو گیا بارگاہ سے
 لکھنؤ مرزا علی گڑھ سے

ملے تھیں کیونکہ ہم ایسے تھمکر روکنا چاہتے
 جب تک کہ حسن جانے والی ہیں ہرگز
 دام میں نہ آئے کہ چل نہ آئے تھمکار
 تو یہاں شاہ کشور خوبی ہے اسی ضم

پاس فانیات کی بیچ ہی نہا ہے
 یہو لہے غریب کو دو دو کو چاہ ہے
 کیا جانے کون کون ترا خاک اہ ہے
 ناز و ادا وغرہ و عشوہ سیاہ ہے

اس کا علاج کیا ہے کہ اذ کو ہی شوقِ قتل
مانا یہ معنی نطق کہ تو بیگناہ ہے

ہے ہارنہ اکت سحر گرافی مرئی ل کی
 یہ بات کہی تھنے تو جانی مرئی دل کے
 سن لو کہی فرصت میں کہانی مرئی ل کے
 لیکن لگی آئی بھجانی مرے دل کے
 تو مجھ سے یہ یاد نشانی مرے دل کے
 تھی زور و غم اندو کہانی مرئی ل کے
 سن میری زبانی تو کہانی مرئی ل کے
 پروانے کر سن مرثیہ خوانی مرئی ل کے
 تو نے تو کوئی بات نہ مانی سکر دل کے
 تب دیکھی کوئی شکار نشانی مرئی ل کے
 بلکہ مختصر ہی عمر ہونشانی مرئی ل کے

شاکی ہی گزشتہ سوجانی سڑکوں کی
 قصہ ہی نصیب کا کہانی سڑکوں کی
 تسکین بہت سہل ہے جانی مرنے لگی
 بس آگ میں آگ لگانا اوسمیں آیا
 اندکھبان مجھے بھول نہ جانا
 سن سن کی وہ بید رہی فریادیں
 پتی ہوئی جبکہ بہت ہی خوب کہیں
 سمجھوئے کورین کٹری ہو کر سب زم
 ارمان مری جی کا کہے ایک نہ نکلا
 جب زب عشق میں سر گرم بنان ہو
 بان دیکھ کوئی فطرۂ خون چمڑا ہو

عاشق سو مراد شعر انطریق میں ہی ہون
بین رو بہر ہی شعر کہانی مرے دل کے

۱۴

5

[illegible]

حال دل جو نہیں سنتے ہیں تو شکو کیا ہے
 کل حسینو نکاحی شیوہ سے شکو کیا ہے
 اہلکے حید نے لگاؤت خاتم تجہ سے
 فسخ کردوں ہی جیہت جو بکائی گہرین
 کوئی خود رنگی شوق سے آشنا ہو چے
 عشق بازی ہر لڑکین سے ہی پی باری
 دوسری مرتبہ پہ ناز واداسی دیکھو
 غم کو بوسہ دیا اور وہ مجھ سے بولے
 آپ کا عاشق شیداہ تر تیا ہی پڑا
 غلو غیر سے میں کون کون کئے والا
 او کو تمہید خوشی کی ہی ہنسی کے تقریب
 سیکہ لی ہو گئی مئی سے باتیں و چار
 مجھ سے عاشق کا کلاریت رہا ہے ظالم
 بلبوس جسکے لیے بیٹے میں منہ کھول ہوو
 بنکے پر ایک لے کو او تو خون فی نوڈا

ابھی کم سن ہیں کیا جانیں تم کیا ہے
 ناز مجا جو وہ کرے ہیں تو بجا کیا ہے
 ہم نہیں جانتے ہیں تہ کا سونا کیا ہے
 اے برہمن میرا کچے کا اراد کیا ہے
 کہو کے دیتی ہو جو محکوتے ملتا کیا ہے
 اور مجھے نہ کہی کیسین شا کیا ہے
 خون بہا اور شہیدان نگہ کا کیا ہے
 آپ ہی کیے مروت کا تقاضا کیا ہے
 آئی دیکھتے چلے کہ تماشا کیا ہے
 خود ہی سن لین گو وہ سن بنا چر کیا ہے
 یہ راج بے کیا یہ مار و نا کیا ہے
 جسکا آوازہ ہوتا سا وہ سیجا کیا ہے
 سخت نادان ہی حیران ہون کر کیا ہے
 بولے اس لک ہے یا منہ کا نوالا کیا ہے
 شیخ صاحب سوارش کے چور کیا ہے

جادو راہ وفا ہو دم جو تو جیوں
 نطق کیا چرین کاٹے مجھ کہنکا کیا ہی

جائی وہ گل جو سیر کو گلشن مہک پر
 دل بہر گیا جو در سے آنسو ٹپکے

۱۴۹

(Marginalia in Urdu script, including phrases like 'نہیں جانتے ہیں تہ کا سونا کیا ہے', 'خون بہا اور شہیدان نگہ کا کیا ہے', 'جائے وہ گل جو سیر کو گلشن مہک پر', 'دل بہر گیا جو در سے آنسو ٹپکے', and other poetic lines.)

دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر

گیسو شال دست شکستہ لٹک پڑے ہنس دیکھتے کہ زخم جگر میں نہک پڑے بے عنقریب کہ لطافت ٹپک پڑے غنچہ چمک پڑے عمن گل مہک پڑے بے تشبہ ال پر کے منہ سے ٹپک پڑے میوگر سیدہ ہوئے حین میں ٹپک پڑے ٹھوکر لگا ہی یار نے تو پھر سسک پڑے تجھ پر بال خون غریبان فلک ٹٹے شانے سے کاش دیکھا دوپٹہ اٹھک پڑے	یہاں بہت دنوں کو یہوسکی سزا ہے قہر و جھگڑتیں تم کو رکھ چکے ہیں زخاں یار دیکھتے جوش شباب میں آتی ہی اونکے آگئی گلزار میں بہار مجھے جلاوت لب شیریں اگر سنے تابخ صنم سے ہوا کار آفتاب ششوعین خم میں ہی ہی ہی پرتلاقی پیوند ہو زمین کا تو خاک میں لے باز و کین کیلے کہ کیلے پردہ تمہارے
---	---

دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر

وہ دیکھیں اور ہمارے چوڑا کر دی گئی میری تو تو بڑی ہے نہ چاٹا کر دی گئی روٹھا کر دھن اور شاہا کرے کوئے بس اتنی بات ہی کہ تھا ضا کرے کوئے اونکا دماغ اور اوٹھا کرے کوئے سر پر ایسے وار کے چوڑا کرے کوئے لیکن اثر کا مجھ سے اجاڑ کرے کوئے بند تھا کاش یوہین کرے کوئے	کیوں نہ ہی اثر کو تھا کرے کوئے کہتے ہیں وہ جھاکا جوشکو کرے کوئی میں حواس پنج سے اونکو یہ توقع ہے بوسی کا وعدہ کیا ہی فاکا اسید کیا اپنا بی ل سہل نہیں سکنا کسی سے آپ گو مرغ خوشنوا نہیں اس کام کا تو ہوں اس ضعف میں بھی لی کروں کم سو کم ہوں تا تیر موز دل ہی ہو گری زیادہ ہو
--	--

دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر

دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر
 دماغی کوئی نہ ہو کہ جان بوجھ کر

ہم جسے سنے نہ ہو کہوتا یا کرے کوئے
میں بھی بنا ہوں کہ تماشا کرے کوئی
ہو میں کیسے آنکھیں نگار کرے کوئے

ابھی نطق مان کر کیونکہ غرض اس تھے اور یہی
چڑھتی ہیں جیسے نے سہی کہ جیسے اگری کوئی

پر دل میں جسے خون ہی گیا کر ہی کوئی
 سنجھیں گے ہم میں ان بہن رسوا کر ہی کوئی
 فیضی سنی لاکون جو شکوہ کرے کوئی
 پہر چاہتی ہیں ہلکو ہی چاہا کرے کوئی
 مان بد گمان ہو کر نہ پروا کرے کوئی
 اپنی طرف سے چاہے نہا کرے کوئی
 اسکا نہ پڑا ہے کہ چھڑا کرے کوئی
 اچھا نہیں سنتی مداوا کرے کوئی
 اندھا کرے کوئی کیسا کرے کوئی

سویوسی منطق لیجئے پروں نہ کیجئے

اسمیں بھی مزہ ہو تقاضا کری کوئے

فان کو رحم آیا مائتہ اوٹھہ گز کی پابے
رو نایہ تو ایدان دی و ہری پوہین
وہ جھگو گہر بلائین جاؤن تو بیوان جائین

میں اوسکو دیکھتا ہوں وہ مجھکو کہتا ہے
طوفانِ تمیزی پہ عشقِ شبہ کیا ہے
اونکا تصور کیا ہے تقدیرِ ناسا ہے

100

[Faint, illegible handwritten or stamped text]

ہو تو میں جبرئیل علیہ السلام سے کہوں گا کہ اسے
وہ شخص لکھیں کہ اس نے تو خود راہ راست

شوخ حسی سے زانہ لگا دیا کرتے
 غم میں ہم سب کو طاقت کی تمنا کرتے
 اگر غم و فکرا کرین در مروت شکست پہن
 جو ہے ہی تو ہی جیڑ ہی کیوں شکست
 کیسے غم نہ پہن کیوں نہ یہ جیڑ ہوتا
 جیت امن ہی میں شکست پہن تو امن کو
 جانی باقی ہی نہیں خوبی سمجھتا ہے
 نے نکلتے نہ اگر سو ہی جمن نہ نکلتا
 نہ سہی کہ یہی تریک جو طاقت ہوئی
 دیکھتا دیدہ رغبت سی جو تریک ہوئی
 سخت خضہ نے شب بحر میں ڈنڈا

ہم بھی محروم سہی کاش وہ پردہ کرتے
 سہوہ زانوسی اوٹھاتی ہی تو نیگا کرتے
 مجھ سے ایک کاش وہ برسات کا پردہ کرتے
 صبر آتا جو مجھ کی وہ تمنا کرتے
 ہم اگر سطوت و زبان کا محال کرتے
 ورنہ کیا یہ نثر سینہ ہی پیٹا کرتے
 ورنہ ہم رشک و رقیب آنچے گوارہ کرتے
 پہول کیوں سیکر طرف خندہ نہ بجا کرتے
 پیٹری ہی کو ہم اوس شوخ کی لاکڑی
 بس تفت دل سے ہم آئینے کو اندھا کرتے
 ورنہ تاجشرفے چین سے سویا کرتے

آئینہ دار نہ اون کے ہونے ورنہ ای نطق
آئینہ دیکھتے وہ ہم اون نہیں کہا کرتے

سید ادریس خان جاسانی ہے
 لودل آتا ہی لودل آتا ہے
 روح الیسی تلاش مجنون میں
 نہیں آئے کسی تصور میں

مضبوط کرنے سے جان جاتی ہے
جان جاتی ہے جان جاتی ہے
آج تک شہت جہاں جاتی ہے
اونکلی سیمین بھی شان جاتی ہے

١٠٠

ناتانی
بازویشنا چنانکه شہادت ہے
اس کو نسبت خلاف ہے
خلاف ہے

عالم سے طبع
جاری میں جاوے گا
نہ کہ صورت

من جہاں کہ خواہد

[illegible]

ابو علی بن سینا

پیشکش کنندہ

[illegible]

مگر اوس گلشن خوبی کی اور الائی بو
 مجھ کو بدنام مگر جوڑ دے میرا دھن
 ہم اونہیں آپ میں آنے نہیں دینا
 دل پوس میں خست کا کہیں نام نہیں

اج اتراتی نیم سوری آنے سے
 تھکوا ہی دست ہنوں پر وہ دہری لیا
 جام دیتی ہیں جہاں شرم دہری لیا
 نظاب کوئی نہ جیتی نہ مری آتی ہے

نطق اس کے کہ قربان کہ جیلہ کردن
 چوئی کو مری لب بے اثری آنے ہے

شرک حال بری وقت میں جاری
 تری بغیر جن میں ہے نہ یک مقل کا
 چھاپا پر دہ و جنت میں جنت کو پہننے
 کہے ہیں نقش قدم سو قدم پر پھول
 وہ بھیجے ہیں شب غم جو انیا غم پیسہ
 دیا جازیکو کا ندہ نہ اس نہانی سے
 سلیاس میں برلی کا چاند ہو وہ جو
 جبکئی وہ تو یہ آئی وہ جاری تو کیا
 وہاں ہی مری اشغلی کا اوکے سر

یہ کیسی تو بہین جالسی ہی پیاری
 مری نگاہ میں ہر پھول زخم کاری ہے
 یہ اپنی جامہ مری عین پر وہ داری
 خرام ناز تراباد نو بہارے ہے
 یہ طرز پیش انداز عکساری ہے
 گناہ کا زنجیر کی لاش بہارے ہے
 بناؤ اسکے لیے مری سو گوارے ہے
 ہمارا ہوش گریا رگی سواری ہے
 یہ جس نے زلف پریر و مری سوار ہے

خبر مانع کی لیتا ہی ل ترپ کر نطق
 بلند تا برباب موج بقراری ہے

یہ اپنا سر وہی ہو کر میں ہن خواری ہو
 نگہ کا حال ہو جو یہ جو ش زاری ہے

پہر اوس گلی میں وہی سر وہاری ہے
 وہ ایک موجہ ویرانی شکاری ہے

فرمانش بر قریب بیدار و قریب
 شکوہ نہیں قیاب نے جو کج کر کہا
 کر یوں نگاہ یاس میں حیرت کی لکڑی ہے
 ظالم نہ جان قصہ ہوا عدو قتل پاک
 بے الفت قاتی آپ کو تو ایک بات تھی
 آخونے سی تو تیرا نفل ہے یار کو
 امدادی لاغری کہ نہیں جسیر کہیاست

خود کجی ستم کہ کسے کہہ مزانے
 تیرے سکوت کا کہے مقرر گمانے
 مسرت دی تیر دوستی قاتل ذرا لکھ
 وامن ہے کینچنا ترار و زجرانے
 لاکہ آرزو کا دینا پڑا خونہ سائے
 یوں ہی سہی پسند ہے یہی لدا لکھ
 پیرا دیر رہا ہے پڑا دھونڈتا لکھ

پیلے میں تو ان حرفت ستم تھا شوق
 لیکن نہیں محسوس ناز اب ذرا لکھ

یہ چشم تر دل میں کتنا لوہے
 شرب تنہا سی سر خوش عدد
 تصور ہے کس گل کا لہجہ
 مری حیرت پر جلالی گئی ہیں
 یہاں بد بیان خرم خرم گنگے کے
 جلاتا ہے وہ مثل کردار شکوہ
 ظلمہ نظارہ تصویر باندہ
 کہیں کہیں یہاں ہی ہیں چین
 ذرا انوشا دیکھ کر میری دلکو
 تماشا کی قابل جوانی میں لکھ

بہری جگہ دو جام خالی ہو ہے
 مری ساغیر آرزو میں لکھ
 بہت آج داغ نہیں ہو نہ لکھ
 قیامت کا سنگ گامہ آندہ لکھ
 وہاں مار ہو نہ نگار بگلو
 کہا تھا کہیں نہیں تو تمہو لکھ
 تماشا کہ وہ ہر گزری روبرو
 یہ دل ٹوٹو فانی آرزو
 کہ تصویر اس لکھنی کی یار تو
 بہاروں پر اب گلشن آرزو لکھ

۱۵۷

خود کجی ستم کہ کسے کہہ مزانے
 تیرے سکوت کا کہے مقرر گمانے
 مسرت دی تیر دوستی قاتل ذرا لکھ
 وامن ہے کینچنا ترار و زجرانے
 لاکہ آرزو کا دینا پڑا خونہ سائے
 یوں ہی سہی پسند ہے یہی لدا لکھ
 پیرا دیر رہا ہے پڑا دھونڈتا لکھ

فرمانش بر قریب بیدار و قریب
 شکوہ نہیں قیاب نے جو کج کر کہا
 کر یوں نگاہ یاس میں حیرت کی لکڑی ہے
 ظالم نہ جان قصہ ہوا عدو قتل پاک
 بے الفت قاتی آپ کو تو ایک بات تھی
 آخونے سی تو تیرا نفل ہے یار کو
 امدادی لاغری کہ نہیں جسیر کہیاست

یہ چشم تر دل میں کتنا لوہے
 شرب تنہا سی سر خوش عدد
 تصور ہے کس گل کا لہجہ
 مری حیرت پر جلالی گئی ہیں
 یہاں بد بیان خرم خرم گنگے کے
 جلاتا ہے وہ مثل کردار شکوہ
 ظلمہ نظارہ تصویر باندہ
 کہیں کہیں یہاں ہی ہیں چین
 ذرا انوشا دیکھ کر میری دلکو
 تماشا کی قابل جوانی میں لکھ

بہری جگہ دو جام خالی ہو ہے
 مری ساغیر آرزو میں لکھ
 بہت آج داغ نہیں ہو نہ لکھ
 قیامت کا سنگ گامہ آندہ لکھ
 وہاں مار ہو نہ نگار بگلو
 کہا تھا کہیں نہیں تو تمہو لکھ
 تماشا کہ وہ ہر گزری روبرو
 یہ دل ٹوٹو فانی آرزو
 کہ تصویر اس لکھنی کی یار تو
 بہاروں پر اب گلشن آرزو لکھ

پہر تیرا تمنا ہی سہ شہر جفا ہے
 لکھے سی ہوئی ہیں کھن افسوس کمریخ
 امی مہر نور ترے جلو کی ہوا میں
 مت او کی پھر ہی نہ پری تب ہم ہمارے
 اوس گل کی ہی بو عطر گریبان قصوہ
 سو چاک کئی جبکہ مری لہنے گوارا
 بیباک کئی محبوب میں بخاندہ نشین
 یہ دل وہی ہلتا تھا فلک کی تری
 کر قتل مجھے ہو غیث اندیشہ دیت کا
 مان مانگے بوسہ وہ اگر بوسہ نہ دینے

ہر زخم کس نیش گل آغوش کتاب ہے
 بیدار و بختی کی یہ رنگ کتاب ہے
 جو درہ ہے روشن کی جہن بال کتابی
 پہلی تو حیا شہر تھی اب شرم جیا ہے
 مانند نسیم اینا نفس غالیہ سا ہے
 تبت لکھی سی شانی کی طرح رہا رہا ہے
 آخر ہی شہر کہ سستی ادا ہے
 مردہ سا جو اب صفت سی پہلو میں برآ
 مدین صبا کس اگر کوئی کہی یہ سی کوئی کہی
 توخت میں تمام کا موجود نہ رہا ہے

جب کہیں امی نطق وہی شکل ہے حاضر
 اب میرا دل تیرے مقصود رہا ہے

ہنگام خرام آپ کے نہیں یہ ادا ہے
 وہ آنکھیں دیکھتی ہیں میں منہ دیکھ بانو
 سمجھی نہیں جاتی کبھی اس جو رستم پر
 جیتے تو یقیناً نہ ملی شاک ہے مرے پر
 کیا جان نکال لی تڑپتی ہے پری پری
 کیا بات تمہاری لب شیریں کی مچانی
 اوس بزم میں عشرت ہو خرم ساز طرب کا

شکر ہے وہن نقش کف پا کا ہر ہے
 میں محو تھی میں ان زہر مگر مہر جفا ہے
 آخر کہیں اصنام میں تھی خدایہ
 زائد وہ تری حور کوئی طرفہ با ہے
 قاتل تری حور سہیل انداز قضا ہے
 وراو سکا جو دل میں ہے تو اوس میں کھا ہے
 تائی نی نالہ بھی مان غمہ کشا ہے

فصل دوم

[illegible]

۱۶۰
وکیلان انصاف اور انصاف
میں کیونکہ وہ ان کے
میں لائی ہوئی ہیں
کیا کہ وہ ان کے
ان کے ان کے
ان کے ان کے

کتابخانه

[Faint handwritten Persian script at the bottom of the page]

<p>سیدان تصور کاما جلوہ گوی او جو جاسے وہ یا مال کر تواریکی گشت گشت توئے کن خم سے قریا وہ جاری بیگانہ میں کچھ نفس ہے اثر اسے</p>	<p>لیکن اوس پہری گلائے جاسے پہرہ صفت نقش قدم وقت یڑا ہے یہ خوف قیاس کا کرن بول نا ہے یہ ہی اثر اورو اگر لطف ہوا ہے</p>
---	---

خالی کوئی بات اوسکی سر اسکی سین میں
غیر تو میں جانا نہ کو وہ سرگرم وفا ہے نہ

قبای پر جو گلوئی و شاد آئے بہتے
وہابی سر کو شمشاد پر ہی جہاں ہوئے
ہوا جو گرم فغان میں تو غوشوں کے
ہزار کہیں بہت شیخ نے نہ تھکے گے
عجب نہیں جو نہ چوئیں وہ صبح خستہ کوئی
وہ سیر کو جو طے ہر طرف سی ہی پیدا
فغان کی ساتھ جواڑے ہیں لگی گلاں
چراغ داغ جوانی جلے ہیں میری ایک
یہ شوق تو کوئی دیکھی جو وہ نقل میں
نہ ابرو دن پر ایسی ہی ہوا سقد بازار
باین خیال کہ نازک داغ ہے وہ شوق
کہاں تینوں کا منہ اور لب کو کوئی مان
اور او سنی نفوں کے مشاطہ نان بخا سپر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

شہید باز بڑا مین کے ہر طرف سیلتے
 ہر جا شہوت کا کماول تو سخت بانو
 ہر خیال اور دل کا وقت شانہ کشی
 وہ ہاتھ پتہ ایسیج بہ نہیں معلوم
 اوہ ہاتھ پتہ عجیب شوق دل و دست کیا
 شوق الہی یہ زمانہ حسن و جمال طہا

چلو مزاروں میں امن فرماؤ گناہی کو
غریب آپ ہی دل میں چوڑا گناہی کو
خدا کی اسٹیج پر ہی کو تو گناہی کو
میں بخودی میں ہوں گناہی کو
خدا کی پاس نماز گناہی کو
میری گناہی ہی بدن خیرات کو

کبھی تاج کرین عاشقوں کی یہی ہوتی ہے
یہ روسیہ میں سینوں کی سرور تھی ہوتی ہے

وہ شوخ رنگ روپ میں جو گل کی خوشبو
پیراوانے فرقت ساقی میں ہے
دشمنی تو ان صنف نازنین کے ہیں
پنچا ہوا ہے تارخ ساقی کی عکس ہے
یوں بیٹا پڑی جاتی ہے گھر جو آسیا
رگتا نہیں ہوں کیا دل پر درد وینہ لیر
چوٹی کو بیچ کر نکالی گی اوسکی اہل
فوج خزان کی دور سنا آنے والے ہے
صحن چین کو محفل نگین کار شک ہے

نو انہی نے جن حملی بلبل کی چوٹ سے
 وقت کی چوٹ خندہ قلعہ کی چوٹ سے
 ستر کے حربہ سے بیٹے گل کی چوٹ سے
 خورشید مری قلعہ مل کی چوٹ سے
 سینے پر اوسکے میری توکل کی چوٹ سے
 مجھ حیرن میں کیوں گل بلبل کی چوٹ سے
 سنبل پر آج یار کی کاکل چوٹ سے
 مدت سی شاہ گل کی عجب کی چوٹ سے
 جا رو بکشت پر آب کی سنبل کی چوٹ سے

ای نطق تو یگانہ ہی بزم سخن نیاز
اب شاء و تمین تیری طرف کل کی جوت

اب شاعر و تنین تیری طرف کل کی جوتے

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

144

۱۶۳

دو روزی که این کشتی را در راه بود
او نه گریه بود

[illegible]

<p>ہم اپنی بات سے ہی گلا گڑھ سکتی ہیں بے حیا ایک بوسہ تو بے شہرہ ہے کیا کیوں میرے ہاتھ آئین کی طالع پڑتا</p>	<p>دست بجا حضور کا وہن حسنا ہے دو گالیاں جو جرم سے ہی سزا ہے اسی ہمدم او سکی گیسوی خوش خبری</p>
<p>کتنا کہا تھا نطق سے جاننا نشان بان بان تو ہم سے کر گیا لیکن کیا سی</p>	

پیداوار فرین میو یونین تیرے واسطے
 جیت کہ بات ہی لب تازک کو با رہے
 ورنہ آتاپہ رکھو کہ کہے جنت پر
 یہ شکر ہے تو روز قیامت خدا سحر
 پتا نامی کہ گئے وعائے مستجاب
 تیرے گل میں بیٹھے کے سوا کون تجھے
 جلوے تری لطیف عالم کشف ہے
 وہ دیکھ تجھے خم ابرو کو دیکھتے
 جنت چاہے تیرا ہی ہے

<p>الف توتے ابن رتو کیا چاہتا ہی قطع بزنام ہووہ پروہ نشین تیرے واسطے</p>	<p>ایدل یہ غم مزی کی نہیں تیر واسطے ایدل تو لاکھ کو کہے اوسے جواب میں سو سو مزے قریب اوڑائی ہیں اتدن</p>
<p>بیں میوہ نامی خلد رین تیرے واسطے بس سوچ لی ہی ایک تین تیر واسطے بیں تلخ کام ایک عین تیری واسطے</p>	<p></p>

[illegible]

ای جسم روح ساتھ ترا کیسے دے سکے
 غم غمی کی لے رقیب سے بھی غمی یا ر
 بازار امتحان جو کیلے گا تو دیگی جان
 لطف خرام سے تو مشتق خرام کو
 ایدل سجدہ کشہ می میں بہک گئی
 کیا شکوہ دوستوں کا گلہ و تمنوں کا کیا
 لب غمی بند رکھ کہ دین گو ہی نہیں

چرخ اوسکے واسطے سے زمین تیرے واسطے
 کیوں چلے تیرے کیا میں نہیں تیرے واسطے
 تھوڑا سا لیں گے ہم بھی یقین تیری واسطے
 دو کار ہو گا عرش برین تیرے واسطے
 وزینہ نایتین تو نہ تین تیرے واسطے
 دل ہی جب زینتین میں تیرے واسطے
 ویسا بسم نکلیں تیرے واسطے

تو اور وہ تو دونوں میں رسوائی ہوئی خوش
 چلے میں نطق ایک میں تیرے واسطے

وہ مست ادا برقع اوٹھائی ہوئی آج
 ایسے بھی کیا میں جو اونہیں حرم آج
 معلوم ہے کہ جاؤں تو وہ چہرے کے بولین
 ظاہر دل کم حوصلہ کر دی خوشے کو
 ناتھوئی سائی کا تو احوال ہے ظاہر
 اندونہیں مجھ سے بیوجہ عداوت
 سچ سی کہ وہ بدخوب ہے پرای حضرت ناصح
 افشاں کرے کوئی مری دزدی دل کو
 ناکہ مرا کیا وقت قلع جسمیں اثر ہو
 محفل میں بہت شمع سی گرمی نہیں جھی

کاٹو نے جو سننے میں آنکھوں سے کہا جا
 پر مجھ سے بھی کچھ خوش قلع میں کہا جا
 پر مجھ سے تو مشکل ہے ذرا دیر کا جا
 ایسا نو دشنام کا بھی مفت مزا جا
 خود حسن کی شوخی ہی مگر پردہ اوٹھا جا
 لی لہجہ مرا خون تک لہجہ جو پیا جا
 بقتلای کیا تجھے جتنے ہی کو مہا جا
 یہ اور مصیبت ہی جو وہ نہ کہیہ مہا جا
 مان جان کی مجبور مگر حرم اونہیں جا
 اتنا بھی چہرہ رو کہ پیسے میں نہا جا

دقت زنی کی ہر خان ہوتی ہے
 دقت زنی کی ہر خان ہوتی ہے

ایک دین غم غمی کی لے رقیب سے بھی غمی یا ر
 بازار امتحان جو کیلے گا تو دیگی جان
 لطف خرام سے تو مشتق خرام کو
 ایدل سجدہ کشہ می میں بہک گئی
 کیا شکوہ دوستوں کا گلہ و تمنوں کا کیا
 لب غمی بند رکھ کہ دین گو ہی نہیں
 چرخ اوسکے واسطے سے زمین تیرے واسطے
 کیوں چلے تیرے کیا میں نہیں تیرے واسطے
 تھوڑا سا لیں گے ہم بھی یقین تیری واسطے
 دو کار ہو گا عرش برین تیرے واسطے
 وزینہ نایتین تو نہ تین تیرے واسطے
 دل ہی جب زینتین میں تیرے واسطے
 ویسا بسم نکلیں تیرے واسطے
 تو اور وہ تو دونوں میں رسوائی ہوئی خوش
 چلے میں نطق ایک میں تیرے واسطے
 وہ مست ادا برقع اوٹھائی ہوئی آج
 ایسے بھی کیا میں جو اونہیں حرم آج
 معلوم ہے کہ جاؤں تو وہ چہرے کے بولین
 ظاہر دل کم حوصلہ کر دی خوشے کو
 ناتھوئی سائی کا تو احوال ہے ظاہر
 اندونہیں مجھ سے بیوجہ عداوت
 سچ سی کہ وہ بدخوب ہے پرای حضرت ناصح
 افشاں کرے کوئی مری دزدی دل کو
 ناکہ مرا کیا وقت قلع جسمیں اثر ہو
 محفل میں بہت شمع سی گرمی نہیں جھی
 کاٹو نے جو سننے میں آنکھوں سے کہا جا
 پر مجھ سے بھی کچھ خوش قلع میں کہا جا
 پر مجھ سے تو مشکل ہے ذرا دیر کا جا
 ایسا نو دشنام کا بھی مفت مزا جا
 خود حسن کی شوخی ہی مگر پردہ اوٹھا جا
 لی لہجہ مرا خون تک لہجہ جو پیا جا
 بقتلای کیا تجھے جتنے ہی کو مہا جا
 یہ اور مصیبت ہی جو وہ نہ کہیہ مہا جا
 مان جان کی مجبور مگر حرم اونہیں جا
 اتنا بھی چہرہ رو کہ پیسے میں نہا جا
 ایک دین غم غمی کی لے رقیب سے بھی غمی یا ر
 بازار امتحان جو کیلے گا تو دیگی جان
 لطف خرام سے تو مشتق خرام کو
 ایدل سجدہ کشہ می میں بہک گئی
 کیا شکوہ دوستوں کا گلہ و تمنوں کا کیا
 لب غمی بند رکھ کہ دین گو ہی نہیں
 چرخ اوسکے واسطے سے زمین تیرے واسطے
 کیوں چلے تیرے کیا میں نہیں تیرے واسطے
 تھوڑا سا لیں گے ہم بھی یقین تیری واسطے
 دو کار ہو گا عرش برین تیرے واسطے
 وزینہ نایتین تو نہ تین تیرے واسطے
 دل ہی جب زینتین میں تیرے واسطے
 ویسا بسم نکلیں تیرے واسطے
 تو اور وہ تو دونوں میں رسوائی ہوئی خوش
 چلے میں نطق ایک میں تیرے واسطے
 وہ مست ادا برقع اوٹھائی ہوئی آج
 ایسے بھی کیا میں جو اونہیں حرم آج
 معلوم ہے کہ جاؤں تو وہ چہرے کے بولین
 ظاہر دل کم حوصلہ کر دی خوشے کو
 ناتھوئی سائی کا تو احوال ہے ظاہر
 اندونہیں مجھ سے بیوجہ عداوت
 سچ سی کہ وہ بدخوب ہے پرای حضرت ناصح
 افشاں کرے کوئی مری دزدی دل کو
 ناکہ مرا کیا وقت قلع جسمیں اثر ہو
 محفل میں بہت شمع سی گرمی نہیں جھی
 کاٹو نے جو سننے میں آنکھوں سے کہا جا
 پر مجھ سے بھی کچھ خوش قلع میں کہا جا
 پر مجھ سے تو مشکل ہے ذرا دیر کا جا
 ایسا نو دشنام کا بھی مفت مزا جا
 خود حسن کی شوخی ہی مگر پردہ اوٹھا جا
 لی لہجہ مرا خون تک لہجہ جو پیا جا
 بقتلای کیا تجھے جتنے ہی کو مہا جا
 یہ اور مصیبت ہی جو وہ نہ کہیہ مہا جا
 مان جان کی مجبور مگر حرم اونہیں جا
 اتنا بھی چہرہ رو کہ پیسے میں نہا جا

نواہ وصل جو سب سے بڑا ہے
 سنا ہے کہ جو سب سے بڑا ہے
 سنا ہے کہ جو سب سے بڑا ہے

جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے

<p>بہتر نہی وہ ادا کر لیا جان مال سب بتلاؤں کیا کہ تاں تو ان کوں لکھیا گل کو دکھا کی عارض نگین شوق میں تو اور تیرا گھر مجھے ہو لانا بعد مرگ ہی ہی جیندیش لب جان بخش میں رنج</p>	<p>کافر نے وہ نگاہ کر ایمان لے گئے کچھ ناز غم سے لے گئی کچھ امن لے گئے فصل ہمارا اور بہی دسان لے گئے ہر چند جو خلد میں مہمان لے گئے جان کے ایک ت کا ارمان لے گئے</p>
---	--

جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے

نیک اگرچہ جان بڑے حسرتوں سے نطق
 کیا کہ یہ تو دید کا احسان لے گئے

<p>ظالم سے خود جفا کی تلانی نہو سکے قریا و مصلحت سے ہی کچھ ظلم سے نہیں ڈرے کہ اوفیٰ ضد نہ کہیں اور انگ لائی دربان کو پیٹ کہ خوشامد مری کرے قریا لاش ایک سہل ستم کے جو ہم کریں قابو میں آئے عذر زراکت بھی لکے شربت کی طرح غم میں وہ تلخ بے شریک باہر ٹھکر ہی ہے یہ دل کی لگی ہوئے</p>	<p>ہو بھی تو دل وہ ہی کہ نہا نہو سکے مطلب یہ ہے کہ شفیقت کوئی نہو سکے کیا ہو جو رفتہ رفتہ ستم بھی نہو سکے میرا یہ دل دماغ کہ اونکے نہو سکے ناز کہ وہ اس قدر میں کہ وہ بھی نہو سکے لیکن یہ اوس گہری ہی کہ نہو سکے ہمنے پیا کہ اور سے کلی نہو سکے بے سوز تو پسی سے پی پی نہو سکے</p>
---	---

۱۷۷
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے

بوسہ ہی پہلی بس تیار نہ لگا ہی نطق
 تم چاہو وصل بڑی تو راضی نہو سکے

<p>دل کا گری میں جو آتشکدہ سمسر نکلے حور سے خاک کپتے کہیں بہتر نکلے</p>	<p>جان کے دُری ہمند میں ہمند زنگ قابل حسن تقوٰم میں ڈھلکر نکلے</p>
--	---

خدا
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے
 جس کا نام ہے

نطق ہم ختم ہوئی وہ نہ مگر ختم ہوئی
نار اوس نیوچ کی انداز سے باہر نکلی

وہ شوخ فی طرز کا جینا زد کماٹے
لے آئے جواب خط شوق کی پور
کیا رنگ حسینو کا مجھے آپ کا آگے
پتھر کے تو مورت سے تسلی نہیں ہوتی
غصے سے تو زندہ ہوا آنکھ کا مارا
جہاں جامی تو شاخ گل تر بودہ زمین پر
امید رانی تو اوڑی کچھ نفس نہیں
چو رنگ کری کشتی عشق بہن چافر
علیے کی نانی کی مری مرد و جلائے
اے فاختہ سرو او سکے برابر ہی کمانی
منہ کہول کی اس منی کی کیا بندہ دم او کا
سنتی ہی ہزاروں کی نکل جا میں گویا نہ

معمشوق کو عشاق کا انداز دکھائی
قسمت کا بنا کھیل گرہ باز دکھائی
تصویر ہو تو خاکے کا انداز دکھائی
تجربہ نہ بیتِ خسانہ بر انداز دکھائی
اب بات سے لپٹا یکا ایجا زد کھائی
تنگر جو چلے سر کا انداز دکھائی
ایٹاڑ حسان تیزی پرواز دکھائی
تلوار کے جوہر نگہ ناز دکھائے
صد ملب جان بخش فی عجا دکھائی
رفیقانہ گفتار نہ انداز دکھائے
کیا منہ سخن تفرقہ انداز دکھائے
خالق نہ مزاج آپ کا نام ساز دکھائے

ای نطق مرا ساکنین معشوق طر حدار
دیکھا ہو جو کوئی تو نظر باز دیکھائے

رات آدمی گئی اسے نہیں اپنے والے
کیون تر پل میں ہی شادیوں کی دا
ستم جو روہ جو کچھ نکرین توڑا ہے

سورہ کیامری قسمت کے جگانی والے
پیشواہی کے لئے بوشن میں جازوالے
نور نے عمار صاحبہن تسکمانی والے

149

۳۸۲

کون یہ گبر و مسلمان ہیں اوٹھائی والے
 کی تواری دولت خوبی کی لٹائی والی
 تیسے کامیکو کمین ہوگی پلانے والے
 کیسین پہلوسی نہ زانو کی بنانے والے
 و سیر در پر ہو دھوکے لگانے والے
 میری طالع ہیں خود او ستاد پڑائی والے
 کون ڈربائی اگر تم ہوتے والے
 میرے تیر نظر آے جو جگانے والے

کون یہ گبر و مسلمان ہیں اوٹھائی والے
 کی تواری دولت خوبی کی لٹائی والی
 تیسے کامیکو کمین ہوگی پلانے والے
 کیسین پہلوسی نہ زانو کی بنانے والے
 و سیر در پر ہو دھوکے لگانے والے
 میری طالع ہیں خود او ستاد پڑائی والے
 کون ڈربائی اگر تم ہوتے والے
 میرے تیر نظر آے جو جگانے والے

کو چہ یار میں ہم سب سی الکت ہو ہیں
 نسبی ہوسہ کوئی نیم گنہ نیم ادا
 چمک گئی ہم کرم ساقی دریا دل سے
 دور بیٹھا ہوں ہوں کیوں میں اچھوڑ
 آتش شوق میں سوختہ جان حل بھیج
 نہ عدد او کو ستمائیں تیر کو پڑائیں
 اسنکت پرجی ہوگی تم بھی کیا خوب
 دردمشام ہی سی رہے بنایا شب وصل

میں نے میرا تو بکرا ہی پرانی میں نطق
 اربانہ کیسین درامنہ کی چوٹانے والے

کون یہ گبر و مسلمان ہیں اوٹھائی والے
 کی تواری دولت خوبی کی لٹائی والی
 تیسے کامیکو کمین ہوگی پلانے والے
 کیسین پہلوسی نہ زانو کی بنانے والے
 و سیر در پر ہو دھوکے لگانے والے
 میری طالع ہیں خود او ستاد پڑائی والے
 کون ڈربائی اگر تم ہوتے والے
 میرے تیر نظر آے جو جگانے والے

بدنام مفت سارے زمانے میں کر گئے
 آہ اس قدر رسا کہ فلک سے گزر گئے
 دم بہر نہ ٹھہری غزہ شہر وصل کر گئے
 چنے کوتارے رات میں فٹا بایں خیال
 گھسیلا شکار دل نگہ عجب اب نے
 تیغ جفائی سے سسکا کرے رقیب
 جمیعت حواس کا شیرازہ کس گیا
 نکلے صبا سی بھی وہ ہوا کمانے پشت
 دلکو جو وجہ رات کو تہا ذوق دروسی

کون یہ گبر و مسلمان ہیں اوٹھائی والے
 کی تواری دولت خوبی کی لٹائی والی
 تیسے کامیکو کمین ہوگی پلانے والے
 کیسین پہلوسی نہ زانو کی بنانے والے
 و سیر در پر ہو دھوکے لگانے والے
 میری طالع ہیں خود او ستاد پڑائی والے
 کون ڈربائی اگر تم ہوتے والے
 میرے تیر نظر آے جو جگانے والے

شہنشاہی سلیسن پھوٹی ہیں جو ہر کوئی
 جھٹکے دو دجلہ اوٹھ کر سواہیلی
 وقت روٹنے کے خیال خط سبز چائنا
 مر گیا مجھ سا بیکشیں مت تڑپی رقی
 تھوڑی تھوڑی تیرے آگے مری چشم تر
 یہ گر جا ہوا بادل نہیں آتا سامنے
 عرصہ دیر یہ کیا تیرے کمر میں تنگ
 کون بیٹھا ہوا سہا ہی یہ بھی کیا ہے
 کے کشتہ بندین بانی کے عرصہ میں ہے
 اس کی ہیلی ہوئی بانوں کی توند ہون
 موج ہی جام ہے بہتی ہے لب لبائیں تک
 فصل کو جس میں غرض مستار تو
 رو کی یا نہیں کٹا بھر میں سکا کیا ذکر
 فوج اندہ ہر پاک در اوی فوج کی ہے
 تیرے فرقت زد و گویا کو کساں بیاری

دم چرائی ہوئی پیرتے ہی ہوا ساون
اس طرح اوستی ہی فرقت میں کھٹا رو
ہمکو گزریٹے دکھانا ہے فضا ساون
کہوں کہ بال بہت روئی گھٹا ساون
گٹ کی تیلی کی برابر ہو گھٹا ساون
رعد مچو اور فکود تیا ہی صلا ساون
رہ گئی دم کے طرح گٹ کی ہوا ساون
پر وہ کس شوخ کا یار گھٹا ساون
ہوں جو بھٹی کی بخارات گھٹا ساون
لاؤں جوئی سی سپار وئی گھٹا ساون
لے اور سی بادہ گلگون کو ہو ساون
اڑ کھڑی نہیں بیوجہ ہوا ساون
ہمنشین اب مجھ یاد دلا ساون
ہجر میں سکی ہو گیا ہی گھٹا ساون
چاندنی نہری ہوئی ماہ تھا ساون

سینہ ملی روپیہ بڑھ کر ۱۰۰ روپیہ ہو جائے گی
نظر آئے کہ عرصہ میں خوش آئی قضا ساون کے

وہ اوسکرمی پاس سے کیا گئے
صنوبر تری قد سے تیا گئے

زخو در قلمی محکم سکھلا گئے
جس میں نعلِ خاکی چھپا گئے

ہندوستانی مسیحیوں کی جو بہت کم تعداد تھی وہ
 جس طرح دو دو جگہ رہتے تھے وہاں پہلی
 وقت روکنے کے خیال سے سب جگہ تازہ
 مرگیا جس سے جو کچھ بچ گیا وہ بھی بڑی بڑی
 تھوڑی تھوڑی تھوڑی تھوڑی تھوڑی تھوڑی
 یہ کہ جہاں ہوا بول نہیں آتا اس لئے
 عرصہ وسیع رہ گیا جس کو مرنے کی تھک
 گولیاں بٹھا ہوا ہستیا ہی یہ بھی کیا ہے
 مے کشو ہندوستان بانی کی جو شخص میرے
 اس کی ہسکتی ہوئی بانوں کی جو ہندوستان
 موج ہی عام ہے پہنی ہے لبیکش تک
 فصل کی جو میں میری نغمہ مستار کو
 روکی یا نہیں کچل کر بھریں سکا کیا ذکر
 فوج اندہ ہر پار کو اوی فوج کی ہے
 تیرے فرقت زدوں کو گوسا کدیاں راجا

دم چرائی ہوئی پر ہے ہی ہوا ساون
 اس طرح اونٹنی ہی فرقت میں گھٹا ہو
 ہلو گزشتہ دیکھا ہے فضا ساون کی
 کہوں کہ مال بہت روئی گھٹا ساون کو
 گھٹ کر تیلی کی برابر ہو گھٹا ساون کی
 رعد بخوار و کو دیتا ہی صلا ساون کے
 رہ گئی دم کے طرح گھٹ کی ہوا ساون کو
 پردہ کس شوخ کا یا رہ گھٹا ساون کی
 ہوں جو بھی کی بخار گھٹا ساون کے
 لاؤں جو کی ہی سپار و گھٹا ساون کی
 سے اور ہی بادہ گلگون کو ہو ساون کی
 راکھ اتنی نہیں بیوجہ ہوا ساون کی
 ہمنشین اب مجھ یاد دلا ساون کے
 ہر میل سکی ہوا گیا ہی گھٹا ساون کے
 چاندنی گھری ہوئی باہ لقا ساون کے

سبز چلی روئے پر مردہ ہی ہی ہی جو اوداس
 نطق کیا بھر میں خوش آئی فضا ساون کے
 وہ اوں مکر می پاس سے کیا گئے
 صورتی تری تری سے تیا گئے
 زخو و زخمی جھکے سکھ گئے
 چمن میں ہر جان چھائی چھائی گئے

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله
الطاهرين الطيبين الطاهرين
الطيبين الطاهرين الطاهرين
الطيبين الطاهرين الطاهرين
الطيبين الطاهرين الطاهرين

کے فتنے کا

جاءتني كادما نومي اليه من قري
فانتهض فقلت اني اكون في القبر
راي كلام من باب الموت في القبر
جلد بستان بو شواو كاسمي لگور

۱۷۴

۱۔ کون کون سے لوگ
 ۲۔ کون کون سے لوگ
 ۳۔ کون کون سے لوگ
 ۴۔ کون کون سے لوگ
 ۵۔ کون کون سے لوگ
 ۶۔ کون کون سے لوگ
 ۷۔ کون کون سے لوگ
 ۸۔ کون کون سے لوگ
 ۹۔ کون کون سے لوگ
 ۱۰۔ کون کون سے لوگ

دولت اسلامیہ کے قیام کے لئے
میں نے اپنی جان قربان کر دی ہے
میں نے اپنی جان قربان کر دی ہے
میں نے اپنی جان قربان کر دی ہے

<p>یہ میری سیہ خانی کے ہی چاندنی ٹوہ میں جو کہا نو کا برور آ گیا دوسرے رات آپے کافی سی کہاں ہونو تو کہو جڑنی تھی لکٹی کی جلیک آ نکندہ سارے گہر کے وہ اونٹنہ جا میں اسی خوش تنہا</p>	<p>جو صحن میں لٹھی ہوئی کلسی سی پڑی ہے کہنی لگی کیا بات ہو مان لوٹ پڑی ہے پاؤں کا لکھوٹا ہے نہ می کی دوسری ہے یہ تیری لگو تھی کسی سادی ہے جڑنی ہے کیون فوج کی فوج آگی ہلا ٹوٹ پڑی</p>
---	---

بیوہ نہیں ہے یہ پریشان سطرعی ملحق
کیا محسوس جیسا ہے تو کہیں آگاہ لڑکی ہے

تپ بھی چراہ آئی بدن پر جو ٹری ہو
لاغر ہوئیں ایسا کہ دکائی نہیں دیتا
بیتاب ہیں وہ بھی کمر بیتابی دل سے
شوخی نہ شرارت نہ کرمہ اشارت
مکمل نہیں تو رفت کسی اہل سخن سے
آغاز شب غم کی حقیقت تو بیان کر
دم بہرین ثبت لیتی جان ہوا آس
ای روح یہاں جسم بے بسی باقی حقیقت
ستنا نہیں کوئی شب غم کسکو بچارون

طوفان طبیعتی مانی میں تری مطلق
پرزخ غزل جاگی سمندر سے لڑی ہے

جسبھی م لووہ ایتہ لیکر بیٹھے ۔ پیر گلشن رخ گلزار کی گہر بیٹھے

۱۰۰
 ج ۱
 ۱۰۰

پھوٹ پھوٹ اس قدر اچھا نہیں
چاہتا تھا نہ تری بزم سے دل چاہیگو
کے پاس ج توکل اسکی بہان ہی نہیا
اؤ کی خاطر کو گر ان غیر کے دلکو بھاری
اثر نالہ ہے وابستہ دور و الفت
اچھی را چہ زوال اس سے نہ کچھ خوف کری
قہر امی نکل ہی کہ بلیل کو ملی کچھ قفس
کچھ نہ دشت میں غزلون ہی فی شریک یا
خوہر سے بحر جان گزران جب دیکھا
یہ خط سبز نہیں اونکی لبونے نزدیک
اتنی طاقت ترے آنی ہی بدین آنی
دلکی ہی حیت سہی لف کی جس خلقی میں
اس نگاہ غلط انداز سی کیا تسکین ہو
غیر کے پاس اکیلا نہ اوسی چوڑے
گھر سے نکلے شرف عہد کہی ہو کہ قیاب
ضبط گریہ سے ہی کشکا مجھے دل کا ہرم

دیکھائی دے گریبان کھین کر بیٹھے
 رات کو ہم کو ملی سو مرتبہ اٹھ کر بیٹھے
 بیسوا وہ بیٹھے نہ کہی گھر بیٹھے
 خاک ہم بیٹھے وہاں بیٹھے جو تہر بیٹھے
 دلی سخی اگر ای جان تو دل پر بیٹھے
 نامردی بات پر اوس بت کی کو تر بیٹھے
 شبنم آغوش میں ہو خار پر بیٹھے
 سامنی میرے بلوے ہی تو چھو بیٹھے
 ایک ہی ناؤ میں تھی خضر و سکندر بیٹھے
 حضرت خضر ہیں گو باب کوثر بیٹھے
 آج مدت میں ہم اوٹھکر میر سبت پر بیٹھے
 خوب ہی بیٹھی ہی نزدیکیں بیٹھے
 تیرا لب تو لگا جو مری ل پر بیٹھے
 رشک کے صد غم شطائی ہی تنہا بیٹھے
 ہو کے یلوس کبھی جا کی پہر اندر بیٹھے
 اس میں کچھ رشک نہیں بانی جو کمر بیٹھے

نطق کس جابی ہماری گ جان کی قسمت
اگر اوسیر مژہ پار کا نشتر بیٹھے

زخم دل گویا نہیں پریشا کے پیدا ہو
دیکھتے تھے کوئی ہوئی لب نہ فریادی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

122

میں نے اپنے دوستوں کو بتایا کہ میں نے
اپنی ساری دولتیں اپنے دوستوں کو
بخش دی ہیں۔

[illegible][illegible]

نہیں کہیں ان کو جس کو سنی ہے کہ وہ کون سے گناہوں میں مبتلا ہوئے ہیں اور ان کے لئے کیا علاج ہے۔

ننگ کو شاید کاوش مژگان جانان یاد ہے
 اس قدر نگرے ہوا گو یاد دل فرما دے
 بہتر مژبان کی نگہ جو رخ جہلا دے
 ناخن کیے کو تھیں یہ خوب فقیرا دے
 روی گل پر مینہ ہی در آغوش میں شاہی
 آنکھ سی گر نادلا تقدیر کے افوا دے
 جو کہتی ہوئی تجھ کو وہ تھارے یاد ہے
 جو نہیں مٹن اشرکی وہ مری فرما دے
 ہم یہ ناز دل کہ ہلو ناز بھی بداد ہی
 خوب جہا جہا جو کہتی امیر یاد ہے
 کیسے کی زندی ہوئی میں کی رہ گیا دے
 میں دل ہزار رہنا گہات میں یاد ہے
 اپنی آہوں کا گولا میرے ہے بیا دے
 ایسی ہو دانی ہیں جسکے بری ہزار ہے
 وہ فی ایجاد و ایجاد ویرا یاد ہے
 جانتی ہیں وہ کہ نظروں کو نگار یاد ہے
 رات کی تھی جو کہ کمانی رخ ادنی یاد ہے
 پہرے نہ جگر جو مبارک یاد ہے
 شاداب باقی نہ ترے مایہ ناستا دے

کسلے منت گزارا پیادل ناتا دے
بستیوں اس کشتہ بیدار کی رو داوی
اور تو کلتی نہیں کوئی کملی نہیں کچھ
وصل کا وعدہ وفا ہوتی کہی نہ کیا نہیں
آزادی وصل کی گلشن میں میرا ہی رنگ
اشک کا قطرہ ہی جب سہل کروں کسا گلہ
جو نہ یاد آئی کہی نہ کو وہ ہی بند کانا
جو نہیں منت کش الفیادہ وعدہ ہے ترا
تم پیٹکین لے کہ جو بیدار کو بھی سمجھنا
ایڑ کیوں تکا کے پہنچی ہر کسی کی ریا
مخد میں آئی بت کہنے کی کبر و غور
گوشتہ خیم شکر گزشتہ کی ہر خطہ
مشت خاک اپنی کدورت کی بڑی زمین
سایاں بردم ہی اتہاؤں کی بیباک
لوگ سے کا رشتہ ہر دہن پر توڑو
دہان میں عشاق کی آذر دگی لائی نہیں
پیار سے میری گلی میں اب باہن الہی
پیر ہلال عبد قرآن کی طرح نکلی تیر
تھا تو دل مایہم گر باہن شادیاں ناتا دے

۱۷۸
 نو و نهانی چکاو که می جا بود
 زار است
 آفریندایند که خدایه
 خدایان کی پیدا می باشد
 من منی که می باشد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

129

[illegible]

ظاہر ہے وہ خصیت جانان جو خلق تھا
 بے سوہن لب آگے اندر زلف و ناصح
 اوس تک ٹھوٹی آہ کی افسوس سانی
 دیکھو تو کہیں لاش نہ بخشت جگر کے

با این سب ضبط آگندہ می بر می ہر آئے
 ناصح طبیعت ہی بس آئی جذبہ آئے
 گہرا کے لب بام سی ناکام اوڑ آئے
 یہ ننگہ کے دریا میں ہی کیا خزاں دہ آئے

خانی پیری وہ نگہ باز کبھی نطق
کی طاقت دل لی سی گئی جیلان ہر اسے

اور کونٹھنڈ ہی ہوا سحر کے ہے
ای جنوں جو پ دوہر کے ہے
ہر گڑی آہ نے خبر کے ہے
دلربا بی کنیز گھر کے ہے
ایک نالے میں غمخیز کے ہے
یو چہیں کس طرح سحر کے ہے
دھوپ کیا مشکلو نسی سحر کے ہے

شکل یہ آہ بے اثر کے ہے
بیٹھ لوں سائے مغیلاں میں
میرے درد جگر سے واقف ہو
حسن خانہ زاد صاحب کا
داستان دراز رنج فراق
شمع سوز و گداز کے ہے گواہ
دل جدائی کا روزِ محشر تھا

دنکو نومیدی اور شکوہ یا تش
نطق نے عمر یون بسر کرے ہے

اب سامی ترا مقدر ہے
چاند فی ایک سیلی جاوے
گور بکو کتہر ماور ہے
راشدن اند لون برابر ہے

دیکھ لے ایدل وہ یار کا گھر ہے
نہیں نسبت ترے دوڑے سے
نیکیاں کر رہی ہیں حسنِ عمل
بے نیچے ایڑیاں تک افسِ صبح کا لہجہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ایک تو جھوٹا وعدہ کرتے ہو
 کیوں ڈھونڈیں آپ کیوں ہنساتی ہیں
 بند مٹھی ہے غنیمت گل کے
 قمر بان لین لعلیوں کی ہزار
 ہر کٹائے میں ایک اشارہ جدا
 وقت فرصت کبھی سناؤنگا

دوسری ناتہ میرے سر ہے
 یہ گل ہے کہ آپ کا گھر ہے
 ہر سیکو محبت زر ہے
 کب صنوبر ترے برابر ہے
 ہر آدمین ادای دیگر ہے
 شوق کامیرے ایک قمر ہے

میرے آہ و فغان کی آگے نطق
 کان کے بات شور محشر ہے

ادھر ہم آئی اور ہر آپ کو طالع ہوئے
 ہوا یہ طول شب غم سفید بال ہوئے
 خدای خضر کرے عمر سچ و غم کے دراز
 پکارا تھا ہے شب جو کہ نہیں معلوم
 کہاں ہے ارفہ لگاؤ کی ہی حضور نگاہ
 مٹاری تیغ نے منہ سے لڑائی آنکھ
 جال گیا کہ گلی میں پٹنگ سکین عاشق
 غرور و نخوت الگ ہے جفا بی جوالنگ
 تمہارے نقص نے بسمل کار نقص کھلایا
 مریض خال تہی ماری قضا کی گولی کے
 لطف قہین یہ بد نہیں شایہ بہر دین

نہ آدمی ہوئی کوئی بُرا خیال ہوئے
 جو توں ہو گئیں گزراں تو لمحی سال ہوئے
 کہ وقت بد میں ہماری شرک جال ہوئے
 ہوئی نہ رات تری لہنی لہنی بال ہوئے
 کہ ہر گئی وہ چہری جس سے ہر حال ہوئے
 ہماری خون سی جو ہر جوالال ہوئے
 بنے ہیں شیر یہ کئی ترے مہال ہوئے
 بُرا ہوا جو یہ انسان خوش حال ہوئے
 ادھر تو ناتہ ادھما لوگ و دہر حال ہوئے
 بہتے مگرے اچنی تھو خال خال ہوئے
 وہ نرم نرم کف پاپری کر گال ہوئے

دیکھو کہ کیا ہے یہ دنیا کی ہر شے
 یہ سب کچھ ہے مٹی کا کھوکھلا گھڑ
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا

<p>لگے جو پیر کو پیر تو یہ صدا آئے یہ کل کی بات ہی آپ کی کوئی چیز وہ ناتوان میں جیستی تھا مثل نکست کل</p>	<p>پہلی یہ خوب زمین پہل بہت نہال ہوئی مری ہوئی تھیں گویا ہزار سال ہوئے کہ موجود تھی نسیم بہر جان ہوئے</p>
<p>گڑھی میں کشتہ ابر و اوس کی گلی میں طوق بہشت کے وہ موئے خاک جو حلال ہوئی</p>	
<p>خاف میں ہوں خواب میں تیری مجال سے وحشت ٹیک ہی ہی مری جاں مال سے نکلا پڑک کی دم سے کیسے کے مرغ دل ای زرد و زرخیزان مجھے بتلا تو کیا ہو کبہرے ہوئے وہ زلف ہے مجموعہ بلا دکھلا کے تل ہلاک کیا دو سے نکلے پیچہ خدا نے مہر سا اوس سے کوئی نہیں ہم قیمت اوسکی توڑ دین بازار فقر میں کیا پوچھتا ہے داغ جگر کے چراغ کا ہو ہوئے خاک کے ہو اسی ٹراؤ گئے ہر نقش پائین نقشہ ہے نقش مزار کا</p>	<p>سے بند آئینہ زمین دیکھ نہال سے نقش قدم لڑائی میں آئینہ غزال سے کیا صاف بال بال بچا بال سے وہ سبز نسیم تو غنیمت گل لال سے اندیشہ جان کا ہی مجھے بال سے گولی کا تم نشانہ اوڑھتی ہو خال سے مہتاب سے مہتابیان خن ہال سے کوئی جو آگینہ لڑائی سنال سے روشن ہوا ہے آگ سے سمج جمال سے دھبہ کی ہم نکل گئی گرد ملاں سے ہر قدم سے ہیں جو ظالم کی چال سے</p>
<p>پہوڑ میں کی ایک دن وہ نظار کی جرم پر آنکھوں کو تو نظر روو گی اس کی نہال سے</p>	
<p>دل سی بہو لا بد بھی کم ہی کھٹ کم سی یہ بھی ہیں زمین ہی جو رسی تم سے</p>	

اوس کی گلی میں طوق
 بہشت کے وہ موئے خاک جو حلال ہوئی
 ۱۰۵
 خطبائی خطبہ میں
 ساری کچھ گزشتہ میں
 میں جو ان کے گزشتہ میں
 میں جو ان کے گزشتہ میں
 میں جو ان کے گزشتہ میں
 میں جو ان کے گزشتہ میں

دیکھو کہ کیا ہے یہ دنیا کی ہر شے
 یہ سب کچھ ہے مٹی کا کھوکھلا گھڑ
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا
 جو کچھ ہے اس میں ہے وہ بھی مٹی کا

سیر کو آخر آئے ہیں قبر مری قریب ہے
صبح کو شام کرنے کو شام کو صبح کو نینکو
مئے حضور بہر گہری ظلم سما بجای گا
غیر کا کرنا انتظار وہ جو نہ آیا جانے دے
بیٹھ گئی جہاں کہیں غم روزہ کا ٹھے
چاہیے پہر نہ آئے کو کیکے جا بے
کل ہی جو ہو چکے ہیں غم و غم و غم
خوبی سنی کی کیوں نہیں گے اور نہ
کرتے جو خوش کسی کبھی شادی تب جا ہی تو
خود مجھے فکر نہ کہی گا کہ دردمند
غصہ کر مونی خطا منہ میں ہی کل گیا

رحمت او نہیں جو ناز و بی ابروی قدم
چاہے ہلکے شعل کہ ہونہ خوشی تو غمی
ظن اگر ہو دو پہر غریبی کوئی غمی
اوسکی جگہ پرای غم آجانیات غمی
قید کان نہیں ہی کہ دیر میں جرم غمی
دلگو اسی سے خوش کریں جلد ہو دل غمی
کیا یہ کہنا حقیر نے قول ہی غمی ہے
جو ر و جفا جوئے کی کوئی غمی غمی
آپ کا نہیں ہی اور کسی کا غمی
خوب ہو کسی ہے در تیج جفا علم ہے
نور نہا ہو ہوا آپ ہیں میں غمی

نعمت نہیں ہے آہ ذوق ہو جس سے ملک و نطق
کام فقط اثر ہے ہی دم میں اثر ہو دم سہی

اسی کیا کیا بین خصال در جو بار آجائے
 دم میں اوس شیخ کے یوں تجربہ راجا
 تو میری جذبہ صیا و نہیں اقف ہے
 چچھماتی ہوئی آجائیں ہزاروں بلبل
 کامیابی کی نہیں طالع بد سے امید
 خوار و رسوا نکلائی جو شمش و حشت اتنا

کہ یہ عرب میں ایسا دل زار آجائے
ہٹ کی دل حیف ہی پر دوسرے آجائی
میں جو چاہوں تو نفس ہی میں آجائی
نہ اگر جاؤ تو گلشن میں بہار آجائی
جاو نہیں ہوش سے لے کر غرض جو آجائی
کہیں ایسا نہ اوس شوخ کو عمار آجائی

مکتبہ اسلامی

[illegible]

فارسہ پبلشرز
اسٹریٹ لکچر ہاؤس

یہ کہو آخر آئے ہیں قبر مرئی قریب ہے
 صبح کو شام کرنے کو شام کو صبح کر نیکو
 ہم سے حضور ہرگز ہی ظلم سباجی کا
 غیر کا کرنا انتظار وہ جو نہ آیا جانے دے
 بیشک گئی جہاں کہیں مگر روزہ کا ٹٹے
 چاہیے پہنزنے آنے کو کیکے جابے
 کل ہی جو ہو چکے ہیں غور غور قیامت میں
 خوب کئی سنی کی کیوں نہیں دیکھ اور نہ
 کرتے جو خوش کبھی کبھی کی تباہی تو
 خود مجھے فکر نہ رہتی کا کہ در در سر
 عفو کرو ہوئی خطا منہ تھی میں بکل گیا

تمہارے نہیں ہے آہ و زاری جو ہے ملک و ملک
 کام فقط اترے ہی دم میں اثر ہو دم سمی

ابھی کیا کیا بن خیال اور جو بار آجائے
 دم میں اوس شوق کے یوں تجربہ راجا
 تو میری خبر سے صیاد نہیں واقف ہے
 چھپاتی ہوئی آجائیں ہزاروں بلبل
 کامیابی کی نہیں طالب بد سے امید
 خوار و رسوا لکڑی جو شمش و شمش اتنا

کچھ نہ عرب میں ایسا دل زار آجائے
 ہٹ کی دل حیف ہی ہر دو سر بار آجائی
 میں جو چاہوں تو خفس ہی میں آجائی
 تر اگر جاؤ تو گلشن میں بہار آجائے
 جاو نہیں ہوش میں لغرض جو بار آجائے
 کہیں رہا نہ اوس شوق کو عمار آجائی

[illegible]

وہ چہری لکی اوٹھیں اور پیار آجائے
ساتھ راہ میں میرا جو مزار آجائے
کیا مزہ ہو جو مری زمین کہیں پیار آجائے
دور ہے او کو نہ حرارت سی بخار آجائے
پوچھنا کیا ہے جو مجھ پر پیار آجائے
وہ بیان اب سکا جو آجہاں بخار آجائے
گر مٹی تیش گل سے نہ بخار آجائے
مالکین کوئی گلی میں جو شکار آجائے

ہای پوری نہ مری آرزوی مرگ بھی
 محبت گرشتہ کی تاثیر سے منہ پھیریں وہ
 چیترا ہون اوسی خلوت میں نگاہاں
 ہنگامی کی آفت سینہ جو باغِ شبِ گل
 ستم و جور کا بدلا ہو ملانی غم کے
 وہ حلیوں کی شبِ بحرِ عیاں اُبالند
 قہر ہے آپ نازک کو مہوئے نگار گشت
 بیٹھے ہیں وہ لٹام اسی تاکِ مہر

ہائے جھکے لٹی ہو خاک برابر ہو جائیں
خاک سے آنے والے نطق بخار آجائے

میں نے کھینچ لی یہی گلی بونیرا ب کے
رندوں نے لگا کر بیچ سی ہر ہر ایک
اوتری مگر حشر ہی ہونی حضرت شہناشا
جاؤ نہیں ہے شاہ سوال جواب کے
کھٹی کر گئی انت جو ترشی عتاب کے
ہر آہ گرم سچ نبی گویا کیا بے
چھوٹا کی خاک کی مٹی خراب کے
کافی ہی بہتر شمع نور شراب کے
دایہ دوی کی کیا نبی کھٹی شراب کے

کہ تو بہ بننے والی تھی عمر شباب کے
 ویتار پاک شیخ فضیلت آب کے
 دو چار دنسے آ پہلو پاتا ہوں ہوش میں
 آیا ہوش میں کسی ہی بکیر میں وٹھ کر
 ہوئے گابوٹہ لب تیر میں کاسٹہ
 نخت دل و جگر میں برابر گشتی ہوئے
 ہوں محض بیخ کار نہ دنیا ز دین کا
 مجھ زند کا مزاج ہی ساقی بہت لطیف
 یارب ہوں کیوں جڑیں مٹے ناستند

۱۲۴
ملکوار است تیر کا مگر چاہے
صاحب کی سگی جسے چاہے
پیشکش سے تو رور چاہے
پیونہ اڑکی ہے
پیشکش کی پیونہ اڑکی ہے
پیشکش کی پیونہ اڑکی ہے

عاشقانی بی و
تغافل حالک میان و
فیروز و دل بر زلفش سحر و
جو اداسی کرد که صفا لعل کون
و ده خوش بخت شکر پند و
صورت یادگار می شود

محبوبان

و لوانہ کر دیا کہ کسی چشمہ مست
الایا بے السی وادی تفسید میں جنوں
طفلی سے ساتیاں میں مجھے ذوق

بے بخیر جاہے مجھے موج شراب کے
سرد رمی میں جہان ہی تھا شراب کے
اوندگی کے بدلے منہ میں قلم ہی شراب کے

اگر زمینیں تاکہ لکھون دوسری غزل
ساتھ ہوا التجا ہو دوبارہ شراب کے

چادرِ حُک کی خمسی دھواوی نقاب کے
 شبنمی ٹرے سے یہ دل پر اضطراب کے
 رکھ دیکھی کٹا حسانِ کتاب کے
 اسے تجو حسانِ جوتڑ پاترے لئے
 دیکھو ہماری ست و داری شوق کو
 کسکی گلی سے ہامی اڑایا مرغبار
 اثاثہ حُفانِ خستہ کو درگور کیا کہسین
 اوٹھسوار تو نے نکالا نہیں ہے بالون
 عالم میں تیرے رویِ خط کا شور ہے
 بوئے ہیں کاٹھی حق میں تری تیرو چور
 مارا ہی بن میں گور و کفن ہے نہیں نصیب
 تیرنگا بین گردل کے بین گمات میں

اوٹ آسنے کے لئے کھڑی کی جاب
بجلی بہ سہاگی چوڑے کھلی جاب کے
کچھ کھلی بیچ کی کمر بے حساب کے
تہ تیغ برق موج سی اضطراب کے
وہ شوق خیر مانگے ہا ہے نقاب کے
وہ کھو صبا کی گامری مٹی خراب کے
خودا ونکی گھر ہے فاتحہ خوانی شباب کے
تیلی نکل پڑی ہے یہ حشر رکاب کے
ہے دھوم اس پہ صاحب کتاب کے
یہ جہانیں ہے اوتری ہی ات عذاب کے
تو نے تو امی قصاصی مٹی خراب کے
ٹھٹھکا رکھی یہ مٹی حجاب کے

و کیونکہ وہی گلی میں اگر ہی تلاش نطق
رہی کہ ہے جگہ وہی خانہ خراب کے

بدخو ہو جو حسین چاہوں وہی کہی
مناجیک بندہ حسن ہے راجتا کرنا
اسے مین پوچھنے وہ مرے حال سار کو

میں شکل دیکھتا نہیں صورت حرام کے
مشہور ہے فرار ہے عادت غلام کے
جب سن چلے گا نہیں طاقت کلام کے

اوپلی حضور عیسیٰ جنت نہیں ہے نطق
میرے زبان نہیں نہیں میرے کام کے

جی چھو کر اب دلیری و عیا کے
خیال یاد کار تھا ہے باتیں دل کو
زوال حسن کے گنجیا او نہیں مین
وہ آج کون ہے اوسکے تاس تک نہیں
یہ زخم تیر مین پایا مرے روح ای ترک
لنگاہ مشوق سی زار موطا کے کا
باران ابھی نہیں نے نہ ایک ل چھوڑا
شراب ترپ کے مرا تھا جاتیں شہ تیار
نہ مچرے سی جیے گا نگاہ کا بار
پکا تر ہے یہ ادسکا کرم کہ فیض امن
غم فراق سے دور شراب مین تاقی
بزور بوسے لیے ایک ہی نہیں سنی
یہ عشوی غم ہے ہی کچھ تھی جو ہم ہی کہہ سوتو
یہ عذر شک کافی ابی بہت معقول

مرے بغل مین نہ تصور ترقی و تاس کے
سہی بغل مین شیشی تھی تانی ہر کے
شکاک نہ وہ شوقی رہے نہ جلا کے
وہ شمع شمع دولہا ہوا جی نیا کے
شکار گاہ مین بن بن کی آہوا کے
یہ ناز کی تر کا لون فی کسک پلے کے
حیا و شرم نے پیدا کی اور چلا کے
ہزار سال کاں کبھی ہی سرا کے ہو
یہ سحر بات نکھو و گدیں سچا کے
نہ آج فکر کرو باز پرس فردا کے
یہ گلیاں مچھی و لواری مین بنا کے
اوتھے کام نہ کھلا بغیر بے با کے
ہماری سادہ دلی سچو اونکی جیالاکر
نہ بات کرنے کے کیا خوب تھ پیدا کے

کتابخانه کتب خطی
مکتبہ اسلامیہ
لاہور

ہم اہل غم سے ہیں ہمیں ماتم پسند ہے
سوز و رن ہی گریہ و ملامت پسند ہے
گو خال بدی پر ہم نام ایک تک پر
سید اور غلام تغیا فل کس قسم جنسا
خشت مبارک کل قسم کوزا ابدو
کس قسم کے یہ اہل محبت ہیں آدمی
پناہ دہو ملین شک کا مار کستی تھو
خو او قہم ہن کا وصف مجموعی تھو
جسٹا ہو جی حدو یار کا ہم کو یون مان لین
ای طاعت ترک جنش ابرو د کسا کیو
ملتی ہی لفت یار سے عورت دراز باد
زما و بد مذاق کا مارا ہوا ہے مونہ
ڈالون گلی میں جی جو پھانسی پہنچو
رکتا نہ جو دروسی بتاب بقرار
تھو ہلال غمید مبارک ہو زار و
او پھی نگاہ ہے تیجے کے نگاہ
کریا طعن ای ملائکہ ای دیو کیون حسد

جانزون میں صفت ماہ محرم پسند ہے
گرچی میں تھو بارش پریم پسند ہے
گل کی تنہی سی گریہ شہم پسند ہے
یہ سب عیوب اوکین ہیں ہم پسند ہے
ہے بلا کشتہ تھو جسٹم پسند ہے
تھ تو بہت پسند خوشی کم پسند ہے
نام خدا وہ شوق تو عا لم پسند ہے
یہ بات اہل راز کو مہم پسند ہے
بتیاں لکی دینے کو یہ دم پسند ہے
اس پی کا ہلو قسم و خم پسند ہے
تھو تیز اطلول شب غم پسند ہے
جو چیز ہے نرمی کی بہت کم پسند ہے
اتنا کسی کا گیسوی پر خم پسند ہے
یاں السی زخم بر ہمیں ہر خم پسند ہے
تھو تھو تھو ابروئی پر خم پسند ہے
کیون آیکو ہلاک دو عالم پسند ہے
خالق کو جبکہ خلقت آدم پسند ہے

ای خلق ایک عرسی ہی لطیامی
ہم غمگوین پسند ہمیں غم پسند ہے

کتابخانه کتب خطی
مکتبہ اسلامیہ
لاہور

تیرے چہرے پر غم کی لہریں
 تیرے لبوں پر غم کی لہریں
 تیرے آنکھوں میں غم کی لہریں
 تیرے دل میں غم کی لہریں

سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے

یہ چہرہ چاروں کمانی ہے دلی ہوڑے کو
 تو میری جان ہے تجھ ہی کی نہ کی میرے
 اوسے جو فتنہ و آشوبہ ہمیں بھی ہو
 میں جانتا ہوں حقیقت جہاں غلو کے
 چہا میں کیسی شب غم کا سوز منجھانے
 ہم اوسکے یاد میں دفن ہوں جہاں ہو
 اوپر ہی جلوہ کہ اوڑ جائیں شک کے
 حضور خانہ دل میں کبھی کرم فرمائیں
 کبھی جو چاہیں گاجی کس اشک پوچھو گنا
 رانیاں ظاہر میں جب تو دل تو مجھے
 اوہرا و دہرہ نظر کر کے دیکھتے ہیں مجھے
 جو اسے جو تیرے شکل دیکھ کر ضائع

تری جو بات ہی نہ تیرے رگ جان ہے
 تو مجھ سے عمر کے مانند کیوں گریزان ہے
 گلے حضور کے ہی یا کہ خستہ رستان ہے
 ہلی کیخواب سو وہ خواب ہی پریشان ہے
 زبان زبانی کی صورت شرار افشان ہے
 بجا ہے کہیے حواری کو طاق نسیان ہے
 تو مہر اور مری نہ کہ شبنمستان ہے
 بہت دلوں کی حیرت پرست مہمان ہے
 نہ آستین میں بیٹے نہ دامان ہے
 دیا یہ دم کراؤ نہیں تجھے بھٹک نہاں ہے
 اس اشفاق غلطی پر ہے لطف نہاں ہے
 اس آئنے کا خود آئینہ ساز حیران ہے

تری گلی ہی حرم رطوبت ای گلرو
 ہزار شوق سے نبل صفت غزلوان ہے

شکوہ تیری نور سے رنگ گلستان ہے
 لے کے جان پوچھو وہ جاہن جان ہے
 شوق کی سی وہ دونوں ہوئی ہیں ایک
 آدمی رتی ہیں اس آگ ڈرتی ہیں ملک
 دل کہا دیتی ہیں وہ ہیں ناکہ ارباب و

دل کا نور ہے
 دل کا نور ہے
 دل کا نور ہے
 دل کا نور ہے

سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے

سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے
 سیاہ ہے

خداوند کا تو لطف ہو سونوار
 کشتہ کا مصلحت ہو سونوار
 دین کا مصلحت ہو سونوار
 دین کا مصلحت ہو سونوار

سنگینی ہے اسکی سب سے پہلی کو مگر
 سنا وہ سختی سے ہی مگر گنت نرمی ہو
 اسکی ہر صبح سے ہی پکٹاتی زبان
 اسکی ہر داغ جگر سوز اسکی ہر لمحہ غور
 سینہ گردون کو نہت میرے سینے کی پیر
 نہوتہ پروانی اسکی مری جان مگر
 میری مضمون ہیں اسکی مضمون پیر

سانچہ چھو اسکی ہر ناز و غیم میں ہر نطق
 گنج قارون اور ہی گنج شہیدان اور ہے

وشت دل سنی اور نہ پہلے دیکھے
 مگر کبھی حسرت عاشق نہ کھلتے دیکھے
 بھیا ہی سہی جلی پر دھن کی کو ذیل
 سوختہ بختون کو نہ ہم الم عشق بلکہ
 اور آزار میں وہ جہنم تھا ہونی ہے
 تربت عاشق و سوختہ عارض پر
 ناز کی اپنی جاتی ہو مجھے کو دم وصل
 گرمی عشق کی کس طرح طبیعت ہی کداز
 مانع دید صفائی ہوئے رخصتوں کے
 رو برو می ہن یار یہ کہو یا ساگیب

من کی دھڑکن کی دھڑکن کی دھڑکن
 من کی دھڑکن کی دھڑکن کی دھڑکن
 من کی دھڑکن کی دھڑکن کی دھڑکن
 من کی دھڑکن کی دھڑکن کی دھڑکن

۱۹۳۰
 سنا ہی گئی

چھین پیر میں مانی کی دھڑکن
 چھین پیر میں مانی کی دھڑکن
 چھین پیر میں مانی کی دھڑکن
 چھین پیر میں مانی کی دھڑکن

دوست جان تو نے مجھ کو کتنا دیا ہے
 جب تک کہ تجھے نہ دے دوں گا وہ
 دیکھا دیا ہے

آج کل کے زمانے میں
 دیکھا دیا ہے

ہے بند تشنگان شہادت پر آج کل
 نیچی اون لبرو کی بہان کمونی تلیان
 زندہ شراب خوار ہیں بخشش کے کون کون
 جادو جگا رہے ہیں تھاری نگاہ تاز

ہے بند تشنگان شہادت پر آج کل
 نیچی اون لبرو کی بہان کمونی تلیان
 زندہ شراب خوار ہیں بخشش کے کون کون
 جادو جگا رہے ہیں تھاری نگاہ تاز

رسوا کبھی کا ہو گیا ہوتا حضور نطق
 جیسے جنون عشق میں لسن اتنی تاج

رسوا کبھی کا ہو گیا ہوتا حضور نطق
 جیسے جنون عشق میں لسن اتنی تاج

اوس سے میں کیا غیر ہی آفت میں ہے
 برق بجاتی ہے جو موج اوتھی ہو
 کو چہ جانا نہیں ہوتا ہے عہد
 کیون نہ لگانی کا نشان بند جا بجا
 مار لے گی مجھے یاں لکین
 دیکھتا ہے تیغ مجھ کو دیکھ کر
 تیرے روزن میں میرے راز

اوس سے میں کیا غیر ہی آفت میں ہے
 برق بجاتی ہے جو موج اوتھی ہو
 کو چہ جانا نہیں ہوتا ہے عہد
 کیون نہ لگانی کا نشان بند جا بجا
 مار لے گی مجھے یاں لکین
 دیکھتا ہے تیغ مجھ کو دیکھ کر
 تیرے روزن میں میرے راز

جو حسین بیاں نظر بس لکھا
 عشق بازی نطق کی محبت میں ہے

جو حسین بیاں نظر بس لکھا
 عشق بازی نطق کی محبت میں ہے

نکھانا تو جھک کر ہے نکلتا نکھلے
 قد غن ہی شب غم میں ہے سخت یہ کو
 جاتی ہیں تھہ جاتیں انہیں حصہ ہی جاتے
 یوسو نکھا حساب آپ جو کرتے ہیں تو بہتر

نکھانا تو جھک کر ہے نکلتا نکھلے
 قد غن ہی شب غم میں ہے سخت یہ کو
 جاتی ہیں تھہ جاتیں انہیں حصہ ہی جاتے
 یوسو نکھا حساب آپ جو کرتے ہیں تو بہتر

ای ماہ اگر چاند ہمارا نکھلے
 کیا تال فلک پر کوئی تارا نکھلے
 گستاخی شب کا کہیں جگمگا نکھلے
 شاید کوئی باقی ہے ہمارا نکھلے

ای ماہ اگر چاند ہمارا نکھلے
 کیا تال فلک پر کوئی تارا نکھلے
 گستاخی شب کا کہیں جگمگا نکھلے
 شاید کوئی باقی ہے ہمارا نکھلے

دیکھو تو احوال میں یہ ہیں کیا کج
تجانبہ کو ایسی شے ہی نسبت ہی حرم ہے

جب کچھ بھی تھی کچھ بھی تھا ابوہریرہ کے
ہستی نہ پسند آئی نہیں ملحق عدم سے

کہتے ہیں ستم روز جزا سے نہیں فرستے
تم لا کہ سناؤ نہیں جھٹنے کے محبت
کیا واسطی دین تو تھی کے نہیں قائل
تو تارہ پلائے انہیں آج ہم جبر
سہ لیر چ پڑی گی جو رہ مہر فائین
کچھ خوف نہ کا کل سے نہ تل سے نہ خط و
غصہ یہ تو کیا ہے ذرا ہوش میں و

وہ دھبہ یہ بت ہیں کہ خدا ہی نہیں
ارباب فاجور و جفا سے نہیں تہی
کیا اونکو ڈرائیں خدا سے نہیں
اس سے تہی پیدار کر پیا سے نہیں
آفت سے نصبت سے بلا سے نہیں
ہم سانس سے بچھو سے بلا سے نہیں
شے وہ درین جو کہ خدا سے نہیں سنی

بل کمانی موعی زلف کو دل ہی ہی مایطی
ہم ہیں وہ بلا جو کہ بلا سے نہیں ڈرتے

جانبہ بچر خطر پیار بہری پیہم ہے
یار کو تہائی میں تو ریہ جودل کا غم ہے
ڈر جو وقت کا لگا ہی تو قلق کیا کم ہے
بہم امی جبرجہ بیان کیا ہی نشا و نعم ہے
سخت نادران ہی اس جو کوئی نور کم
روی ہم و رہت رو گمان رک رہن
تائی می ل کہ گیا بہی گدھی ہی گیا

اوراد بہر زہر بہری سو ہی گدھی کم ہو
کھن افسوس رقی سطر صف ماتم ہے
وصل میں ہی میں ل کا وہی لم ہے
باغ عالم کا گریہ مژ بوا ام ہے
پادشاہی صے کتی میں غم عالم ہے
خون لکھین انگوٹھیں ہمارے کم ہے
غم اوس کی ہی سے کاجھے اس ماتم ہے

زلفا جب تک کہ منقرض نہ ہو سکے
 خوش ہوں یوں ہی جو کارگر نہ ہو
 بات کہنے کو روک لی اور نہ
 تم نہ خود اسے میرے لاشی پر
 تیغ موجود ہے میں تھوڑوں
 میرے مرستے ہی اور ہڈی پریم
 کیوں نہ ایلینج نہ ہر تیغ شفیق
 سیکڑن ہی تیار ہو گا بیٹے
 جرج نے تم ہی نیٹ بہر نہ یا
 بدعتین کو روہ کرتے ہیں

ہو زخم جگر سو کئے نہایت
مرے جلانے کو وہ رات رگ لائی تھی
شہید جو ترے ماتھوں ہوئیں تمنائیں
نہ سیر کل تھی کچھ اسے باغبان بد نظیر
وہ حوش بھی وہ دل می فوجوائی تھے

نہایت سے ہوئی پھر جڑ گئے اسی تھے
مرے غول کو قیو نہیں گائی کئی تھے
اونہیں کے نالوں نے مرے علم اٹھایا
مراج پر ہی بلبل کو ہم تو آئے تھے
مدد سے جبے حسینوں کی نازاڑ اٹھائی تھے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

وہ خواب جیسا تھا اور کئی سال کے لیے
قریبے ہیں تین تین ابی تھان کے لیے
تمہارے ابروی حمد اس کی ماں کے لیے
ستم تراش نہ تو مجھ سے نہ تو ان کے لیے
جگر کو چھوٹے ترکان خون نشان کے لیے
کہ تیرے خیال کا ہی لطف و شہ جان کے لیے
کہ مثل نے کی ہے نالہ ہر سخن کے لیے
کہ چھٹیر بس ہی سہ سبک عنان کے لیے
وہ بار تاج و کلمہ کا شہزاد کے لیے
کہ آگ ہی نہیں بھٹکے کے ویکند ان کے لیے
او دہرے صافقہ بتیاں شان کے لیے
کہ ات آپ نے بوسی کہاں کہاں کے لیے
ہو انہیں چون میں عاشق کہ امتحان کے لیے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

برای بیت ہی ہی نطق اور آرائش
وہ میمان ہی پس دلق مکان کے لئے

اول اول تری میرا دستمگاری سی عیب لگتا ہے مے پاس اگر دیشی سی دیکھنے دم کوئی دیکر کوئی فقرہ چل کر اس کلی میں ہیں بنے ہی غرض ہی زبان غیر ہے کو مے بدلے یہ نوالے نہ کھلاؤ دم وہ دینے کو ہے حاتم ہی بوسہ رو دلکے بس میں ہوں وہ کا بیکو نہ لانا بیگا ایک ہی سا ہی جی بوسے کا لینا دینا وہاں ممکن جو نہیں آج تو کل پر کو اب سحر ہوتی ہی مان آن سنو گار نہیں	آخر آخر یہ تغافل کے بڑے مار سے خیر اسی ذکر و دور سے دیدار سے ہم ہی اتنی نہیں سادی میں پر کار سے پیش دروازہ نہ بیٹھے پس دیوار سے نہم و غصہ سے تلخ مزیدار سے سیکھوں نصیب ہی لاکھوں آوار سے تم جو سو بار ملاو گے تو سو بار سے جیت آ ہی کی سے خیر میار سے مگر اس وقت کوئی بوسہ رخسار سے رات ہر بندہ نواز آپ کے تکرار سے
---	--

مجھ کو کیا نطق کے بیہوشی و ہشیاری
نہیں یوازی مجھ سے ہو تو ہشیار سے ہے

ترا پردہ در ہوا لے اوڑے اوڑا آہ کے ساتھ میں توان اوڑا لے چلا او کو جو شتاب مگر دل ہی تو وہ تہا بار و کا او ہارا جو وحشت فی میں چلا	مگر طرزاہ رسالے اوڑے نہیں بوی گل کو صبا لی اوڑی میں میں کیا بلا لے اوڑے اسی آتش شوق کیا لی اوڑے مجھے فصل گل کی ہوا لی اوڑے
--	--

فجہ سی ہزار سینہ خیا کی باغ میں گل کو آؤ
ہوش میں تو بار کی شرم و جیا جاتی نہیں
ہوش جو کچھ لگاؤں تک تھا سہمی ہو
مندی تو توں کو سستی کی ای نہ دکان
زنگ تھسی ہوجوین میں ہوش مجھ میں باغ میں
کون جیلہ ہی جو نہر گلگیر توبہ کے سے
نشہ ہی میں بستی کے بو سے لایے
ساتھ کیا دی گاہم نہ کامیگر خبر
مثل ہوا ہر سدرہ کو لائی دانہ میں

بیخود ہی نکستنی سیکینی ملی بلبلی لاؤرے
 مان نہیں ولعت یں تہا ید نہیں تلخ لاؤرے
 لاؤرے بھی صبا جسک انداز تغافل سے لاؤرے
 جام کوئی اور کوئی شیشہ مل کی لاؤرے
 گل تراخندہ تو میرا نانا بلبلی لاؤرے
 ہو جو غیرت خود تہا شمع کا گل سے لاؤرے
 ہم گر کسی یا کر دے کی بی تامل لاؤرے
 سیرت ہو ہوش جیشینی کی نقل لاؤرے
 مان ہو اسی شوق کا تہا ید نول لاؤرے
 بیچ چوٹی کا جو انکی شاخ سنبل لاؤرے

شہنشاہِ اوسکو دی کی ہم ندریہ پلاؤں کر چلے
اس بلا سے خواہ ہے خطائی کہ کا کل لے اورے

چاہیے اونگہ تاز کے خنجر اس لئے
جانیں کیا میرے ترکہ کو باہر والے
سنبھالے غم بہت بل کی لیا کرتا ہے
سفس فی وہ سر بازار یہ ہے آب ہوئی
خوب ہوئی ادا کی سکھائی جو تم میرے لئے
تیرے ارمان کے جان ہیں ہر دلوں کو عزیز
یہ تری سچ سی حریفین ہوتا ہے ہر

میرسان ب نظر آئیں نہ کہیں ہر والے
کس کچے کرے مین بزم نام ہی گھر والے
چلے دو کسان اسی بان گنوں گھر والے
اب حرف باری لئی بیٹی ہیں گھر والے
خیر بچے ہی تجھ میں وعدہ و بشر والے
یہ وہ سمان میں جو میں بیٹی ہیں گھر والے
جہاں تکے ہونے مقرر تھے اوپر والے

نظم المزمع
تفضل

مفتی محمد رفیع الرحمن

بسم الله الرحمن الرحيم

وہابیہ کا مذہب

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

از روزنامه بوسی می دانیم

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسمًا من موسمي الدنيا والآخرة

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

[illegible]

۲۰۳

کتابخانه ملی ایران
تاسیس ۱۳۰۲ خورشیدی
تهران

میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں نے
اپنے دل سے کہا کہ میں نے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

طاری

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

اور زاری کی سوا کسا سہارا ہو پڑیں
کوئی کاوش دلیں نہیں کرتا کوئے
بام پر تیرے تڑپا میں تو کچھ دھیریں
سگے فیاضی لڑیں جیفہ دنیا کے لئے

ماز غمرونی نہ مانی ہی بجا ای شہ حسن
نطق پر ٹوٹ پڑے ہیں تری لشکر والے

گال اور وہ کی تلوار کی صفائے نہیں پاتے
ایو ائی ہم اوس لہر سا کو نہیں پاتے
پر تیری ہوا خواہ صبا کو نہیں پاتے
مشاق مگر تیرے قبا کو نہیں پاتے
افسوس شب بھر قضا کو نہیں پاتے
پر آ کے صحبت میں فاکو نہیں پاتے
بے آنکھ ذریعہ کے خدا کو نہیں پاتے
میاختہ میں کی اس کو نہیں پاتے
ظالمین مگر تیرے جفا کو نہیں پاتے
نرمی میں تمہارے کف پا کو نہیں پاتے
شوخی لباس شہد کو نہیں پاتے
ارباب ہوسل بل فاکو نہیں پاتے
بازار میں غبار کو نہیں پاتے

یکوئی بت اوس نہ لقا کو نہیں پاتے
شانی ہی ہی تیرے گز سے جوش ہر
لے جانی تاز لطف کی بوجھ کی کر دین
تو اوس کے تما آغوش میں آغوش میں پھیر
سوئی ہو جگ لائیں مگر ہو تو جلا لائیں
جو رہ دھم و مکر و دغا سب میں حاضر
ای شیخ سنو میرے مروجا کی بقول پر
کچھ لطف بناوے کا حسین میں ہی کہیں
افسانے میں نادر و شگفتہ کے ہم نے
شاداب ہوں برگ گل ترکستی ہی کہیں
خوشین کفن ای گل گل لالہ تو میں لیکن
مہ جابین عدد تو ہی نہوں پیر برابر
تبشیر لب بارتے ایسی ہوئے نایاب

لکھن کو ان زبانوں کے
روشنی کے لئے

شمار تو بی ہر بی ہوا بی نطق مگر تم
 رز سخن ماہ لغا کو نہیں پاتے

خواب تو چلیدی خیال گلزار آنگھوین
 تو کسین جاگاہی سرخی آشکار آنگھوین
 ایک تو آنگھین بوہن تل تھن کا فرج
 حسن کے خوبی ہی کس کس کا ہے منظور
 آج جو دیکھا نہیں اس گل کو تو نہیں
 دیکھنا مایوسی نیدار میں دنی کا رنگ
 گرم ہی امیر جان کا آمد آمد سے خبر
 قسمت اپنی ہر بی تھی تری ظفر و کشت
 چشم بد و راج کل مشق تصور صاف سے
 ہوں وہ سادہ جوئی وعدی کچھنی کا
 کیا شب غم میں کدورت فی اوڑا کی ہو گل
 جا پڑی جیسے نظر تنوار اوپر آ پڑے
 ٹپکی پڑتی ہے نگا ہونسی نئی وصال

رنگ سے پتی ہی اس دم ناگوار آنگھوین
 راکھی مہینو نکا سرخیا آنگھوین ہے
 قہر اوپر سرور و نیا دار آنگھوین ہے
 ایک تپا خاک کا تیل ہزار آنگھوین ہے
 ایسی آنگھوین کشتی ہے کہ خار آنگھوین
 ہر نگہ کا تار خون کی یک ہزار آنگھوین
 دل میں تباہی ہی جوش انتظار آنگھوین
 بس تیری گردش لیل نہار آنگھوین ہی
 رات دن آٹھوں پہرہ نگار آنگھوین ہے
 دھسین کیا کیا جوش کیا کیا انتظار آنگھوین
 ایسی نگہی چاندنی وہ بھی غبار آنگھوین
 آنگھہ تیری ایک ہی قاتل ہزار آنگھوین
 سچ کہو کیا دھسین سر سے کہ پیار آنگھوین

نطق دیکھو کینچ لای حسرت ویدار کیا
 دل جو بیلو میں تھا وقت انتظار آنگھوین ہی

اور بان بد و راج کو صاحب نکالے
 اس سب میں نہیں ہوں مجھ کو نکالے

بہتر ہے اس سے باؤ لا کتا جو پالے
 بان یہ حد وہے گھر سے بلا اسکو ٹالے

بان فرم

۲۰۵

[illegible]

بہر تہی ہی دوش پر نچے باو صبا کے
 تاز نگاہ شوق سے جانی نکاسے
 جاتا ہوں باتہ سی محض صبا کے
 بنے بچہ کے لخت جگر سب اور شہا کے
 بس نہیں بچھا بہت آنگاہی نکاسے
 گل کو چہرے کان کد کر نکاسے
 چلے نہال ہو رہیں شہا صبا کے
 کس کس بزم بادہ کشان میں سنبھالے
 دو دو جگر پر دہ شب میں نکاسے
 کیا آگ تھی اوس آگ کو دوزخ میں آئے
 موسیٰ نہیں ہوئیں جسے باتو نہیں مانے
 دم بہر میں ورنہ زلف کا سبیل کالو
 میرے بدل بھی کر حسرت نکالے
 کالا چہ نہیں ہے جسے کلہ اے

کوه رسد که به دیوان نطق جلد دوم متعلقات نطق ۲۰ اگست ۱۲۸۴ کوه حسنه مایش
مصنف صاحب المذبح ص ۱۰۰ فوافی سیتا پورین جیمیکر تمام بود فقط

[illegible]

[illegible][illegible]

پیش ازین نگو کہیںات نہ کر آئے تے	گھٹو کرتے ہوئی شکل بگڑ جاتی تے
شرم بجا عورت شرم میں نہلاتی تے	جیکے سر و دم میں نہ کی نہیں کھلواتی تھی
بھیستے تھی لمبی محفل میں آسکتے تھے	آنکھیں کھینچ کر تھی مہربانہ مل سکتے تے
اب تو ہر روز ترستے ہیں ہزاروں فقرے	شوشی ایجا دیوا کرتے ہیں بیٹے بیٹے
آنکھیں بچ رہا کرتی ہیں باپ پرستے	میلار شاہی نظر باز و نکاحا ٹھی کرتے
گات دل لہنی کی کیا کہ نہیں ہو	خلق استو خلقت اور شادمانی تھی ہیں
سیکھوں طالعیدار ہزاروں شیدا	واقعی اب نہیں کیوں کی ہماری پروا
خیر حکو بھی نہیں لطیف ملاقات ذرا	بٹ گیا بٹ گیا دل جالی چوڑا چوڑا
آدھی آدھی انفرض جو ہو جاو کی جو	دور دیکھ کے کہہ دیتی جلو دور ہو دو
اگیا تہانہ ابھی مل ہی گیا ایسا حضرت	ہو گئی تھی نہ کیا انداز سے باہر الفت
ناز غم نہ ہنوز ایسے بنے تے آفت	بات اتنی تھی فقط دیکھ کے اچھی صورت
بہر برائی تھی طبیعت مری کچھ تو لسی	پر گئی تھی یوں بیت مرگیا تو لسی
آپ کو غم ہوا یہ مری الفت میں ہی چور	آج کل اس سی جو کہہ دیا کہ گیارہ چور
ستم و جور ہی سب جلی گاتے الفت دور	یہ نہ سمجھی کہ ایسے حال سی ہے کو سونہ ور
خیر گزری جو طبیعت کہیں تھی تھی	آپ کا دام سی کیلج رج رانی ہو
شکر صد شکر بلا آئی ہوئی سرسی ٹلے	بخت یاد و زمانہ کچھ چرخ ستم کے چلے
جھٹ گئی تھوڑی کاہٹ میں حضرت کالی	ایک لٹکی میں طبیعت ہوئی پراچی نیلے
خوبصورت ہونے پر تہ اور کھڑ ہوئے	آدھی کون پلائی تھر کو دیکھو نہ
ایک فرامانی کچھ حسن کا نشہ اور ترا	خواب غفلت میں ہوا اب تک کہ ہوئی ہوئے

پیش ازین نگو کہیںات نہ کر آئے تے
 شرم بجا عورت شرم میں نہلاتی تے
 بھیسیتے تھی لمبی محفل میں آسکتے تھے
 اب تو ہر روز ترستے ہیں ہزاروں فقرے
 آنکھیں بچ رہا کرتی ہیں باپ پرستے
 گات دل لہنی کی کیا کہ نہیں ہو
 سیکھوں طالعیدار ہزاروں شیدا
 خیر حکو بھی نہیں لطیف ملاقات ذرا
 آدھی آدھی انفرض جو ہو جاو کی جو
 اگیا تہانہ ابھی مل ہی گیا ایسا حضرت
 ناز غم نہ ہنوز ایسے بنے تے آفت
 بہر برائی تھی طبیعت مری کچھ تو لسی
 آپ کو غم ہوا یہ مری الفت میں ہی چور
 ستم و جور ہی سب جلی گاتے الفت دور
 خیر گزری جو طبیعت کہیں تھی تھی
 شکر صد شکر بلا آئی ہوئی سرسی ٹلے
 جھٹ گئی تھوڑی کاہٹ میں حضرت کالی
 خوبصورت ہونے پر تہ اور کھڑ ہوئے
 ایک فرامانی کچھ حسن کا نشہ اور ترا

[illegible]

ایک ہی یا کہ نہیں ہو صلہ جو رو چھا	یاد ہے یا کہ نہیں کیہ تمہیں لگا چھلا
شہر جو صبا ت میں بات سناؤ گینا	کیا کہا ہر تو کو کہے تانہ نہ گینا
کچھ نہ بنی کی خوشی غم نہ بگڑنے کا ہے	سینے ہوتا ہے تو ہوش نہ کیہ کیا کسا ہے
قصہ جانکا جو ہے جائے وہ تباہ ہے	بیتنے کے لمحے صاحت تنہا کیا ہی
کچھ ہی کچھ کا صراخ نہیں نہایت تھا	روئے جانے کا وہ ارغین نہایت تھا
پہرے نہ تھے نہ ستر پر کیوں ہی آفت	اب کسلا ہی خدا تجھ کو تھارے صورت
سج کے اردے میں کہہ رہی یوں نیت	بوہکی ہوئی تھی تقدیر میں جتنی نیت
پہری تھی طبیعت ہی خدا کی تقدیر	کچھ نہ جاؤ کا اثر ہے نہ عا کی تقدیر
جی مگر چاہتا ہی اور ہے کچھ سینے کا	اوہ کہ پہر بیٹھے کیوں سب کیا اسکا
ابھی جانا ہے تو وہ گہرا ہی سیدھا سا	خیر خدو رہوں لیکن نہویر اسکا لگا
طلبیدہ نہیں ہے ہو یوں نہ ہو	آج برسوں میں جو تشریف پہنچا
ہو جو جو امان اجازت بلجاست بیٹھو	بیتنے کی ہے اگر تھو ضرورت بیٹھو
پر زور یا اس سے ٹھکر بغراخت بیٹھو	جائے اندیشہ نہ کیہ جی قباحت بیٹھو
پیشتر دوڑ کے دروازے ہی آتی تھی	وہ گئی بات جو تو قیر سے بھلا تھی
اب تو ایک در ہی یہ نہ نظر غیرت حور	اب تو ایک اور ہی در کس ہی خاطر منظور
منہ نہیں ہے جو کوئی حث شکل پر نور	ایسا انسان تو دیکھا نہیں چشم بدور
سانہ کی نہ کہہ بکلی سی جگات تھی	آہ کہو موسیٰ کی نظا ایسے جیہات تھی
جور صاف صاف تھی صوف ہی یاد ملا	شکر صد شکر کہ معشوق طر حدار ملا
ان مچی جنس محبت کا خسریدار ملا	میں جو غم دیدہ تھا محبوب سے غم خوار ملا

۲۱۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

حسن ہی مہر و وفا تھا تو وہی تھا
 تمسا عسیر نہیں مفسدہ یہ در نہیں
 تمسا پیر چہ نہیں خانہ بر انداز نہیں
 تمسا برجی و مکار تو تم کا نہیں
 قصہ کو ماہ و سی ہر بات میں پایا کیا
 ایسا انسان حسین بنی تو دیکھا نہ سنا
 تو ابھی دیکھ کر یہ بلا لوں کہو
 ابھی وہ ماہ کھا آئے تو حیرت ہو جائے
 تم جلاؤ اس سری گرمی صحبت ہو جا
 تم سے جھٹ بنی آج او تو بول
 میں کہوں میری ہی منہ تو نکال ان کا
 ستم و جبر و غفلت ہے انہیں کاشیوا
 دیکھ لو دیکھو انکو یہی حضرتین
 جت سن بانی تو کیا نہ ستائے کہو
 پستیان مہتی ہوئی لاکھوں شاہی کہو
 چاہو چ ہو کی جواؤ نہ تو بگڑو
 الخضر آگ میں بربک لگای یون ہی
 منہ چربانی یون ہی سرس کر و لانیوں
 دست مرتی و لہر تو جالی

تا میری غمزدہ ہی توفی ہی خیرات ہوئی
 تمسک باد وضع نہیں مونس کا زین نہیں
 تمسک زردوست ہمیں مرض میں نہیں
 بس سو اس کے اپنی کوئی یا نہیں
 نقش یا اس کے نقشے سے اس کا اچھا
 نہ اگر آپ کو باور ہو یہ کسٹ امیرا
 روبرو اس کے پہلوں میں بہاؤں کو
 رنگ تبدیل ہو کر اور سی موت پہچا
 رشک تو کیا کرے تیا کی حرارت ہوئی
 تب کہ جسے کہ کچھ کئی غزل کرو
 اب دور کا مدح عاشق تھا نہیں گستا
 رات مینی جو کہا تھا وہ نہیں قصا
 کیا محبت کی شہن ہمن غزلت ہو
 قہقہے اسے لگائی کہ رولائے تم کو
 منہ ہی تکتی رہو کہ بات نہ آئے تم کو
 کئی پتھر بوس اب جوتہ بیگی ہی مشغول
 بشیو جب تک یونین چھری سڑھ ہی یون
 جلتے شور و سکی تھکے گہائی یون ہے
 او را بد رہے جلد کے پتھر کو پتھر

P11

کرویش است چشم ماه شاهر
آویان من در تنه آورد
قلعه تاج عقد قتی زیر قلعه چین
بهار وصال دو مشتاق
پیر سال عقدش بودم سر
یوسف میرزا جان گفت ای
ملولی بیای عقد میرزا جان
یاغنی وخواه میرزا جان

دہجیان خوگئے لے جامہ زربانی کے سامنی اوکی ادا تم میں ہو سودا پی کے ناز ہو جانیں فراموش شرارت جاوے کئے مشتاق اگر ہو تو بلاؤں او سکھو ہو جو منظور نظر تو میں کھاؤں او سکھو جو ہو جو موٹہ پیچ کستی میں ہی چھو	قد جاتی رہی سب خوبی و غنائی کے مرے مرنے کہی سو جی خود آرائی کے یہ ٹو دین کہ چہرگی ہی نکلت اوچا نہ قباحت ہو تو خود جا کے لی اون او سکھو آج دہر بیہین دہر لاکھ بیٹاؤں او سکھو مجھ ہی جو ہو پیچ یہ کیا یک کئی پیچ ہو
کئے فقیر کیا یوں تنگ بھی سی کیوں ہے سانس سنیو میں ہی تنگ نبی سے کیوں ہے ابھی دس سنہ خسار کو دیکھا بھی نہیں کیا ہوئی دعوے و بیانی و عیاری کے کیا ہوئی نغم و ہر کار سے و طاری کے بزدل ایسی ہوئی جاتی ہو کہ تو بوجہ	کیوں نہ پیکر حیرت کہ وہ آیا بھی نہیں گر چہ جانے کا آئینہ بھی سی کیوں ہے کیوں نہ پیکر حیرت کہ وہ آیا بھی نہیں کیا ہوئی غم و وہ چالاکی و پھیاری کے کیا ہوئے زور و تندی تم گاری کے خجل ایسی ہوئی جاتی ہو کہ تو بوجہ
آدمی پہ بھی بین اور وہ بھی انسان ذکر سے اسکے اور جاتی ہیں ناحق اداؤں نہ بلاؤاوسی ہر بار یہ کیا کہتے ہو	ایک ایسی ہی نانہ ہی ہی ایک بان ہوئی جاتی ہو زینان غبت ہوں حیران خستہ خستہ ہو گئے گار یہ کیا کہتے ہو
اب جو اظہار مذمت ہی تو کیا ہوتا ہے منشور نہی مجھے شکاں رسوا ہوتا ہے اب قسم کھاؤ نہ منہ خفا گاری کے کہیں ہر کام کا انجام ہمسلا ہوتا ہے عذر سے گنتا ہی جی نہ جو رکھا ہوتا ہے از سر نو نہ بد و شر و فساد ہی کے	اب جو اظہار مذمت ہی تو کیا ہوتا ہے منشور نہی مجھے شکاں رسوا ہوتا ہے اب قسم کھاؤ نہ منہ خفا گاری کے کہیں ہر کام کا انجام ہمسلا ہوتا ہے عذر سے گنتا ہی جی نہ جو رکھا ہوتا ہے از سر نو نہ بد و شر و فساد ہی کے
رونی رہو نہ کہے دہلی کی شکورت دلگ	گرم جوشی سے بھڑکتی ہے حرارت دل کے

[illegible]

قطعات

ایک بیان نہیں ہے نہ تائبان
 کیلئے سبک ہو چکے ہیں چھپا چوسنے
 کیوں کہ جانی ہو سرور پر اور مہر و دوست
 راز جان حال جو کہ دل کا ہے لاؤ تو سے
 کہد و جلد نہ خجائے گئے تھے تکرار
 ملنے کا جسٹون گھر اوگی مجھ سے بہر و
 خواہ ہو کر نہیں ہر آدے گئے مجھ سے نہ ہر و
 سے وہی لیت و خواہی نہ لیت ہر و
 عزم کا نسخہ نہیں کہا نیو آئے ہم خواہ
 آگے کوستہ نہیں بچہ فکر گئے دفعہ ہر و
 اب تو گراہ کوئی نہیں ہمراہ نہیں
 پاس اپنے نہ ہر تاتا ہے کوئے خاصہ ہر و
 یاد آیا مجھے اوستا و کا اس وقت کلام
 قرعہ فال بنام من دیوانہ زور و
 دل لگی کر چکے گی مرے شہر سے ہے
 جھیل سدرم کی خوشامدتی بان آئی ہے
 پہلے قصہ تو ابدی کراہی محان
 دنگہ محان کروں جی تر کینے سے
 توڑ و کٹگی کو نہ نہ مژدہ اپنی سے
 یاد اچھی کو کے ہوں سے نہیا جان

آپ شریف جو ہی میں تو ہو کر چوہ	محلے سبک ہو چکے ہیں چھپا چوسنے
وہ خاموشی و زاری کی تباہ تو سے	کیوں کہ جانی ہو سرور پر اور مہر و دوست
غش کے آتا رہیں کیوں ہو تھیں تو سے	راز جان حال جو کہ دل کا ہے لاؤ تو سے
دل ہی تباہ جو تباہ نہیں کیا ہی	کہد و جلد نہ خجائے گئے تھے تکرار
میں جو کہتا تھا کہ بچتا و گئے مجھے نہ ہر و	ملنے کا جسٹون گھر اوگی مجھ سے بہر و
اد میں گئے گزر جاؤ گئے مجھ سے نہ ہر و	خواہ ہو کر نہیں ہر آدے گئے مجھ سے نہ ہر و
کیوں ہی کہتی نہیں ابھی ہی تکرار	سے وہی لیت و خواہی نہ لیت ہر و
وہ تو میں نیکو رہتی تھی جو ہر دم تسار	عزم کا نسخہ نہیں کہا نیو آئے ہم خواہ
نہ پانی میں جو ہوئی تھی شریک ہر کار	آگے کوستہ نہیں بچہ فکر گئے دفعہ ہر و
وہ ہوا اور نہیں ہیں ہوا تو نہیں	اب تو گراہ کوئی نہیں ہمراہ نہیں
زنگ صحبت کا جو گہرا تو ہوا یہ انجام	پاس اپنے نہ ہر تاتا ہے کوئے خاصہ ہر و
صلح کا مجھ سے بعد عجز ہو تا ہے پیام	یاد آیا مجھے اوستا و کا اس وقت کلام
ابا الفت نہ کیا جبکہ حریفوں کی	قرعہ فال بنام من دیوانہ زور و
خون منے نہ ملنے کے تم کہتے ہے	دل لگی کر چکے گی مرے شہر سے ہے
پر نہیں کہتی دینی و خود رائے سے	جھیل سدرم کی خوشامدتی بان آئی ہے
مکش اس حال میں ہی رہت الفت کو	پہلے قصہ تو ابدی کراہی محان
بر او ہو او لبت جاؤ کہ سینے سے	دنگہ محان کروں جی تر کینے سے
زہر کا نام نہ لوٹنگ نہ جینے سے	توڑ و کٹگی کو نہ نہ مژدہ اپنی سے
اوٹو کر جا کے ابھی صلا سامان کو	یاد اچھی کو کے ہوں سے نہیا جان

ایک بیان نہیں ہے نہ تائبان
 کیلئے سبک ہو چکے ہیں چھپا چوسنے
 کیوں کہ جانی ہو سرور پر اور مہر و دوست
 راز جان حال جو کہ دل کا ہے لاؤ تو سے
 کہد و جلد نہ خجائے گئے تھے تکرار
 ملنے کا جسٹون گھر اوگی مجھ سے بہر و
 خواہ ہو کر نہیں ہر آدے گئے مجھ سے نہ ہر و
 سے وہی لیت و خواہی نہ لیت ہر و
 عزم کا نسخہ نہیں کہا نیو آئے ہم خواہ
 آگے کوستہ نہیں بچہ فکر گئے دفعہ ہر و
 اب تو گراہ کوئی نہیں ہمراہ نہیں
 پاس اپنے نہ ہر تاتا ہے کوئے خاصہ ہر و
 یاد آیا مجھے اوستا و کا اس وقت کلام
 قرعہ فال بنام من دیوانہ زور و
 دل لگی کر چکے گی مرے شہر سے ہے
 جھیل سدرم کی خوشامدتی بان آئی ہے
 پہلے قصہ تو ابدی کراہی محان
 دنگہ محان کروں جی تر کینے سے
 توڑ و کٹگی کو نہ نہ مژدہ اپنی سے
 یاد اچھی کو کے ہوں سے نہیا جان

چو کہ ہو وصل کا اسباب ہمارے گھر میں
 چو نہ ہو گئے وہ لوگ سے ہمارے گھر میں
 دروغ بیانی میناوی جیگ باب
 تیری باتو خانہ ان کر کر و ہر خدا
 دوسر شخص سے ملے کا حفظ شو ساتھ
 نہ یقین آئے تو نہ دیکھو کرا جا کر
 جانشہ ہو کہ نہیں یوں بن گیا میں ہم لوگ
 چند گئے کے میان شہر ایتن ہم لوگ
 خوب نام جاسے ہوئی ہوئی ہوئی ہو
 نہ ہوئی خوب بیانی حاصل
 ملے ہی سہی سے سینے کے ملا دل
 پروی منطق وین روی صحبت ہے

رکو موجود و مہیا او سے پیارے گہرین
 آج پر عیش کا سا بان ہو ساری گہرین
 سب بیارین لو شام ہو جاؤ شب
 باعث ان سب کا جلال و غضب عشق ملو
 جو ٹہر موٹھا کہ چہرہ اتنا ناز و فقا
 ہو جو کوئی تو ٹھٹھا و میرا کی لاکر
 سحرین تہرین رفت بین ملبین ہر لوگ
 یہ تو سب کچھ ہے لکڑا مل فابین ہم لوگ
 جان ہی جاتی ہو خیلے ہوا سے ہونے
 پیشتر ہی ہوئی وہ خند طبیعت بائل
 رہ گئی اپنا سا سُننے لیکے عدد و ہر کھیل
 پھر ہی تنک قیون کو وئی رہے

اینک شهید حاضر و من دادخواه تو
از خاک من دیدم گل رنگ ملکین
عشق رقیب بر تو من بسته ام زور
اشتباه بوی غیر تو رفتم زمین نهان
سهرمه شهید و ساخت مرا زین سخن خجل
چون بختیوق بوسه بر پودن گناه من
در سیر باغ از رخ گل بوسه گرفت

خون میجد هنوز تیغ نگاه تو به
دارم هنوز خست طرف کلاه تو
از رنگ خویش برسم گوید گواه تو
مستایم از اثر گرد راه تو
چشم بر آب کرد از درد و آه تو
برده کشیده رخ نبودن گناه تو
شدن طعنه از خمی زنگ شباه تو

عالم شہید یا عیان و قطعات
نہیں جیہاں نہ اس کا کلام
نہیں جیہاں نہ اس کا کلام
نہیں جیہاں نہ اس کا کلام

افراد و وقت سپردگی

[illegible]

تیرے کہنے میں رُسینے کا سبب چھوڑا
 مائی یہ گردالم مائی وہ مٹھی بہر خاک
 دیکھنے والو کو کسریا سو دانتھرا
 قتل سے مدد ہی میں ہی خون کے غریز
 کیا خاک میں لطف اوٹھایا شب وصال
 کس نے نہ سولایا مجھے غفلت نے ذالہی
 اس انقلاب الیہ پروردگار ہوتا
 طفل تیرا تب ہی میری عشق میں بجا رہا تھا
 شے کے چھیننے کی صدا پہونی تھے ہم
 بگڑتے جو ہو بیایسی سیار چھوڑا
 اکیلا عدو پاس شمع و سے
 نہ انیس چھوڑا تو پیر کیا کر وین
 مرہ ایک پیر وئی تکرار میں تھا
 جیسے وہ روٹھ گیا ہی کبھی من جانی کا
 چہرے ہی میں شمع کو دلا ہی فلک نے
 اوس شمع تک چچی مائی نہیں مگر
 کہتے ہیں وہ تھے جو جو دعویٰ نیاز کا
 احسان نہیں سہی نگہ دل و لہواز کا
 سہری جو نارسای تو ماتھو تک کی گلا

تھا اسی خاک پر آفر میں بسمل ہونا
 جسکے قسمت میں تھا ای قطن مراد ہونا
 گیسو یا شب خواب لینا شہرا
 بعد انفصال کے ہی بکھیرا لگا رہا تھا
 شب بہر بھی تو صبح کا دہر کا لگا رہا
 مردہ ہی میں ہے خبری کو نہیں باتا
 وہ دوست و دشمن کا یاد رکھا یا رہتا
 اضطراب میں جینس میں انگوڑا تھا
 اور وہ فوج خزان کی فتح کا تھا تھا
 جو ضد ویدی ہو تو ویدار چھوڑا
 نتھے تیری عصمت پر ہی یا چھوڑا
 جہل سے رقیبوں کی سو بار چھوڑا تھا
 غضب سے کیا اوسنے انکار چھوڑا
 یہ نہ اسے بغیر سمجھا کہ تر یار ہوا تھا
 جلنے کو مری خاک سے پروانہ بنایا
 کیا تجھ نے پرسوخہ پروانہ بنایا
 آسمانی حرف ذرا شے ناز کا
 مسنون ہوں کاوش مرہ مائی از کا
 میں شکوہ سنج ہوں تری زلف دراز کا

[illegible]

ڈھونڈنا کیا کسی روایت کا
 یا دودھ ہی تری نزلت کا
 ترا پردہ ہے پردہ درمیاں
 لگ گئی شوگر چٹنی تو دامنِ حلال تھا
 یہ تو کپڑی ہی کا پردہ تھا جو بچانِ حلال
 داغ فی سینی کروہ لودی کی سیانِ حلال
 پھر چاہے نہ آنا مگر اقرار کئے جا
 دمِ مجرم ہے یا نر ہے وار کئے جا
 نہ بیٹھا توہ سے لنگر ہمارا
 ان بتوںِ حسن سے دعویٰ خدا ہی کا کیا
 بلا جان کے واسطے دل ہوا
 جسے تو نے دیکھا وہ سبھل ہوا
 آج ہی کلچر سے منقار ہمارا
 داغ ہی نہیں اونکو مری کمانی کا
 عبت لگے ہی مجھی میر آسمانی کا
 بی یقین ہر سے تھارے گمان ہی گیا
 خوشکان خود دیدہ تھا آتشِ شان ہی گیا
 رنگیا اکثر تو تھوڑا سا بیان ہی ہو گیا
 رنگِ ملال چری پیراؤنی ہی آ گیا

قتل منظور ہے تو لے لے لے لے
ہو میں ضعف کر باغی غضب
یہی باعث ہے ان بتیابیوں کا
گرمی قناری سی سیان حال
گرمی نظارہ لوہا ہو تو کھلا دواوی
آتش افزہ تیغ غم غمی کی سی
جاتا ہے تو تسکین کی زار کئے جا
مشق ستم اسے ترک حفا کا کئے جا
نہ سمجھو گاہ ہم ہیں کہ وہ تمہیں
حضرت یوسف تو پیہر ہے ہو کر وہی
تنگا رہا بے نابل ہوا
چکر کا نظر کام کرنے لگے
ناتجربہ می سنا ہے تم اسے بلبلو چنچو
نہ تم کا نہ غافل قصہ خوان کی لا
جو کہ کیا تری کمون کی گردشوں کیا
شک تھا الفت میں پر اب اور الفت گرم
گرمی گرمی اتک گرم ہیں چنگاریاں
جال بتیابی کا بتیابی سے اوسکے روبرو
آخسر ملاقا اثر اپنا دکھا گیا

۲۱۸

[illegible]

علی دلاور
 نازانی بی
 ہوں مبین
 قی کر بی
 ریت بی
 و اعظم
 مینس
 صفا کا
 سلطنت
 میں سنا
 ۲۲
 طالع
 کے
 افک
 تو
 تیار
 بہا
 ۲۳

موجودی اس کے خلاف خط
الو اسے مانع اسے نظر
پہنچاؤ اور اس کے خلاف
تواؤ۔

خوبنما قافل جازار کا جھنڈا
تو تھے وہ مول لیتے اپنے زور و جگر
خبر ایک انداز پر پہن نازیں لگاتے
نقش پاخیز لکھیں گئے انان بھر
جو بنا درانی غرض میں لگا کر
جو خیر و شر میں ہم ہوتا
مگر وہ تھی کبھی نہ سیر ہو سکتا
ہو جاتی تھی کائنات میں
لو ہوئی پر کوئی نہ لگا دے نہ
وہاں تک کہ یہ میری جگہ
منزل جو قریب اسی ہو گیا
جسکے اپنے قریب نہ رہا نہ ہو سکا
نقش اونی نو پوری چہرے ہی لگا کر
چمکیں تھیں یہ تصویر دیارت پر
مردہ دس میں تھی توئی تو سبک ہو کر
کبھی وہ چارہاں تھی جسے فاضل نہ ہو
کہ جگر کے قافل وہی بسمل و حیا
بنانی نہ لائی ہے مجبوریاں پر
آگے ساتی ہی نہیں ہو ریاں پر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

اس دم جو تونی کی طلب ہو سہ نہیں
 وہ کہ اوٹی جو کچھ تو کیا کر شکے ہسم
 فرقت کی شب جگاتی تھی داؤنی آج
 فریاد وزاری و شش و کو شش و قلیق
 نگہیں نہ کی چراغ سے
 تری غفلت سے غافل کثیر
 گھر بھی جاگتی ہیں سر رہ بھی جاگتی ہیں
 جی ہی ہیں جانتا ہی آپہ گنن ایکھوئی
 رنجی ہی رنجی نظر آتی ہیں اسی پردہ میں
 دیگر جواب آہ کا وہ واہ سے ہمیں
 تازہ تر بار ہو کہ کیا تو بہ شہر آب
 تیری برق صبح بیکار آکھین ہو گنن
 تیر ہی برو ہو گئے برکشہ مرگان ہو گئی
 وہ گاہ تازہ ہی رہ کی تیغ آبدار
 جہان کی بوسے طلب کچھ وہین کی نہیں
 یاد آگئی ساغومی کی نگہ کی گردش
 صحبت آکھو گان میں پاک نامن پاکیز
 تاجی جن آکھو گان و یکساخ نگہیں سون
 وعدہ وصل میں عشق کی عمرن گزیرن

جی چاہتا ہی لی لون تری صدی نہیں
 کس آہ سی ڈرائی جس میں اثر نہیں
 نگہ کہ گدا سامی زیر سر نہیں
 ای بخت بد کسی من در اسہی نہیں
 او رہی دلمین جاو تر تین
 آرزوین جوان مرتے ہیں
 کچھ جوانی میں جی چاہیں چاہیں ہیں
 ہاں کس تازی دو چار گاہیں میں ہیں
 گن گاہوں فی یہ دیوار میں ہیں کی ہیں
 بولی در رہی تے اسی ہسی ہیں
 محبوب کر رہے ہیں شب ہ سے ہمیں
 و گننا تو خیر برائے یا آکھین ہو گنن
 او کی نظر میں پر گنن تیرا کھین ہو گنن
 کہو یا جس صاف و وجب چار کھین ہو گنن
 سونجی پس متحمل ہم انہیں کی نہیں
 اسی بادہ کشوٹان بھی لینا کہ چلا میں
 خاک می سپاہ آئی چادر مہتاب پر
 اونچا یہ حال ہوا خون وہ رہیں برہون
 آپ بیدار رہے تھین سوین برہون

۳۳۳

(Marginalia in Urdu script, including phrases like "جی چاہتا ہی لی لون تری صدی نہیں", "کس آہ سی ڈرائی جس میں اثر نہیں", "نگہ کہ گدا سامی زیر سر نہیں", "ای بخت بد کسی من در اسہی نہیں", "او رہی دلمین جاو تر تین", "آرزوین جوان مرتے ہیں", "کچھ جوانی میں جی چاہیں چاہیں ہیں", "ہاں کس تازی دو چار گاہیں میں ہیں", "گن گاہوں فی یہ دیوار میں ہیں کی ہیں", "بولی در رہی تے اسی ہسی ہیں", "محبوب کر رہے ہیں شب ہ سے ہمیں", "و گننا تو خیر برائے یا آکھین ہو گنن", "او کی نظر میں پر گنن تیرا کھین ہو گنن", "کہو یا جس صاف و وجب چار کھین ہو گنن", "سونجی پس متحمل ہم انہیں کی نہیں", "اسی بادہ کشوٹان بھی لینا کہ چلا میں", "خاک می سپاہ آئی چادر مہتاب پر", "اونچا یہ حال ہوا خون وہ رہیں برہون", "آپ بیدار رہے تھین سوین برہون")

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

آؤ گا گامری حبیب میں کوئی کہہ
ایدل ہے خیال یا موجود
ظاہر نہ سوزش درونے
باقی کے مجھے دی کچھ تو بوسے
شوق دیدار پریشان نہ تھی ہر محال
جسکے انگڑائی میں آٹھا تو ہوا اور کالہ
گناہ گناہ نہ شکستہ پہلے سے وہاں تک
تیرے فرقت زدوں کی صبح نہیں ہوتی ہے
ہاں یہ بحر کے دن وصل کی شب کی جگہ
لیکے رہ جاؤں گے دن دیکھ کما مان باندھ
غیر نے رات لیا ہو گا تجھے یاد نہیں
بجور ہے کیوں کو کہنے پر تجھے ماتہ
بیرحم سمجھ دو بھی نہ آئو بہاے گی
ہو لا سا اظہار ہے لیکر غصہ نصیب
فاصلہ کہا ٹرک میرا خط شوق اور ہے
وہ سب کے شوقی دہری گام
یہ کاجی کہ نہیں گرائی ہے
دزائے تکلف میں دس شوق
نہ لب تکی پہنچے تو آہ صغیف

ایدرست جنون فریادی رکھ
 فرقت میں ہی دل لگی رکھ
 یہ آگ دلاؤ راہِ دل رکھ
 فی صد کہیں قائم ایک ہے رکھ
 میری نگین کی تپتی ہن کہیں پیر
 ماتہ خالی ہی ترا سے کوئی تلوار کا تیر
 مر جھائے ہوئی جاتی ہن اب باج جھانک
 مر رہی منید تو موت انکی کہاں موتی ہے
 ای فلک خبر سے تو لیتا یہ کیس کی بیل
 کسکے جوڑا تو خدا کی لیے ایجان بناد
 سین کہاں بوسہ کہاں خیرے بتاؤں بڑ
 فریاد کا این ب گیا ستر کے تلے ماتہ
 پروانے تجھ کو اپنے جھانے ہی مدہ
 تھوڑا نہ اوسے سمجھو رنگ گلین نہایت
 کچھ خط سا مضمون ہی مہل بھی سچا ہے
 وہ جیل پر چلے تو پری رہی
 مگر کوئی خسرت نہ رہے گئے
 سجاوٹ و دلین کی بری ہ گئے
 و میں لکی ل میں اسے رہ گئے

FFD

ایک تیرہ ماہ کی لڑکی کو انھیں پہچاننے کے لیے لایا گیا۔
 چاشنی و سرخا کو پانچ سو روپے پر بیچ دیا۔
 وہ ابو جرح ہے یا کمان کی طرح لگتی ہے۔
 گہنا ہے دم کی طرح حسین لہر طوطے سے۔
 کان جہان پر مصیبت زدہ ہر اکبر سے۔
 بہت ریحان نہیں غنیمت کی بات ہے۔
 گالو نہیں نہ وہ لعل مرثیہ کی صورت ہے۔
 وقت نگارہ نگاہ دہوی فرکانِ طالع ہے۔
 سیکڑوں ہی تیرن لکھوں لڑکیوں کی بات ہے۔
 تو جادوئیں ضرور پریشان کی ہیں۔
 بولی کڑو نہ نہیں ان کی بھی ہیں۔
 ظالم کی بھی مومنین کی بھی ہیں۔
 آگے تازہ قرآن ہے ایک ایسا اونے۔
 بین میں معشوق بائیں نگاہ میں۔
 بوئے لقا زہ تازہ اور صلہ اتیرنے۔
 نطق تازہ فکر کے منہ سے نہو باتیں۔
 میلے پیکے بول ہیں نکت کے ساجنے۔
 قارون کیا خسیں ہے حضرت کے سامنے۔
 کیا تغافل ہی تلافی جفا ہوتا ہے۔

محلوم فرشتوں کو ہی تارون کو خبر ہے
غیر ولی بیان جانی کے یارو کو خبر ہے
کب میری تصاحت کی گنوارو کو خبر ہے
اب سے نہیں اوٹھتی ابنا زناکت کے
تو مردی علی افس سچا کے پیچھے
اوجھ جاتی ہیں تیر لگا کی پیچھے
پڑی بات ہو کر جو دیا کی پیچھے
طریقین یادان دانائے تیرے
مین ہوں ہر جگہ شمع غنا کی پیچھے
بلبل یہ بات نام کی ہی حوصلی کی ہی
خولی حضور آپ کے چو جلی کے ہے
یوسی سین بگڑنی کامرا اور سی کچہ ہے
نہجے ہو کچہ اور گلا اور ہی کچہ ہے
ایک از انجلہ نیر دار زناکت ہی سے
جھک موہی گون نہیں جو منہ گائی پکو
کرا التماس جلی بلا یا ہے آپ کو
کچہ اند لون مرے سے تنہا ہی آپ کو
میری غزل تو کیا تھی یہ خولی گلی کی ہے
فدا می آمد سیلاب ہوتے

۲۲۷

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

مجلس ششمی از جمیع اصحاب شوش بدرالد حامی را غایت اعظمی تقریر کلمات منطق لیکو فارسی مضامیر
و این مضمون را خانقا سلطان محمد صاحب سلطان محمد صاحب اصفهانی و آیت الله صاحب جمیع ارباب
پیرس کاوری برادر خود حضرت سیدالد

۹۲ و ۹۳ کا اختلاف ہے آؤ کی پہلی جہ صاف صاف ہے جس نے جب خبر لائی اپنی تاریخ ارسال فرمائے فقط

قطعه تاریخ از حافظ صاحب مدوح الصدر را نقل کرد

سبحان اللہ ختم بدور کیا حضرت نفل کا نسخہ ہے سلطان یہاں طبع کیے دربار مضبوطی کا موج زن ہو

五

ہوئی کے تیار دیوان اسے	کہ غرض جنگا جی کی فصاحت	کسی طرح کی کلاں تاریخ	یہ مجموعہ بیستان فصاحت
قطعہ تاریخ بفکر سامانی بدینہ و میثاں شاہکار خیال منشی مقبول احمد صاحب محمد	تسخیر خلق شہر یار سخن	اور کلاں تاریخ محو بہت نگار	مطلع و قطع بہار سخن
ہوئی کے تیار دیوان اسے	کہ جو باہر ویا سخن ہے	اگر کلاں تاریخ کی ہی قوی ہو	رقم کر

22

طرحہ محمدیہ ملائحت ہے۔ بال فضل یہ محض لکھا۔ جوش بر قلزم فصاحت ہے۔

طبع شد کلیات حضرت نطق	اوست در زمان یگانہ افمن	قلم خوش سال طبع نگاشت	کلیات لطیف شعر و سخن
دولہ درسنہ کلیات			
کلیات نطق چون مطبوع شد	مشتی مد عطار د ارسبا	خوش سال طباعتش نہ در تم	طبع شد این نظم کوشش قلم
قطعه تاریخ بکفر شاعر شیرین زبان	شیو ابیان شبنی ممتاز حسن صاحب اور غمہ زاد مصنف سید البرقع	تہذیب نگار کی تواریخ کلام و شیرین بن و تحویر	قطعه تاریخ بکفر شاعر شیرین زبان
قطعه تاریخ بکفر شاعر خوش فکر منشی مشرف احمد صاحب اور غمہ زاد مصنف صاحب			
حضرت نطق سے مخمور کا	چپ بکا آج لاجواب کلام	بہ مشرف یہ طبع کے تاریخ	غمہ ویدہ انتخاب کلام
قطعه تاریخ بکفر عالم علوم عقلی نقالی مولوی منشی مظفر احمد صاحب بہر مخلص بن مولیٰ منشی غایت احمد صاحب اور غمہ زاد مصنف			
چودہ دہم کلیات نطق شد طبع	اجمنہ شاد افکار رنگین	نوشتمہ ای ہر تاریخ طبعش	زہی گلزار و گلہائی غنائین
قطعه تاریخ بکفر مولوی سید احمد صاحب بن غنائی غایت احمد صاحب اور غمہ زاد مصنف			
چھپا وہ کلیات نطق رنگین	اگر جسے باغ رضوان ہی خیل ہو	ہوئی سید جو فکر سال بھلو	نوشتمہ نقی کما مرغوب ان
قطعه تاریخ بکفر ناظم خیاں شاعر پیشانی شعی اگر ام الدین صاحب بیس کا کوری یا سخلص			
نطق خوش فکر کے چھپے دیوان	مشتی کہن سخن سہ نام	از بی سال اقبال کا بیاس	سخن پیشانی کرار قلم
قطعه تاریخ بکفر عالی منشی الطاف حسین صاحب قرض کوری			
شاعر و مدینہ مہم دیوان بچے	ایران کی سیر کا نہ کتہ واکوتا	دیوان ہن کرد چمن طبع	چیز سے روح بیل شرا کے خدا
جو کہتے وہ میرا سخن تاک ہے	مروج ہر ایک سروی کا کلام	قربان لے تو بیل نظر کو بوز	منہ ہر ایک رنگ نیت کما بوز
انقصہ منہ ویکہ کی اس کی	سوسا کی کدبانسی ہوا اسکا نقی	نوشتمہ سال طبع کی تیر بوز	کلیات نطق کا انجھ جب گیا
قطعه تاریخ بکفر بلند منشی کاظم حسین صاحب غنی شیر کا کوری			
ہو طبع جب طبع کا کلیات	ہوئی مشتہر قدر دان سخن	غمی نے دم فکر تاریخ طبع	یکما زبہ گلستان سخن
قطعه تاریخ بکفر شاعر ناگ خیاں حافظ محمد یوسف صاحب سند رئیس کا کوری			
طبع شد کلیات نطق مقبولان	چشت صاحب خان فی اہیام	عبدالطیف بن غمہ سہ نام	کلیات نطق شد مطبوع طبع اہل فہم
قطعه تاریخ بکفر زین مولوی عبد الباقی صاحب خلق نیک کوری			
طبع شد کلیات نطق اروج	نقارہ بدایت لطافت رنگین	غفہ بکرم علی نور سال طبع	طبع این جزا شد مطبوع طبع خوا
چھپا کلیات نطق کا دیوان رنگین	ہر ایک صریحی سرو دوسانی	مراعات سنی سنا جندی لکھی	سے گلین بن سنا
قلم نطق کہ مطبوع طبع پاکان کو	بیان کتب کیا طرز دشمنی	لکھا چارہ صاحب بد سال طبع	کہ واہ کیا سخن نطق افروز بنی
قطعه تاریخ بکفر منشی مرتضیٰ حسین صاحب سہل خالص سہل سہا پور			
حضرت نطق کا کلام چھپا	لا جواب اور سب خطیر ہے یہ	یون لکھا سال طبع سہل	واہ واد بطور دل پر چھپا یہ

چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده
چون در کلمات نطق ای مشق	شکفته کلین صمون کوشتم	برای سال طبعش به تامل	کلام مخب موزون توختم
رطق مکتبه و رطبع گردید	چوب جموده لغز و گراسه	الگوی طبع بر سال طبعش	که نظم لاجواب نطق مانده

خاتمة الطبع از فکر کترین فرزند حسین مہتمم مطبع ہند

نویسار مل ظهور دروہا ابوالکلا	کہ کیا ہی خوب دیکھو بالکل سن	کشت مروہ کی بجائی صورت
زبان بی زبانہ کیے منتھار	وہ تیری از مریخی دکھائی گئی	ہو خط وہ خط کہ محل حسن خط
نہی صفیہ فطاس تختہ گلزار	ہو سطرین کیس کا نقش	پیری کلام دیدہ مواد پیر
بر ایک صفیہ فطاسی صاف صبح ہمار	بیاض حق ہو تصدیق بانص حق	کلام اوس شعر کی امام کاتیار
یک کیا سب سے جو سامان آفس دکان	گلدستہ زمین کی کج چپکے ہوا	کروں ختم مصنف کی مدح کا اظہار
اتام ہر جوانی رشتہ و کبار	عناقی میں کیر کر کجائیں	

تاشا لیان لیا نگاہ کمان میں ہر تشریف لائیں نویسنہ عزیز مہر شاعری کی گرم بازاری ملاحظہ فرمائیں شاہد حسن بخت
 بزم شہرت آوارہ رنگ نشانی تلمیذ شہرت ہوا ہے خوان لغت تصنیف مہیا ہے ماندہ خوار و نکو صلا ہے شعری میمنہ شری شام
 نذر دکھائی شہرہ مخدثر یا تثار کو لائے دبیر فلک قصیدہ مرصع نکش ان تہنیت میں نہانے آیات زہرہ و شہری فی نظر
 فلک کے لانے کا نقشہ چھاپا ہے شمس و قمر تلیکٹ اور سندس کی نیتیں مبارکباد میں نہا ہے ہین انجم ثواب فروشا
 وجہ عالم دکھا رہے ہیں شہر طائر چتر زریں کی جاسا اگلن ہوا ہے شروق فرش پاندا زینا ہے سندس جہات میں
 غلغلہ شادمانی بلند ہے رہائی غما اس نویسنہ فرزند ہے ہر فرد بشر قطع زمین پر سرور ہے اس محبت و انبساط کا شہرہ
 دور دور ہے اب ہم اس دلہرانے کے چہرے سے تعاقب تہید اوٹھاتے ہیں ناظرین فی الابصار کو شاہد سخن کی جلوہ آشیان
 دکھاتے ہیں تو سنو کہ وہ شاہد غنائی سخن کلیات نطق علیہ السلام ہے واہ سبحان اللہ کیا کلام ہے کہ ہر شعر اوس کا نظیر
 بہریت و لہز پر بغزل از مطلع تا مقطع مرصع رباعی کا ہر مصرع چار میں مصرع ہر قطع خوش قطع گویا زبان ہزار داستان
 قطع کراچی ساغورستان مٹی سخن پر کیفیت سے بہر تاس ہے ہر مصرعہ بادہ سخن کی ایک بوتل ہے سمجھ کا بل ہے جتنے ایک نام مہیا ہے
 و بخود ہوا حلاوت پسندان مذاق درست کی زبان تو نیر بد تو ان مزار کا حواس شے سے محروم ہر احسرت و فستق
 رشک حسد میں مبتکار یا دیوان دل جو مٹی بند ہے حاشیہ پر اور دیوان دوم جو عاشقانہ ہے متن میں لکھنی کا
 التزام کیا ہے حاشیہ کے دیوان میں بغزل کے آغاز پر قافیہ و ردیف جلی قلم سے لکھ دیا ہے الحاصل یہ ہے مجموعہ
 حسن خوبی مطبع سید محمد صادق صاحب کیل سرکار صبح صادق نام میں سید محمد جعفر حسین صاحب اور حقیقی
 مالک مطبع و مہتمم حمید کا بیانات کی سعی و کوشش و جانفشانی سے چھاپا گیا انفصال ایزدی سی ماہ اگست ۱۳۲۷
 کی تاریخ کو ختم کو پہنچا یا رب یہ کلام مقبول ہو مصنف صاحب کی فکر کا نتیجہ محنت کا صلا حصول ہو قطع تاریخ
 اردو و فارسی جو اقم نے موزوں لکھیں ذیل میں لکھ دی ہیں

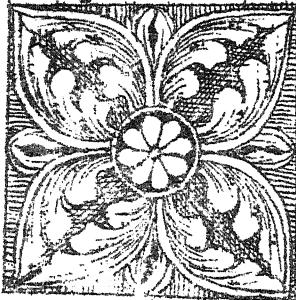
سدا محمد چپ چکاشن	حضرت نطق کا کلام تمام	ہر تاریخ طبع ناقت نے	یونانی نظریہ یکلام
-------------------	-----------------------	----------------------	--------------------

ولہ و فارسی

بطبع آمد چکلیاتے کہ نیست ثانی اوجا لم	بین ز رنگینی مضامین بعض صفو شگفتہ گلشن
ز سعی جو بیوان خاصہ جو ختم گردید انطبائش	برای تاریخ و تہذیب و تمدن

صحیح نامہ غلط دیوانی رقم جو کہ متن میں ہے

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۵	۱۳	پڑ پڑ	پڑ پڑ	۵	۱۳	سپوٹا	پڑ پڑ	۵	۱۳	پڑ پڑ	پڑ پڑ
۶	۴	منصف	منصف	۶	۱۵	پٹوٹا	پٹوٹا	۶	۱۵	منصف	منصف
۷	۵	کئے کو	کئے کو	۷	۲	کیون مجھے	کیون مجھے	۷	۲	کئے کو	کئے کو
۸	۱۴	پاجاؤن	پاجاؤن	۸	۱۱	گہرین	گہرین	۸	۱۱	پاجاؤن	پاجاؤن
۹	۲	چاہتا والا	چاہتا والا	۹	۶	یہ ظلم ہے	یہ ظلم ہے	۹	۶	چاہتا والا	چاہتا والا
۱۰	۱۱	خیال ننگ	خیال ننگ	۱۰	۲	تارین	تارین	۱۰	۲	خیال ننگ	خیال ننگ
۲۰	۵	قاعدہ وہ	قاعدہ وہ	۲۰	۱۹	الکون	الکون	۲۰	۱۹	قاعدہ وہ	قاعدہ وہ
۲۳	۳	روز	روز	۲۳	۱۵	تم	تم	۲۳	۱۵	روز	روز
۲۸	۵	عمل کا	عمل کا	۲۸	۱۲	بیونائی	بیونائی	۲۸	۱۲	عمل کا	عمل کا
۲۹	۹	بزنس کل گیا	بزنس کل گیا	۲۹	۱۹	نفل	نفل	۲۹	۱۹	بزنس کل گیا	بزنس کل گیا
۳۳	۱۹	جو کہ سات	جو کہ سات	۳۳	۱۲	جو شب	جو شب	۳۳	۱۲	جو کہ سات	جو کہ سات
۳۴	۹	جانان	جانان	۳۴	۱۶	لاپا	لاپا	۳۴	۱۶	جانان	جانان
۳۵	۷	ڈوڑا	ڈوڑا	۳۵	۲	روشن	روشن	۳۵	۲	ڈوڑا	ڈوڑا
۳۶	۱۳	ایک	ایک	۳۶	۱۲	جی ہے	جی ہے	۳۶	۱۲	ایک	ایک
۳۷	۱۹	چکئے گا	چکئے گا	۳۷	۱۳	گنئی	گنئی	۳۷	۱۳	چکئے گا	چکئے گا
۳۸	۱۳	حیا طرح	حیا طرح	۳۸	۱۳	خال خد	خال خد	۳۸	۱۳	حیا طرح	حیا طرح
۴۵	۱۱	لازم ہے	لازم ہے	۴۵	۱۰	سینے میں	سینے میں	۴۵	۱۰	لازم ہے	لازم ہے
۴۹	۱۹	باصا	باصا	۴۹	۱۵	ترکیو	ترکیو	۴۹	۱۵	باصا	باصا
۵۰	۱۵	ترکونکو	ترکونکو	۵۰	۱۸	یہ اپنا	یہ اپنا	۵۰	۱۵	ترکونکو	ترکونکو
۵۴	۱۷	جان جی	جان جی	۵۴	۱۹	تماشا کی	تماشا کی	۵۴	۱۷	جان جی	جان جی
۵۶	۱۲	لوٹا	لوٹا	۵۶	۱۰	فرق کی	فرق کی	۵۶	۱۲	لوٹا	لوٹا
۶۰	۱۷	جلوہ بازی	جلوہ بازی	۶۰	۱۵	کاکل چوٹ	کاکل چوٹ	۶۰	۱۷	جلوہ بازی	جلوہ بازی
۷۴	۱۲	کہیے	کہیے	۷۴	۵	دوڑہ	دوڑہ	۷۴	۱۲	کہیے	کہیے
۷۷	۱۳	یکسا	یکسا	۷۷	۱۰	بخار	بخار	۷۷	۱۳	یکسا	یکسا

صحیح نامہ غلام دیوان اول جو کہ حاشیہ پر ہے

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۴	۸	قند کر	قند کر	۸۱	۸۱	ڈرانڈاز	ڈرانڈاز	۱۴۹	۳۶	بروہ	وہ پر
۹	۸	چل گیا	چل گیا	۸۳	۲۶	نروار	نروار	۱۴۲	۱۵	دندن	دندان
۱۱	۲۶	جاری خاک	جاری خاک	۹۸	۲۹	ہون آگاہ	نہ آگاہ	۱۴۴	۸	واسطے	وصف سو
۱۲	۲۸	اشام	اشام	۱۰۲	۲۹	لا	ہم ادبکی	۱۴۶	۱۵	دکھا	دکھائی
۱۳	۲۱	کراوٹے	کراوٹے	۱۰۵	۴	بیداو	بیداو	۱۴۷	۲	یوکا	یون کیا
۱۹	۲۳	کسدام	کسدام	۱۰۸	۳۳	راچی چری	راچی چری	۱۴۷	۴	خدا تو	خدا تو
۲۱	۳	سرو صوبہ	سرو صوبہ	۱۱۵	۵	دلبر	دلبر	۱۹۳	۲۳	آنی	آنی
۲۲	۲۱	آگے	آگے	۱۱۸	۳	جانی بید	جانی کعبہ	۱۹۴	۱۳	آئی	آئی
۲۷	۳۶	پریتا	پریتا	۱۲۱	۳	مہتم	مہتم	۱۹۷	۱۰	چاک	چالاک
۳۲	۲۴	کوئی	کوئی	۱۲۲	۱۸	پر آما	پر آتا	۲۰۰	۷	جیسے	جیسے
۳۵	۳۰	اندھی	اندھی	۱۲۵	۳۵	ہو پیدا	پیدا ہو	۲۰۱	۱	جاکر	جاکر
۳۸	۳۱	خاتمہ	خاتمہ	۱۲۷	۲۷	گلکشت	گلکشت	۲۰۲	۳۷	نظار	نظار
۵۰	۱۳	پرانی سنے	پرانی سنے	۱۳۲	۲۸	برگ گل	برگ گل	۲۱۳	۱	تاریخ نامہ	ایسی تو زبان تاریخ کا جو کہ
۵۲	۱۸	نغمین	نغمین	۱۳۳	۳۶	تو	تو		۶	صافیان	صوفیان
۷۱	۲۳	خجہ ترا	خجہ ترا	۱۳۶	۳	دوسروں	دوسروں	۲۱۴	۱۳	گلہ	گلہ
۵۸	۱	شام کے	شام کے	۱۴۲	۲۰	رسید کال	رسید گان		۳۶	خدا سے	خدا سے
۶۳	۱۰	نخل مزاج	نخل مزاج	۱۴۷	۲	کو	کوئی	۲۱۶	۱۹	نظر آ پاتے	نظر آیا
۶۷	۲۱	دکھا اباد	دکھا اباد	۱۴۸	۲۸	بزنک رنگ	بزنک رنگ	۲۱۹	۱۵	نہیں ہے	نہیں ہے
۷۱	۱۰	آفتاد	آفتاد	۱۴۸	۳۴	شوخی ہے	شوخی ہے	۲۲۲	۸	پیشوئے	پیشوئے
۷۲	۱۳	گلبرے	گلبرے	۱۵۰	۱۴	نہیں ہو	نہیں ہو		۱۰	چوڑائی	چوڑائی
	۲۳	نپاے	نپاے	۱۵۶	۲۹	دماک	دماک		۲۷	چاکی	چاکی
	۳۶	جھاڑتا	جھاڑتا		۳۶	سرتین	سرتین	۲۲۶	۳	خوف	خط
۷۳	۱۵	فضل	فضل	۱۵۹	۳۵	چوڑاے	چوڑاے	۲۲۸	۳۸	تصور	تصور
۷۷	۷	بجا	بجا	۱۶۰	۳۱	قیمت	قیمت	۲۲۹	۱۴	کوئی	کوئی
۷۸	۲۷	استخوان	استخوان	۱۶۴	۲۹	چال	چال	۲۳۰	۱۴	کوئی	کوئی
۷۹	۳۱	ظالمونکو	ظالمونکو	۱۶۵	۳۷	جون	جون				
۸۱	۲۱	کولو	کولو	۱۶۹	۱	حقان	حقان				

صحیح نامہ غلام دیوان حاشیہ
تمام ہوا